De gemeenteraad van Albrandswaard

Uw brief van:	Ons kenmerk: 80726
Uw kenmerk:	Contact: C. Kolf
Bijlage(n):	Doorkiesnummer: 0180-451286
	E-mailadres: k.kolf@bar-organisatie.nl
	Datum: 8 oktober 2019

Betreft: Raadsinformatiebrief septembercirculaire 2019 gemeentefonds

Geachte raadsleden,

Inleiding
In deze brief gaan we in op de gevolgen van de septembercirculaire voor onze lopende begroting 2019 en het meerjarenperspectief 2020-2023. De septembercirculaire 2019 is op Prinsjesdag 17 september jl. uitgebracht waarin het financiële kader richting de gemeenten wordt bijgesteld op basis van de vertaling van de Miljoenennota van het Rijk.

Kernboodschap
De belangrijkste conclusie is dat er sinds maart 2018 weer sprake is van gunstigere meerjarige accressen vanaf 2020. Dit zorgt uiteindelijk voor plussen oplopend naar structureel € 344.000 vanaf 2023. Het jaar 2019 pakt echter negatief uit met een bedrag van -/- € 205.000. Dit komt wederom door achterblijvende uitgaven bij het Rijk die ook nog (eenmalig) nadelig zullen doorwerken voor 2020.

Financiële gevolgen
Op de volgende pagina volgen de mutaties uit de septembercirculaire met daaronder een puntsgewijze toelichting.

Mutaties gemeentefonds september 2019

Gemeente:	**Albrandswaard**
Basis:	Septembercirculaire 2019
Vergelijk:	Meicirculaire 2019
Bedragen x € 1.000	

	2019	2020	2021	2022	2023
A. Begin stand mei 2019	**27.275**	**28.249**	**28.903**	**29.310**	**30.271**
B. Mutaties accres en BCF					
1. Onderuitputting Rijk 2019 (incidenteel nadeel)	-227	0	0	0	0
2. Accres-ontwikkeling vanaf 2020 (meerjarig voordelen)	0	208	420	455	381
3. BTW-compensatiefonds (BCF) 2019 (voorlopig voordeel)	95	0	0	0	0
Totaal B. Mutaties accres en BCF	**-132**	**208**	**420**	**455**	**381**
C. Hoeveelheidsverschillen					
4. Hoeveelheidsverschillen (actualisering aantallen maatstaven)	-98	-133	-73	-57	-57
Totaal C. Hoeveelheidsverschillen	**-98**	**-133**	**-73**	**-57**	**-57**
D. Taakmutaties					
5. Correctie loon- en prijsstijging 2019 Jeugdhulp	-5	-12	-12	-12	-13
6. Ambulantisering GGZ	13	18	22	26	27
7. Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Jeugdhulp	0	-8	0	0	0
8. Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Wmo 2015	0	-21	0	0	0
9. Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	0	3	3	3	3
10. Mobiliteitshulpmiddelen en roerende voorzieningen Wlz	0	-8	-12	-14	-16
11. Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken	0	8	8	8	8
12. Donorwet	0	4	9	9	9
Totaal D. taakmutaties	**8**	**-16**	**18**	**20**	**18**
E. Overige uitkeringen					
13. Participatie (IU)	1	2	2	2	2
14. Voogdij/18+ (IU)	-3	0	0	0	0
15. Digitaal Stelsel Omgevingswet - Landelijke voorziening (herstel onterechte uitname in mei 2019)	19	0	0	0	0
Totaal E. Overigen uitkeringen	**17**	**2**	**2**	**2**	**2**
F. Totaal mutatie sept. 2019 t.o.v. mei 2019 B. t/m E.	**-205**	**61**	**367**	**420**	**344**
G. Eindstand september 2019 A. + F.	**27.070**	**28.310**	**29.270**	**29.730**	**30.615**

Toelichting

1. Onderuitputting Rijk 2019 (incidenteel nadeel met doorwerking in 2020)
Van het accres 2019 gaat landelijk € 218 miljoen af. Dat komt door lagere rijksuitgaven op het gebied van infrastructuur en defensie. Veel investeringswerken schuiven door naar volgende jaren. Volgens de systematiek 'Trap op, trap af' krijgen gemeenten door de lagere rijksuitgaven ook een lagere bijdrage in het gemeentefonds. Voor Albrandswaard een nadeel van € 227.000.

2. Accres-ontwikkeling vanaf 2020 (meerjarig voordelen)
2020 is positief met een toename van landelijk € 409 miljoen. Dat komt vooral door het doorschuiven van rijksinvesteringen uit 2019, het Pensioenakkoord en het woningmarktpakket. Ook zijn in 2020 de loon- en prijsstijgingen weer iets verhoogd (in de meicirculaire waren deze nog verlaagd). Door de (eenmalige) doorwerking van het nadeel 2019 wordt het accres 2020 per saldo echter met € 191 miljoen gunstig beïnvloed. Wat betreft de meerjarenraming zijn alle jaren positief. Voor Albrandswaard een voordeel van € 208.000 in 2020 wisselend oplopend naar een voordeel van € 381.000 in 2023.

3. BTW-compensatiefonds (BCF) 2019 (voorlopig voordeel)
Naar inschatting van het ministerie van Financiën declareren gemeenten in 2019 minder dan het plafond. In deze circulaire wordt daarom een voorschot over 2019 gegeven van plus € 80 miljoen (afrekening 2018 was € 39 miljoen). Bij de meicirculaire 2020 wordt definitief afgerekend en kan dit mogelijk weer omslaan in een nadeel. Voor Albrandswaard op dit moment een voorlopig eenmalig voordeel van € 95.000.

4. Hoeveelheidsverschillen (actualisering aantallen maatstaven)
Naast de mutaties in de algemene uitkering vanuit het Rijk wordt een deel van de mutatie veroorzaakt door geactualiseerde maatstaven zoals oppervlakte land, binnenwater, bebouwing, bijstandsuitkeringen, WOZ-waarden, ed.

5. Correctie loon- en prijsstijging 2019 Jeugdhulp
Betreft correctie van onjuiste stijgingen bij de meicirculaire. Voor Albrandswaard een nadeel van € 5.000 in 2019 oplopend naar een nadeel van € 13.000 structureel vanaf 2021.

6. Ambulantisering GGZ incl. herverdeling
Ambulantisering leidt tot een groter beroep op de zorg en begeleiding in het gemeentelijk domein. Compensatie landelijk € 50 miljoen in 2019 oplopend naar structureel € 95 miljoen vanaf 2022. Hiervan wordt € 12 miljoen in 2019 tot structureel € 22 miljoen verwerkt in de algemene uitkering. De rest, € 38 miljoen in 2019 tot structureel € 73 miljoen, wordt verwerkt in de integratie-uitkering Beschermd wonen.
Voor Albrandswaard een toename van € 13.000 in 2019 oplopend naar een toename van € 27.000 vanaf 2023. Omdat hier sprake is van een (nieuwe) taakmutatie wordt nog bekeken of mogelijk sprake is van extra lasten. In de tussenrapportages kan dit later nog tot bijstellingen leiden.

7. Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Jeugdhulp
Jaarlijkse uitname voor uitvoeringskosten Jeugd door Sociale Verzekeringsbank (SVB). Voor Albrandswaard is dit een eenmalig nadeel van € 8.000 in 2020.

8. Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Wmo 2015
Jaarlijkse uitname voor uitvoeringskosten Wmo door Sociale Verzekeringsbank (SVB). Voor Albrandswaard is dit een eenmalig nadeel van € 21.000 in 2020.

9. Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang
De VNG en het Ministerie van SZW hebben afgesproken dat vanaf 2020 structureel € 3 miljoen extra beschikbaar komt voor toezicht en handhaving kinderopvang. Voor de gastouderopvang is eveneens sprake van een intensivering van middelen. Voor Albrandswaard een totale toename van € 3.000 structureel vanaf 2020.

10. Mobiliteitshulpmiddelen en roerende voorzieningen Wlz
Rolstoel of scootmobiel worden vanaf 2020 verstrekt vanuit de Wlz en niet meer via de gemeente (WMO). Daarom wordt nu geld overgeheveld van het gemeentefonds naar de Wlz. Nadeel (uitname) in 2020 bedraagt voor Albrandswaard € 8.000 oplopend naar structureel nadeel van € 16.000 vanaf 2023. In de tussenrapportages kan dit nog tot eventuele bijstellingen leiden.

11. Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken
Deze onderzoeken worden niet meer bekostigd via een specifieke uitkering maar via het gemeentefonds omdat het om uitvoeringskosten gaat. Bedrag overheveling (toename) voor Albrandswaard is € 8.000 structureel.

12. Donorwet
In het kader van de invoering van de nieuwe donorwet krijgen gemeenten een bijdrage van € 3 miljoen tot structureel € 6 miljoen voor de wettelijke verplichting om bij afgifte van paspoort en rijbewijs de aanvrager te informeren over orgaandonatie. Voor Albrandswaard een voordeel van € 4.000 in 2020 oplopend naar structureel € 9.000.

13. Participatie (IU)
Betreft actualisatie van verdeling op basis actualiseren maatstaven en bijstelling loon- en prijzen.

14. Voogdij/18+ (IU)
Betreft correctie van onjuiste loon- en prijsstijgingen bij de meicirculaire voor het jaar 2020. Voor Albrandswaard een eenmalig nadeel van € 3.000 in 2020.

15. Beheerovereenkomst DSO-LV
Op 18 december 2018 hebben de VNG, het IPO, de UvW en de Minister van BZK de beheeroverkomst DSO-LV13 ondertekend. De overeenkomst regelt onder andere de inhoud en de uitvoering van de beheertaak, de financiering en de samenwerkingsafspraken voor een optimale werking van het Digitaal stelsel Omgevingswet landelijke voorziening (DSO-LV). Op grond van de beheerovereenkomst DSO-LV gaan gemeenten vanaf 1 januari 2020 jaarlijks landelijk € 18 miljoen bijdragen aan de kosten van het basisniveau DSO-LV en het informatiepunt Omgevingswet. Dit is al eerder in de meicirculaire 2019 verwerkt. Per abuis is toen echter ook een uitname gedaan over 2019. Dit wordt nu hersteld met een positieve correctie voor Albrandswaard van € 19.000 over 2019.

Overige informatie
In de septembercirculaire is aangegeven dat de Studiegroep Begrotingsruimte[1] de normerings-systematiek (trap op, trap af) opnieuw zal evalueren. Hierbij wordt vooral gekeken naar de beoogde stabiliteit van het gemeentefonds voor gemeenten. Er worden varianten uitgewerkt voor de normering van de fondsen vanaf 2022. In de tussentijd zal het kabinet bezien of het mogelijk en wenselijk is voor de jaren 2020 en 2021 maatregelen te treffen die de schommelingen voor gemeenten gedurende het lopende begrotingsjaar kunnen voorkomen of dempen.

De verdeelmodellen sociaal domein worden geëvalueerd, net als de verdeling van het 'klassieke' gemeentefonds. Dit leidt tot een integrale nieuwe verdeling per 2021, waarbij eventuele herverdeeleffecten via een ingroeipad worden opgevangen. Beschermd Wonen zal in tien jaar tijd worden omgezet in een objectief verdeelmodel en algehele doordecentralisatie naar alle gemeenten. In 2021 is nog 100% historisch, in 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld. De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten. Over eventuele doordecentralisatie van de Maatschappelijke Opvang zal op basis van een evaluatie pas in 2026 een beslissing worden genomen.

[1] De Studiegroep Begrotingsruimte (SBR) brengt advies uit over de begroting van de Rijksoverheid. Naast de ministeries nemen het Centraal Planbureau en De Nederlandsche Bank deel aan deze studiegroep.

Vervolg
Voor het lopende begrotingsjaar 2019 verantwoorden wij het nadeel uit deze circulaire en een mogelijk effect vanuit de nog komende decembercirculaire in de jaarrekening 2019.
De netto gevolgen vanaf 2020 zullen in de (meerjaren)begroting worden verwerkt in de 1e tussen-rapportage 2020.

Wij gaan er vanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
het college van de gemeente Albrandswaard,
de locosecretaris, de burgemeester,

Dick Mol drs. Jolanda de Witte

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds

Septembercirculaire 2019

de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de colleges van B&W

DGBRW/ Bestuur, Financiën en Regio's

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
eventuele vragen per e-mail
postbus.gf@minbzk.nl

circulaire

Datum
17 september 2019

Kenmerk
2019-0000475710

Onderwerp	septembercirculaire gemeentefonds 2019
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Juridische grondslag	
Relaties met andere circulaires	meicirculaire 2019 (2019-0000267592); decembercirculaire 2018 (2018-0000933969); septembercirculaire 2018 (2018-0000778321); meicirculaire 2018 (2018-0000290441)
Ingangsdatum	17 september 2019
Geldig tot	1 juli 2020

Voorwoord

Via de meicirculaire 2019 zijn gemeenten over de financiële kaders voor hun begrotingen geïnformeerd. De septembercirculaire 2019 geeft een actueel beeld, gebaseerd op de Miljoenennota 2020 van het Rijk.

De politiek-bestuurlijke zaken zijn in hoofdstuk 1 uitgelicht. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document. De latere hoofdstukken richten zich op de doelgroep van financieel specialisten.

Ik wens u bij al uw taken en verantwoordelijkheden veel succes.

Mede namens de Staatssecretaris van Financiën,
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

Inhoudsopgave

1 Hoofdpunten 2
1.1. Inleiding 2
1.2. Algemene uitkering 2
1.3. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen 4
1.4. Herijking verdeling gemeentefonds 5
1.5. Verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van BZK 5
1.6. Nieuw verdeelmodel en doordecentralisatie beschermd wonen 5
2 Algemene uitkering 8
2.1. Inleiding 8
2.2. Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering 8
1. Accres 9
2. Plafond BTW-compensatiefonds 11
3. Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken 12
4. Ambulantisering GGZ 12
5. Mobiliteitshulpmiddelen en roerende voorzieningen Wlz 12
6. en 9. Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten 13
7. en 10. Wettelijke taak iStandaarden 13
8. en 11. Correctie loon- en prijsbijstelling 2019 13
12. Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang 14
13. Donorwet 14
2.3. Verdeling mutaties algemene uitkering 14
2.4. Overige mededelingen algemene uitkering 15
2.4.1 Invoering Wet verplichte GGZ 15
2.4.2 Effecten actualisatie maatstafgegevens septembercirculaire 2019 16
2.4.3 Bommenregeling 16
2.5. Veranderingen in het verdeelstelsel 16
2.6. Maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 16
3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen 22
3.1. Inleiding 22
3.2. Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen 22
1. Beschermd wonen 23
2. Regio Deals 24
3. Aardgasvrije wijken 24
4. Regionale Energie Strategieën 25
5. Participatie 25
6. Perspectief op Werk 26
7. Aanpak laaggeletterdheid 26
8. Zoetwatermaatregelen 27
9. Pilots Veranderopgave inburgering 27

10. Aanpak lerarentekort G4 27
11. Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie 28
12. Vrouwenopvang 28
13. Proeftuinen cultuurprofielen 28
14. Permanente registratie Den Haag 29
15. Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren 29
16. Experiment centrale stemopneming 29
17. *Bibliotheekmiddelen* 30
18. LHBTI-emancipatiebeleid 30
19. Woondeal Eindhoven 30
20. City Deal Eenvoudig Maatwerk 30
21. Zorgverlichter 31
22. GROS jongerenevenementen 31
23. Vangnetregeling Hoorn 31
24. Europees Burgerinitiatief Stop Extremism 31
25. Koplopergemeenten cliëntondersteuning 31
26. Voogdij/18+ 32
27. Voorschoolse voorziening peuters 32
28. Versterking arbeidsmarktregio's 33
3.3. Overige mededelingen decentralisatie- en integratie-uitkeringen 33
3.3.1 Maatschappelijke opvang 33
3.3.2 Wmo 33
3.3.3 Verhoogde asielinstroom 34
3.3.4 Huisvesting onderwijs asielinstroom 34
3.3.5 Kerkenvisie 34
3.3.6 Nieuw verdeelmodel en doordecentralisatie beschermd wonen 34
3.4. Rechtsmiddelen 35
4 Overige mededelingen 38
4.1. Inleiding 38
4.2. Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen 38
4.3. Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020 39
4.4. Herijking verdeling gemeentefonds 40
4.5. Gezamenlijke verkenning 42
4.6. Verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van BZK 42
4.7. Herverdeling wegenbeheer 43
4.8. Jaarlijkse weging decentralisatie-uitkeringen 43
Bijlagen 46
Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2019 en 2020 47
Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2019, gegroepeerd naar cluster 57
Bijlage 2.1.3. Bedragen per eenheid 2020, gegroepeerd naar cluster 61
Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2019-2024 65

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten 66
Bijlage 2.6.2 Volumina maatstaven 2019-2024 76
Bijlage 3.2-3 Decentralisatie-uitkering Aardgasvrije wijken 78
Bijlage 3.2-4 Decentralisatie-uitkering Regionale Energie Strategieën 79
Bijlage 3.2-6 Decentralisatie-uitkering Perspectief op werk 80
Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid 81
Bijlage 3.2-9 Decentralisatie-uitkering Pilots Veranderopgave inburgering 91
Bijlage 3.2-11 Decentralisatie-uitkering Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie 92
Bijlage 3.2-13 Decentralisatie-uitkering Proeftuinen cultuurprofielen 93
Bijlage 3.2-15 Decentralisatie-uitkering Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren 94
Bijlage 3.2-16 Decentralisatie-uitkering Experiment centrale stemopneming 95
Bijlage 3.2-17 Decentralisatie-uitkering Bibliotheekmiddelen 98
Bijlage 3.2-18 Decentralisatie-uitkering LHBTI-emancipatiebeleid 99
Bijlage 3.3.1 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang 100
Bijlage 3.3.2 Integratie-uitkering Wmo 101
Bijlage 3.3.4 Decentralisatie-uitkering Huisvesting onderwijs asielinstroom 107
Bijlage 4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020 108

1 Hoofdpunten

1.1. Inleiding

Deze circulaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. Factoren als belastingopbrengsten, gemeentelijke rentelasten, dividendopbrengsten en grondexploitatie bepalen mede die financiële ruimte. Zij vallen echter buiten het bestek van deze circulaire.

Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De circulaires kunnen incidenteel ook actuele informatie bevatten die op een later tijdstip in de rijksbegroting wordt verwerkt. De mededelingen zijn steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering en de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Hierna volgen de belangrijkste mededelingen uit de circulaire.

1.2. Algemene uitkering

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (accresrelevante uitgaven; ARU). Volgens de normeringssystematiek (trap-op-trap-af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de ontwikkeling van de algemene uitkering en daarmee de omvang van het fonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd. In de Miljoenennota 2020 wordt de geraamde accrestranche 2019 ten opzichte van de meicirculaire 2019 met € 218,3 miljoen neerwaarts bijgesteld. Dit komt vooral doordat het Rijk dit jaar naar verwachting minder uitgeeft dan geraamd. Daartegenover staat een opwaartse bijstelling van de accrestranche 2020 met € 408,6 miljoen. Ook de accrestranches in de jaren na 2020 worden opwaarts bijgesteld. De belangrijkste verklaring voor de opwaartse bijstelling voor de periode van 2020 tot en met 2024 ligt in aanpassingen in het investeringsritme van het Ministerie van I&W en Defensie en in het sluiten van het Pensioenakkoord. Deze aanpassingen leiden tot een daling van het accres in 2019, maar tot een stijging in de daaropvolgende jaren. Het woningmarktpakket waartoe in de Miljoenennota besloten is, leidt tot een opwaartse bijstelling van het accres vanaf 2020.

Onderstaande figuur laat de nieuwe accresstanden zien, inclusief een vergelijking met de stand meicirculaire 2019.

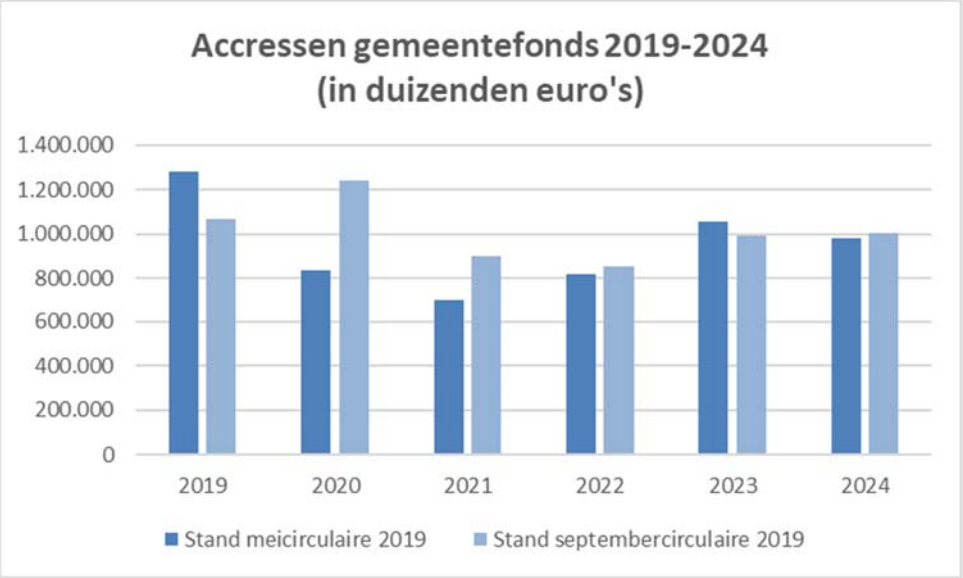

In 2018 zijn er, in overeenstemming tussen het kabinet en vertegenwoordigers van de medeoverheden, wijzigingen doorgevoerd in de normeringsystematiek, mede ten behoeve van de stabiliteit. Desondanks ondervinden gemeenten gedurende een lopend begrotingsjaar nog steeds inkomstenschommelingen als gevolg van bijvoorbeeld onderbesteding bij het Rijk. Dit zorgt ervoor dat gemeenten nog na het opstellen van hun begroting worden geconfronteerd met bijstellingen. Daarnaast gaan gemeenten in hun begroting verschillend om met het beschikbaar komen van de nieuwste accresramingen.
Aankomende periode wordt de normeringssystematiek in aanloop naar de Studiegroep Begrotingsruimte[1] opnieuw geëvalueerd. Hierbij wordt ook gekeken naar de beoogde stabiliteit van de systematiek. Op basis van de evaluatie worden varianten uitgewerkt voor de normering van de fondsen vanaf 2022. In de tussentijd beziet het kabinet of het mogelijk en wenselijk is om voor de middellange termijn (2020 en 2021) maatregelen te treffen die de schommelingen kunnen voorkomen of dempen.

De ontwikkeling van het BTW-compensatiefonds en het bijbehorende plafond leiden met ingang van 2015 tot een toename of afname van de algemene uitkering. De ruimte onder het plafond is voor het jaar 2019 ten opzichte van de raming van de septembercirculaire 2018 afgenomen. Voor 2019 bedraagt de ruimte onder het plafond € 80,8 miljoen, wat bij deze circulaire aan de algemene uitkering is toegevoegd. De daling van de ruimte onder het plafond wordt, naast de daling van het accres, voornamelijk veroorzaakt doordat gemeenten en provincies meer zijn gaan declareren bij het BTW-compensatiefonds. Daardoor gaan de uitgaven van het fonds omhoog en de ruimte onder het plafond omlaag. Ook voor de jaren 2020 tot en met 2024 is sprake van een afname van de ruimte onder het plafond. Deze meerjarenraming is nog niet meegenomen in de tabellen van de algemene uitkering. Het is de werkwijze van de circulaire om jaarlijks bij de septembercirculaire enkel het huidige jaar op te nemen in de raming van de algemene uitkering.

[1] http://rijksbegroting.nl/beleidsevaluaties/studiegroep-begrotingsruimte

Op 5 juni 2019 is op de Algemene Ledenvergadering van de VNG ingestemd met het hoofdlijnenakkoord GGZ. In het hoofdlijnenakkoord GGZ wordt ingezet op ambulantisering van de zorg. Dit leidt tot een groter beroep op zorg en begeleiding in het gemeentelijke domein.
Het kabinet stelt financiële middelen beschikbaar voor het realiseren van de ambities uit het hoofdlijnenakkoord. De reeks loopt op van € 50 miljoen in 2019 tot € 95 miljoen in 2022 en wordt daarna structureel ingeboekt.

Met ingang van 1 januari 2020 wordt de financieringssystematiek van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004) vernieuwd. Onderdeel van deze vernieuwing is dat de levensvatbaarheidsonderzoeken die worden uitgevoerd in het kader van het Bbz 2004 niet meer worden bekostigd via een specifieke uitkering, maar via het gemeentefonds. De middelen voor de levensvatbaarheidsonderzoeken zijn in deze circulaire op basis van de door het Rijk te vergoeden uitgaven over het jaar 2018 toegevoegd aan het gemeentefonds.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de persoonsgebonden budget (PGB) trekkingsrechten is met de VNG overeengekomen om op basis van de conceptbegroting 2020 een bedrag van € 26,188 miljoen in 2020 uit de algemene uitkering te nemen.

1.3. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Zoals vermeld in het Klimaatakkoord (28 juni 2019) stelt het Rijk voor een periode van drie jaar middelen beschikbaar voor de ondersteuning van het proces van de Regionale Energie Strategieën (RES) in de regio (waarbij een gemeente of provincie de middelen namens de regio in ontvangst neemt). Het is de bedoeling dat de regio's deze middelen doelgericht inzetten voor de definiëring van hun Regionale Energiestrategie. De besluitvorming over de besteding van de middelen vindt in de regio plaats. In deze circulaire wordt in totaal € 28,045 miljoen toegekend.

Het Regeerakkoord stelt voor de jaren 2018-2020 € 950 miljoen ter beschikking voor regionale opgaven[2]: de Regio Envelop. Deze middelen worden deels ingezet voor de zes opgaven die expliciet in het Regeerakkoord zijn opgenomen (zoals de Regio Deal Eindhoven en Rotterdam-Zuid). In lijn met de Rijk/regio-ambities uit het Regeerakkoord zet het kabinet ook een substantieel deel van het budget in voor andere regionale deals. In de Kamerbrief van 16 november 2018[3] zijn de totale beschikbare middelen uit de Regio Envelop voor deze Regio Deals vastgesteld op € 215 miljoen.[4] In deze circulaire is de eerste tranche voor deze Regio Deals verwerkt.

De circulaire bevat voor uitkeringsjaar 2019 en verder ook een aantal andere wijzigingen in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Het gaat zowel om de aanpassing van bestaande als om nieuwe uitkeringen. In hoofdstuk 3 is een compleet overzicht opgenomen.

[2] TK 2018-2019 34775, nr. 54
[3] TK 2018-2019, 29 697, nr. 56
[4] Dus exclusief de middelen voor de zes opgaven uit het Regeerakkoord.

1.4. Herijking verdeling gemeentefonds

De meicirculaire 2019 informeerde over de start van het onderzoek naar de verdeling van het gemeentefonds. Het herijkingsonderzoek is gericht op het ontwikkelen van voorstellen voor een nieuwe verdeling met ingang van 2021. Zoals bekend bestaat het herijkingsonderzoek uit twee delen: 1) het 'klassieke' gemeentefonds (de delen die niet samenhangen met het sociaal domein) en 2) verdeelmodellen sociaal domein.

De afgelopen periode stond in het teken van het verzamelen van de onderzoeksgegevens bij ruim negentig steekproefgemeenten. De volgende fase bestaat uit het analyseren van de benodigde gegevens en stapsgewijs ontwikkelen van de nieuwe verdeling.

Op 10 september jl. hebben Rijk en VNG bestuurlijk overleg gevoerd met als doel een aantal uitgangspunten vast te stellen en procesafspraken te maken op basis waarvan de analyse verder kan worden vormgegeven. Het vaststellen van deze uitgangspunten is noodzakelijk vanwege de voortgang van het onderzoek, maar ook om te voorkomen dat de verdeling straks louter beoordeeld wordt op basis van de herverdeeleffecten. Overeenstemming over de te volgen uitgangspunten beoogt het draagvlak te bevorderen. De belangrijkste gemaakte afspraken hebben betrekking op 1) de wijze waarop Rijk en VNG de nieuwe verdeling in het voorjaar van 2020 zullen beoordelen, 2) de te hanteren clusterindeling voor het gemeentefonds en 3) de wijze waarop in de verdeling rekening wordt gehouden met de eigen inkomsten van gemeenten. In hoofdstuk 4 is per punt een korte weergave van de inhoud van de afspraken opgenomen.

1.5. Verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van BZK

Op 6 september jl. heeft de Minister van BZK, mede namens de Staatssecretaris van Financiën, een brief aan de Tweede Kamer gestuurd[5] over het proces rond de beoordeling van de decentralisatie-uitkeringen. De Algemene Rekenkamer heeft in het Verantwoordingsonderzoek 2018 opgemerkt dat het Rijk in bepaalde gevallen bestuurlijke voorwaarden stelt bij de toekenning van een decentralisatie uitkering, die de beleids- en bestedingsvrijheid van decentrale overheden beperken. In de genoemde Kamerbrief zijn twee sporen en oplossingsrichtingen geschetst. Het eerste spoor is herziening van de Financiële-verhoudingswet. Het tweede spoor is gericht op een beoordeling van nieuwe en bestaande uitkeringen via de fondsen.
In hoofdstuk 4 van deze circulaire kunt u verdere informatie hierover vinden.

1.6. Nieuw verdeelmodel en doordecentralisatie beschermd wonen

Rijk en gemeenten zijn tijdens het bestuurlijk overleg van 2 juli 2019 overeengekomen in tien jaar tijd tot een objectief verdeelmodel en algehele doordecentralisatie van beschermd wonen te komen. Dat betekent dat gemeenten in die periode geleidelijk overstappen van de huidige historische verdeling over centrumgemeenten naar een volledig objectieve verdeling over alle

[5] TK 2018-2019 3500-B, nr.13

gemeenten. Het ingroeipad begint in 2021, waarbij de middelen in 2021 100% historisch worden verdeeld. In 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld. De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten. De nieuwe cliënten vallen vanaf 2022 onder de verantwoordelijkheid van alle gemeenten. Over de eventuele doordecentralisatie van de maatschappelijke opvang zal op basis van een evaluatie in 2026 een beslissing worden genomen.
In hoofdstuk 3 van deze circulaire kunt u verdere informatie vinden.

2 Algemene uitkering

2.1. Inleiding

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor. Die drie zijn aan wijzigingen onderhevig. Dit hoofdstuk geeft informatie over de aanleiding voor die wijzigingen en over de uitwerking ervan. In paragraaf 2.2 worden de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering behandeld en in paragraaf 2.3 worden de consequenties daarvan voor de verdeling aangegeven. In paragraaf 2.4 volgen de overige mededelingen over de algemene uitkering en in paragraaf 2.5 zijn de mededelingen over de wijzigingen in het verdeelstelsel opgenomen.

Het totaal van alle wijzigingen vindt zijn neerslag in de bijlagen 2.1.1 tot en met 2.1.2, die overzichten bevatten van maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren. Paragraaf 2.6 gaat in op de berekening van de algemene uitkering met die gegevens en licht de gehanteerde termen toe.

2.2. Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering

Tabel 2.2.1 bevat de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering ten opzichte van de meicirculaire 2019. Het betreft achtereenvolgens:

1. Algemene mutaties
   Deze mutaties hebben betekenis voor de financiële ruimte van de gemeenten.
2. Mutaties met corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven (de zogenaamde taakmutaties).
   Deze mutaties hebben corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven. De mutaties zijn geordend volgens de clusterindeling van het gemeentefonds om gemeenten een overzicht te bieden per beleidsterrein. De clusterindeling, naar gelijksoortige gemeentelijke beleidsvelden, is een hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. Het staat gemeenten vrij de indeling al dan niet voor eigen doeleinden te hanteren en de clusterindeling heeft geen gevolgen voor de bestedingsvrijheid van de algemene uitkering.

De tabel wordt gevolgd door een toelichting op de mutaties. De mutaties hebben betrekking op 2019 en verder.

Tabel 2.2.1 Ontwikkeling algemene uitkering, mutaties ten opzichte van de meicirculaire 2019 (in duizenden euro's)							
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
	stand meicirculaire 2019	**25.251.078**	**26.179.254**	**26.891.561**	**27.304.689**	**28.227.103**	**29.066.781**
	algemene mutaties						
1)	Accres	-218.343	190.271	395.008	428.963	366.326	388.157
2)	Plafond BTW-compensatiefonds	80.823					
	cluster Inkomen en participatie						
3)	Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken		9.621	9.621	9.621	9.621	9.621
	cluster Maatschappelijke ondersteuning						
4)	Ambulantisering in de GGZ	12.000	15.000	19.000	22.000	22.000	22.000
5a)	Mobiliteitshulpmiddelen Wlz		-6.500	-9.500	-11.500	-13.000	-14.000
5b)	Roerende voorzieningen Wlz		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
6)	Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Wmo 2015		-19.095				
7)	Wettelijke taak i-standaarden Wmo 2015		-390	-390	-390	-390	-390
8)	Correctie loon- en prijsbijstelling 2019 Wmo 2015	-371	-371	-371	-371	-371	-371
	cluster Jeugd						
9)	Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Jeugdhulp		-7.093				
10)	Wettelijke taak i-standaarden Jeugdhulp		-390	-390	-390	-390	-390
11)	Correctie loon- en prijsbijstelling 2019 Jeugdhulp	-4.707	-10.992	-10.992	-10.992	-10.992	-10.992
	cluster Samenkracht en burgerparticipatie						
12)	Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang		3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
	cluster Bestuur en algemene ondersteuning						
13)	Donorwet		3.000	6.000	6.000	6.000	6.000
	stand deze circulaire	**25.120.480**	**26.354.315**	**27.301.547**	**27.749.630**	**28.607.907**	**29.468.416**

De mutaties in tabel 2.2.1 zijn in bijlage 2.2.1 samengenomen met de mutaties uit voorgaande circulaires. Deze bijlage geeft een totaalbeeld van de mutaties van jaar op jaar, ongeacht het moment van publicatie, in tegenstelling tot tabel 2.2.1, die een totaalbeeld geeft van circulaire op circulaire.

Toelichting

1. Accres

Tabel 2.2.3 en 2.2.4 laat de actuele raming van de accressen zien voor de jaren 2019-2024, zowel in duizenden euro's als in procenten.

Tabel 2.2.3 Actuele raming accressen gemeentefonds 2019-2024 (in duizenden euro's)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stand meicirculaire 2019	1.286.315	835.400	697.978	820.567	1.057.415	983.124
Mutatie jaarlijkse tranches	-218.343	408.614	204.737	33.955	-62.637	21.831
Stand septembercirculaire 2019	1.067.972	1.244.014	902.715	854.522	994.778	1.004.955

Tabel 2.2.4 Actuele raming accressen gemeentefonds 2019-2024 (in procenten)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stand meicirculaire 2019	7,3	3,13	2,56	2,95	3,76	3,38
Mutatie jaarlijkse tranches	-1,24	1,52	0,74	0,08	-0,28	0,03
Stand septembercirculaire 2019	6,06	4,65	3,30	3,03	3,48	3,41

Het geraamde accres 2019 wordt ten opzichte van de meicirculaire van dit jaar met € 218,343 miljoen neerwaarts bijgesteld en komt daarmee voorlopig uit op 6,1%. Daartegenover staat een opwaartse bijstelling van het accres 2020 met € 408,614 miljoen. Ook de accrestranches in de jaren na 2020 worden opwaarts bijgesteld.

Sinds de meicirculaire 2019 hebben zich een aantal zaken voorgedaan in de accresontwikkeling. De neerwaartse bijstelling voor 2019 komt vooral doordat het Rijk dit jaar naar verwachting minder uitgeeft dan geraamd. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn dat sinds de Voorjaarsnota er besloten is tot aanpassingen in het investeringsritme van het Ministerie van I&W en Defensie en in het sluiten van het Pensioenakkoord. Deze aanpassingen leiden tot een daling van het accres in 2019, maar tot een stijging in de daaropvolgende jaren. Het woningmarktpakket waartoe in de Miljoenennota besloten is, leidt tot een opwaartse bijstelling van het accres vanaf 2020.

Ook de kasschuiven op de Rijksbegroting leiden tot lagere accressen in 2019 en hogere accressen in 2020 en verder. Daarnaast heeft het CPB in de zomer de raming voor de loon- en prijsontwikkeling voor 2020 licht opwaarts bijgesteld. Voor de accrestranche 2020 betekent dit een positieve bijstelling. Hier staan wel hogere uitgaven voor gemeenten tegenover.

De opwaartse bijstelling in 2020 is ook een gevolg van de systematiek: de lagere raming van de rijksuitgaven in 2019 maakt dat de rijksuitgaven 2020 ten opzichte van die in 2019 procentueel gezien meer stijgen dan voorzien in de meicirculaire 2019. Dit heeft als gevolg een hoger accres in 2020.

Tabel 2.2.5 maakt de mutaties van de accrestranches per jaar inzichtelijk. De totaalregel in de tabel correspondeert met de accresregel in tabel 2.2.1.

Tabel 2.2.5 Mutaties accres tranches gemeentefonds 2019-2024 ten opzichte van de meicirculaire 2019 (jaartranches, x € 1 duizend)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tranche 2019	-218,343	-218,343	-218,343	-218,343	-218,343	-218,343
Tranche 2020		408,614	408,614	408,614	408,614	408,614
Tranche 2021			204,737	204,737	204,737	204,737
Tranche 2022				33,955	33,955	33,955
Tranche 2023					-62,637	-62,637
Tranche 2024						21,831
Totaal gewijzigde tranches	**-218,343**	**190,271**	**395,008**	**428,963**	**366,326**	**388,157**

In 2018 zijn er, in overeenstemming tussen het kabinet en vertegenwoordigers van de medeoverheden, wijzigingen doorgevoerd in de normeringsystematiek, mede ten behoeve van de stabiliteit. Desondanks ondervinden gemeenten gedurende een lopend begrotingsjaar nog steeds inkomstenschommelingen als gevolg van bijvoorbeeld onderbesteding bij het Rijk. Dit zorgt ervoor dat gemeenten nog na het opstellen van hun begroting worden geconfronteerd met bijstellingen. Daarnaast gaan gemeenten in hun begroting verschillend om met het beschikbaar komen van de nieuwste accresramingen.

Aankomende periode wordt de normeringsystematiek in aanloop naar de Studiegroep Begrotingsruimte[6] opnieuw geëvalueerd. Hierbij wordt ook gekeken naar de beoogde stabiliteit van

[6] http://rijksbegroting.nl/beleidsevaluaties/studiegroep-begrotingsruimte

de systematiek. Een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van het Rijk, de VNG, het IPO en externe deskundigen rapporteert haar bevindingen in het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen in het voorjaar van 2020. Op basis van de evaluatie worden varianten uitgewerkt voor de normering van de fondsen vanaf 2022. In de tussentijd beziet het kabinet in overleg met de VNG en het IPO of het mogelijk en wenselijk is om voor de middellange termijn (2020 en 2021) maatregelen te treffen die de schommelingen in het accres kunnen voorkomen of dempen.

2. Plafond BTW-compensatiefonds

Deze paragraaf biedt inzicht in de ontwikkeling van het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) en de eventuele ruimte daaronder. De ruimte onder het plafond is voor 2019 geraamd op € 91,856 miljoen. Het aandeel van gemeenten daarin bedraagt € 80,823 miljoen, wat bij deze circulaire is toegevoegd aan de algemene uitkering. De ontwikkeling van de uitgaven wordt vlak doorgetrokken. Hierbij is rekening gehouden met de jaarlijkse toevoegingen (taakmutaties) aan het BCF. Bij deze aanname blijft voor alle jaren sprake van een ruimte onder het BCF-plafond. De daling van de ruimte onder het plafond ten opzichte van de raming bij de septembercirculaire 2018 wordt, naast de daling van het accres, voornamelijk veroorzaakt doordat gemeenten en provincies meer zijn gaan declareren bij het BCF. Daardoor gaan de uitgaven van het fonds omhoog en de ruimte onder het plafond omlaag.

Ook voor de jaren 2020 tot en met 2024 is sprake van een afname van de ruimte onder het plafond. Deze meerjarenraming is nog niet meegenomen in de tabellen van de algemene uitkering. Het is de werkwijze van de circulaire om jaarlijks bij de septembercirculaire enkel het huidige jaar op te nemen in de raming van de algemene uitkering (zie paragraaf 2.2.2 van de meicirculaire 2018).

Onderstaande tabel bevat een cijfermatig overzicht van het plafond BCF.

Tabel plafond BCF (bedragen x € 1.000)

	Raming					
	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Plafond	**3.519.703**	**3.671.278**	**3.791.793**	**3.906.157**	**4.042.143**	**4.180.137**
Grondslag septembercirculaire	3.569.421	3.708.459	3.824.075	3.962.612	4.114.792	4.114.792
W.v. overhevelingen i.v.m taakmutaties	8.043	697	201	-	-	-
W.v. accres	-57.761	-37.878	-32.483	-56.455	-72.649	65.345
Uitgaven	**3.427.847**	**3.426.667**	**3.426.171**	**3.426.036**	**3.426.036**	**3.426.036**
Ruimte onder plafond	**91.856**	**244.611**	**365.622**	**480.121**	**616.107**	**754.101**
W.v. gemeenten	80.823	215.193	321.685	422.442	542.091	663.507

Het plafond van het BCF is per 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals die volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds en provinciefonds. Het plafond wordt tevens aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekkingen aan het BCF. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds en het provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds en provinciefonds. De toevoeging of uitname wordt over het

gemeentefonds en provinciefonds verdeeld conform de gerealiseerde aandelen van de gezamenlijke gemeenten en provincies in het BCF.

3. Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken

Met ingang van 1 januari 2020 wordt de financieringssystematiek van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004) vernieuwd. Onderdeel van deze vernieuwing is dat de levensvatbaarheidsonderzoeken die worden uitgevoerd in het kader van het Bbz 2004 niet meer worden bekostigd via een specifieke uitkering, maar via het gemeentefonds. Toevoeging van de middelen voor de kosten van onderzoek aan het gemeentefonds past bij de gedachte dat het bij de onderzoekskosten in beginsel gaat om uitvoeringskosten. Gemeenten ontvangen voor de uitvoeringskosten van de Participatiewet c.s. reeds een bijdrage uit het gemeentefonds, waaraan nu dus de middelen voor de levensvatbaarheidsonderzoeken worden toegevoegd. De middelen voor de levensvatbaarheidsonderzoeken worden op basis van de door het Rijk te vergoeden uitgaven over het jaar 2018 toegevoegd aan het gemeentefonds. Het gaat – berekend op basis van voorlopige cijfers - om een totaalbedrag van € 9,621 miljoen, waarbij op basis van de definitieve cijfers[7] indien nodig achteraf nog een (kleine) bijstelling bij de meicirculaire 2020 kan plaatsvinden.

4. Ambulantisering GGZ

Op 5 juni 2019 is op de Algemene Ledenvergadering van de VNG ingestemd met het hoofdlijnenakkoord GGZ. In het hoofdlijnenakkoord GGZ wordt ingezet op ambulantisering van de zorg. Dit leidt tot een groter beroep op zorg en begeleiding in het gemeentelijke domein.
Het kabinet stelt financiële middelen beschikbaar voor het realiseren van de ambities uit het hoofdlijnenakkoord. De reeks loopt op van € 50 miljoen in 2019 tot € 95 miljoen in 2022 en wordt daarna structureel ingeboekt. Hiervan wordt € 12 miljoen in 2019 tot structureel € 22 miljoen vanaf 2022 verwerkt in het subcluster Wmo 2015 van de algemene uitkering. De overige middelen worden toegevoegd aan de integratie-uitkering Beschermd wonen (zie ook paragraaf 3.2-1).

5. Mobiliteitshulpmiddelen en roerende voorzieningen Wlz

Op 1 januari 2020 wordt de hulpmiddelenzorg aan cliënten die in een Wlz-instelling wonen vereenvoudigd. Vanaf deze datum worden mobiliteitshulpmiddelen (zoals een rolstoel en een scootmobiel) voor alle cliënten in een Wlz-instelling verstrekt vanuit de Wlz en niet meer vanuit de Wmo 2015. Daarnaast worden hulpmiddelen voor zorgverlening en wonen die door meerdere verzekerden te gebruiken zijn vanaf deze datum altijd uit de Wlz betaald. Dit gaat bijvoorbeeld om tilliften en hoog-laagbedden, ook wel ‘roerende voorzieningen’ genoemd. In verband met deze vereenvoudiging gaan middelen over van het gemeentefonds naar de Wlz. Voor de mobiliteitshulpmiddelen gaat het om een uitname vanaf 2020 van € 6,5 miljoen oplopend tot structureel € 14 miljoen in 2024. Voor de roerende voorzieningen gaat het om een structurele uitname vanaf 2020 van jaarlijks € 1 miljoen.

[7] Verantwoordingsinformatie SiSa 2018

6. en 9. Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten

Ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de PGB-trekkingsrechten is voor 2020 overeengekomen om op basis van de conceptbegroting 2020 een bedrag van € 26,188 miljoen uit de algemene uitkering te nemen, waarvan € 19,095 miljoen uit het subcluster Wmo 2015 en € 7,093 miljoen uit het subcluster Jeugdhulp.

7. en 10. Wettelijke taak iStandaarden

De gegevensstandaarden i-Jeugdwet en i-Wmo[8] dienen regelmatig bijgewerkt te worden. Sinds 2015 gebeurt dit door het Zorginstituut, in opdracht van de VNG.
Na verzoek van de VNG is in het wetsvoorstel 'Vermindering uitvoeringslasten en regionale samenwerking[9]' de beheerstaak voor de standaarden i-Jeugdwet en i-Wmo ondergebracht bij het Zorginstituut Nederland. Als gevolg hiervan vindt er een structurele uitname plaats van in totaal € 0,78 miljoen (€ 0,39 miljoen uit het subcluster Wmo2015 en € 0,39 miljoen uit het subcluster Jeugdhulp).

8. en 11. Correctie loon- en prijsbijstelling 2019

In de toedeling van de loon- en prijsbijstelling (LPO) 2019 in de meicirculaire 2019 is een onjuistheid geslopen. Per saldo is hierdoor te weinig LPO toegekend aan de integratie-uitkering Participatie (Wsw e.d.) en te veel aan de subclusters Jeugd en Wmo 2015 in de algemene uitkering en aan de integratie-uitkering Voogdij/18+. In overleg met de Ministeries van SZW en VWS hebben de fondsbeheerders besloten om de foutieve toedeling van de LPO te corrigeren. De fondsbeheerders hebben, in overleg met SZW en VWS, gekozen om voor de zes begrotingsjaren die het betreft (2019-2024) een vlakke (gemiddelde) reeks te verwerken.

De LPO 2019 heeft een structurele doorwerking naar 2020 en verder. Voor Voogdij/18+ is echter alleen een correctie voor 2019 aan de orde. Het budget Voogdij/18+ kent een systematiek waarbij op basis van historisch zorggebruik (T-2) per gemeente gemiddelde dagprijzen (p) worden vermenigvuldigd met het aantal zorgdagen (q). In de meicirculaire 2019 is in de gemiddelde dagprijzen reeds op juiste wijze rekening gehouden met prijsontwikkelingen (zie verder ook paragraaf 3.2-5 en 3.2-26).

In de tabel hieronder is de volledige correctie (x € 1.000) opgenomen. De correcties leiden tot bijstellingen van de macrobedragen. Het aandeel van individuele gemeenten in de diverse verdeelmodellen wordt door deze mutatie niet gewijzigd.

[8] iStandaarden is de naam voor vier landelijk vastgestelde informatiestandaarden in de zorg en ondersteuning: iWlz, iWmo, iJw en iPgb. Elk van deze standaarden is een verzameling regels en afspraken die ervoor zorgen dat cliëntgegevens elektronisch, gestandaardiseerd, kwalitatief en veilig worden uitgewisseld tussen alle gebruikers. Een iStandaard is een systematiek om cliënten te volgen in het zorg- of ondersteuningsproces.
[9] TK 2017-2018, 34857, nr. 3

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Voogdij/18+		-6.285	0	0	0	0	0
Jeugd		-4.707	-10.992	-10.992	-10.992	-10.992	-10.992
Wmo15		-371	-371	-371	-371	-371	-371
Participatie		11.363	11.363	11.363	11.363	11.363	11.363

12. Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang

In eerdere circulaires[10] bent u geïnformeerd dat de VNG en het Ministerie van SZW zijn overeengekomen[11] om de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters niet verder op te laten lopen dan € 30 miljoen. Dat bedrag is ruim voldoende om het aantal peuters dat geen recht heeft op kinderopvangtoeslag een voorschoolse voorziening aan te bieden. In de septembercirculaire 2018 is vanuit de vrijgekomen middelen vanaf 2019 structureel € 10 miljoen beschikbaar gemaakt voor toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang. De VNG en het Ministerie van SZW hebben afgesproken dat bovenop deze jaarlijkse € 10 miljoen vanaf 2020 structureel € 3 miljoen extra beschikbaar komt. Met de extra middelen voor toezicht en handhaving kinderopvang wordt een tekort aan middelen voor dit doel opgelost. Voor de gastouderopvang is sprake van een intensivering van middelen.

Paragraaf 3.2-27 en 28 van deze circulaire informeert over de uitname van structureel € 3 miljoen vanuit de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters en over de overige beschikbare middelen die vanuit deze decentralisatie-uitkering zijn vrijgekomen.

13. Donorwet

In het kader van de invoering van de nieuwe donorwet krijgen gemeenten een bijdrage van € 3 miljoen in 2019 tot structureel € 6 miljoen vanaf 2020 voor de wettelijke verplichting om bij afgifte van paspoort en rijbewijs de aanvrager te informeren over orgaandonatie.

2.3. Verdeling mutaties algemene uitkering

De wijze van verdeling van de mutaties uit paragraaf 2.2 is in tabel 2.3.1 weergegeven. De wijze van verdeling bestaat uit een wijziging in hetzij de uitkeringsfactor hetzij het bedrag per eenheid van één of meer maatstaven van het cluster waaronder de mutatie valt. Tabel 2.3.1 bevat het overzicht. De cijfermatige uitwerking is opgenomen in paragraaf 2.6.

[10] In paragraaf 2.2.9 en 4.2.5 van de septembercirculaire 2018 en paragraaf 3.3.9 van de meicirculaire 2019
[11] Zie ook de brief aan de Tweede kamer: TK 2018-2019, 31 322, nr. 377

Tabel 2.3.1 Verdeelwijze mutaties algemene uitkering

Nummer	Mutatie	Verdeelwijze
	algemene mutaties	
1)	Accres	Uitkeringsfactor
2)	Plafond BTW-compensatiefonds	Uitkeringsfactor
	cluster Inkomen en participatie	
3)	Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken	Maatstaven inwoners, bijstandsontvangers en loonkostensubsidie (resp. 13%; 83%; 3%)
	cluster Maatschappelijke ondersteuning	
4)	Ambulantisering in de ggz	Maatstaven subcluster Wmo2015
5a)	Mobiliteitshulpmiddelen Wlz	Maatstaven subcluster Wmo2015
5b)	Roerende voorzieningen Wlz	Maatstaven subcluster Wmo2015
6)	Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Wmo 2015	Maatstaven subcluster Wmo2015
7)	Wettelijke taak i-standaarden Wmo 2015	Maatstaven subcluster Wmo2015
8)	Correctie loon- en prijsbijstelling 2019 Wmo 2015	Maatstaven subcluster Wmo2015
	cluster Jeugd	
9)	Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Jeugdhulp	Maatstaven subcluster Jeugdhulp
10)	Wettelijke taak i-standaarden Jeugdhulp	Maatstaven subcluster Jeugdhulp
11)	Correctie loon- en prijsbijstelling 2019 Jeugdhulp	Maatstaven subcluster Jeugdhulp
	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	
12)	Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	Maatstaven cluster Samenkracht en burgerparticpatie
	cluster Bestuur en algemene ondersteuning	
13)	Donorwet	Maatstaf inwoners

2.4. Overige mededelingen algemene uitkering

2.4.1 Invoering Wet verplichte GGZ

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte GGZ in werking.[12] Deze wet vervangt de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. In de meicirculaire 2019 is voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten die volgen uit de Wet verplichte GGZ vanaf 2020 structureel € 20 miljoen toegevoegd aan het subcluster Wmo 2015 (zie paragraaf 2.2-10 van de meicirculaire 2019). Op verzoek van de VNG wordt de € 20 miljoen in deze circulaire herverdeeld van het subcluster Wmo 2015 naar het cluster Samenkracht en burgerparticipatie. Het verzoek vloeit voort uit de verwachting dat verdeling via het cluster Samenkracht en burgerparticipatie beter tegemoetkomt aan de relatie tussen grootstedelijkheid en het voorkomen van GGZ-problematiek.

Bij de verwerking van de taakmutatie in het cluster Samenkracht en burgerparticipatie is in overleg met de VNG alleen gebruik gemaakt van de maatstaven die een inhoudelijke relatie hebben met de Wet verplichte ggz. De overige maatstaven zijn buiten beschouwing gelaten.[13]

De gevolgen van deze herverdeling zijn per gemeente inzichtelijk gemaakt in het taakmutatiebestand 2020 in de gemeentefondsrubriek op internet.[14]

[12] https://www.dwangindezorg.nl/nieuwe-wetgeving/wet-verplichte-ggz
[13] Dit zijn de maatstaven ouderen >64 jaar; ouderen 75 t/m 84 jaar; leerlingen VO; land; binnenwater; kernen en vast bedrag voor iedere gemeente.
[14] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds

2.4.2 Effecten actualisatie maatstafgegevens septembercirculaire 2019

In de meicirculaire 2019 (paragraaf 2.4.3) zijn gemeenten geïnformeerd dat de actualisatie van de maatstafgegevens in deze circulaire mogelijk een grotere impact heeft op de uitkeringsfactor en de verdeling van de algemene uitkering dan gebruikelijk. In de meicirculaire 2019 hebben de fondsbeheerders aangegeven dat, indien de actualisatie inderdaad tot grote actualisatie-effecten zal leiden, de verdeelreserve in de algemene uitkering hiervoor kan worden ingezet.
De actualisatie van de verdeelmaatstaven heeft bij deze circulaire plaatsgevonden en heeft ten opzichte van de meicirculaire 2019, tegen de verwachtingen in, geleid tot een positief effect op de uitkeringsfactor van 2 punten. Om die reden zien de fondsbeheerders geen aanleiding om vanuit de verdeelreserve van 2019 punten te laten vrijvallen en is ervoor gekozen om deze punten achter de hand te houden voor de mogelijke effecten van actualisaties bij volgende circulaires.

Een uitgebreide toelichting op de wijziging van de uitkeringsfactor 2019 staat opgenomen in paragraaf 2.6. In tabel 4 van bijlage 2.6.2 is een overzicht opgenomen van de maatstaven waarvan ten opzichte van de meicirculaire 2019 één of meer basisgegevens voor uitkeringsjaar 2019 zijn geactualiseerd.

2.4.3 Bommenregeling

In de meicirculaire 2019 is € 87.299 te weinig toegekend aan de gemeente Gooise Meren en € 72.759 aan de gemeente Roermond. Om die reden wordt de suppletie-uitkering voor deze twee gemeenten met bovenstaande bedragen verhoogd.

Voor informatie over de verkrijging van een suppletie-uitkering voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog wordt u verwezen naar paragraaf 2.4.4 van de septembercirculaire 2014. De benodigde raadsbesluiten moeten voor 1 april 2020 zijn ingediend, bij voorkeur per e-mail via regelingen@minbzk.nl.
Verzoeken die wij vanaf die datum ontvangen, worden meegenomen in het volgende jaar. Btw komt niet voor compensatie in aanmerking. In de aanvraag dient daarom duidelijk te worden opgenomen dat de bedragen exclusief btw zijn.

2.5. Veranderingen in het verdeelstelsel

Er hebben zich geen veranderingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering ten opzichte van de meicirculaire 2019 voorgedaan. Om die reden is tabel 2.5.1 niet opgenomen.

2.6. Maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactor

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende bedrag per eenheid. De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De verkregen uitkomst moet daarnaast worden opgehoogd met enkele

uitkeringsonderdelen die buiten het format van aantal eenheden en bedrag per eenheid vallen. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de maatstaven, de bedragen per eenheid, de uitkeringsfactor en de overige uitkeringsonderdelen.

Maatstaven

Begin augustus 2019 zijn actuele gegevens van het CBS ontvangen over twee onderdelen van de maatstaf woonruimten, te weten het aantal uitwonende studenten en het aantal personen in zorginstellingen (onderdeel van het aantal personen in institutionele huishoudens). Deze zijn opgenomen in bijlage 2.6.1 en zullen voor uitkeringsjaar 2018 en 2019 worden toegepast. Het aantal uitwonende studenten blijft voor 2019 een voorlopig cijfer, het aantal personen in zorginstellingen is definitief en wijzigt niet meer.

Verschillende gemeenten hebben gevraagd of zij inzicht kunnen krijgen in de berekening van de maatstaf Re-integratie klassiek. Om die reden zijn de meest recente gegevens over de maatstaf opgenomen in de gemeentefondsrubriek op het internet.[15] De maatstaf Re-integratie klassiek is voor 2019 definitief en wijzigt niet meer.

De fondsbeheerders hebben besloten de gegevens over medicijngebruik in de maatstaf medicijngebruik drempel[16] voor 2019 in deze circulaire nog niet te actualiseren. De maatstafaantallen wijzigingen in deze circulaire wel vanwege nieuwe gegevens over inwoneraantallen 2019. De reden dat de gegevens over medicijngebruik niet worden geactualiseerd is dat in het risicovereveningsmodel 2019 enkele aanpassingen hebben plaatsgevonden die vergaande gevolgen hebben voor de verdeling in het gemeentefonds. Vanaf 2019 is namelijk de grootste Farmaceutische Kosten Groep (FKG) “hoog cholesterol” uit het risicovereveningsmodel gehaald en is een nieuwe grote FKG “chronische anti-stolling” toegevoegd. De reden dat de FKG “hoog cholesterol” uit het risicovereveningsmodel is verwijderd, is dat deze FKG goedkoper is geworden waardoor vergoeding vanuit de zorgverzekeringen niet meer noodzakelijk is.
Vooral het verdwijnen van de FKG “hoog cholesterol” uit het risicovereveningsmodel zorgt voor grote herverdeeleffecten. De fondsbeheerders zien deze herverdeeleffecten als ongewenst omdat deze aanpassing in het risicovereveningsmodel geen relatie heeft met de kosten van gemeenten voor de Wmo (waarop de verdeelformules zijn afgestemd).

Momenteel zijn de fondsbeheerders in overleg met Vektis (de leverancier van het basisgegeven medicijngebruik drempel) over de verschillende mogelijkheden om actualisatie van deze maatstaf mogelijk te maken. Hierna zullen de verschillende opties met de VNG besproken worden. Meer informatie volgt in de decembercirculaire 2019.

[15] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds
[16] Het aantal verzekerden per gemeente dat wordt ingedeeld in Farmaceutische Kosten Groepen (FKG) op basis van de declaratiegegevens van de zorgverzekeraars uit jaar t-1 en het risicovereveningsmodel voor jaar t uitgesplitst naar type FKG. Deze aantallen worden samengesteld op basis van meervoudige FKG’s. Dat betekent dat een persoon wordt geteld voor alle FKG’s die hij/zij heeft.

Bedragen per eenheid

De informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt, hierdoor is een aantal bedragen per eenheid voor 2019-2024 ten opzichte van de meicirculaire 2019 gewijzigd. Bijlagen 2.1.1, 2.1.2 en 2.1.3 bevatten het overzicht van de bedragen per eenheid 2019 en 2020.

Uitkeringsfactor

De volgende aspecten zijn bij de raming van de uitkeringsfactor van belang:

- de informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt;
- de ontwikkeling van de uitkeringsbasis als gevolg van nieuwe aantallen heeft effect. Bijlage 2.6.2 bevat informatie over de raming van de maatstaven met een groot aandeel in de uitkeringsbasis. In tabel 4 van bijlage 2.6.2 is een overzicht opgenomen van de maatstaven waarvan ten opzichte van de meicirculaire 2019 één of meer basisgegevens voor uitkeringsjaar 2019 zijn geactualiseerd.

De uitkeringsfactoren van 2017 en 2018 blijven ten opzichte van de meicirculaire 2019 ongewijzigd op respectievelijk 1,425 en 1,491.

De nieuwe raming van de uitkeringsfactor in de jaren 2019-2024 is vermeld in tabel 2.6.1.

Tabel 2.6.1 Uitkeringsfactor 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Uitkeringsfactor	1,548	1,619	1,661	1,696	1,735	1,774
één punt uitkeringsfactor	17.674	17.711	17.851	17.756	17.855	17.953

De uitkeringsfactoren in tabel 2.6.1 zijn in lopende prijzen. Gemeenten die in constante prijzen ramen dienen deze zelf te defleren. Om gemeenten hierbij te faciliteren, is in de gemeentefondsrubriek op internet zoals gebruikelijk een rekenmodel in constante prijzen gepubliceerd. In dit rekenmodel is een hulpmiddel opgenomen waarin gemeenten hun eigen prijsindexen kunnen invullen en/of loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt. Op basis van de MEV 2020 en CEP 2019 zijn in het rekenmodel en in paragraaf 4.2 ook, als service, de ramings-gegevens van een aantal indicatoren van het CPB gepresenteerd. Na het invullen van de indexatie-cijfers berekent het model automatisch de uitkering in het gemeentefonds in constante prijzen.

Om gemeenten inzicht te geven in de ontwikkeling van de uitkeringsfactoren volgen hieronder twee tabellen. Daarin is de ontwikkeling opgenomen ten opzichte van de meicirculaire 2019 (verticale toelichting) en van het ene naar het andere uitkeringsjaar (horizontale toelichting).

Verticale toelichting ontwikkeling uitkeringsfactor

Onderstaande tabel laat de ontwikkeling van de uitkeringsfactor zien ten opzichte van de stand meicirculaire 2019, de verticale toelichting.

Tabel 2.6.2 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2019-2024 ten opzichte van de meicirculaire 2019

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
stand meicirculaire 2019	**1,554**	**1,606**	**1,632**	**1,663**	**1,706**	**1,744**
mutaties deze circularie						
algemene mutaties	-0,008	0,011	0,022	0,024	0,021	0,022
uitkeringsbasis/OZB	0,002	0,003	0,007	0,009	0,009	0,009
overig	0,000	-0,001	0,000	0,000	-0,001	-0,001
uitkeringsfactor stand deze circulaire	**1,548**	**1,619**	**1,661**	**1,696**	**1,735**	**1,774**

Ten opzichte van de meicirculaire 2019 daalt de uitkeringsfactor 2019 met 6 punten naar 1,548. De voornaamste oorzaak is de accresbijstelling 2019. Ontwikkelingen in de uitkeringsbasis zorgen daarentegen per saldo voor een positief effect op de uitkeringsfactor van 2 punten. Dit is het resultaat van diverse bijstellingen in de raming van de verdeelmaatstaven. De ontwikkeling in de OZB-maatstaven en de bijstelling van de nieuwe maatstaven in de algemene uitkering, afkomstig van de per 2019 overgehevelde integratie-uitkering Sociaal domein (IUSD), zorgen voor een positief effect. Voor een aantal maatstaven afkomstig van de IUSD zijn nu voor het eerst actuele gegevens ontvangen. Tot nu toe waren deze volumina (of hun prognoses) nog gebaseerd op de peildatum 1-1-2017. Hierdoor heeft de actualisatie van deze maatstaven een iets grotere invloed gehad op de wijziging van de uitkeringsfactor (zie ook paragraaf 2.4.2).
Actuele cijfers voor de maatstaven klantenpotentieel en loonkostensubsidie zorgen voor een negatief effect op de uitkeringsfactor.

Het positieve effect van de uitkeringsbasis op de uitkeringsfactor voor de jaren 2020-2024 wordt grotendeels veroorzaakt door nieuwe ramingen over het aantal bijstandsontvangers en uitkeringsontvangers. Daarnaast is er in deze jaren sprake van een positief effect op de uitkeringsfactor door een opwaartste bijstelling van de accressen.

Horizontale ontwikkeling uitkeringsfactor

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van de uitkeringsfactoren voor de jaren 2019 tot en met 2024, de horizontale toelichting. In tabel 2.6.3 is te zien dat de accressen de belangrijkste factor zijn in de ontwikkelingen van de uitkeringsfactoren van jaar op jaar.
Bij de ontwikkeling van de uitkeringsbasis spelen de gewijzigde ramingen van de OZB-belastingcapaciteit, van de demografische ontwikkelingen (inwoners en jongeren) en van het aantal bijstandsontvangers de belangrijkste rol.

Tabel 2.6.3 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2019-2024 van jaar op jaar

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
uitkeringsfactor, jaar t	1,548	1,619	1,661	1,696	1,735	1,774
verschil ten opzichte van jaar t-1		0,071	0,042	0,035	0,039	0,039
w aarvan:						
- algemene mutaties		0,074	0,045	0,042	0,048	0,048
- verdeelreserve		-0,001	-0,001	-0,001	-0,001	-0,001
- ontw ikkeling uitkeringsbasis (inclusief OZB)		-0,003	-0,004	-0,007	-0,009	-0,009
- overige ontw ikkelingen		0,001	0,002	0,001	0,001	0,001

Overige uitkeringsonderdelen

Onder de algemene uitkering vallen ook de volgende uitkeringsonderdelen, die niet de vorm hebben van maatstafaantallen die met een bedrag per eenheid worden vermenigvuldigd:

- Een beperkt aantal gemeenten ontvangt middelen op grond van de maatstaf herindeling of ontvangt een artikel 12-uitkering.
- Alle gemeenten hebben daarnaast te maken met de suppletieregeling afschaffing ozb woningen gebruikers (zie bijlage 10 van de septembercirculaire 2013), met de cumulatieregeling gemeentefonds (zie bijlage 2.4.2 van de septembercirculaire 2016) en de suppletie-uitkering Jeugd en Wmo 2015 (zie paragraaf 2.4.2 van de septembercirculaire 2018).
- Verder is er de suppletie-uitkering Overheveling integratie-uitkering Sociaal domein (IUSD; zie paragraaf 2.4.3 van de meicirculaire 2018), die op dit moment alleen is opgenomen voor 2019. De uitkering loopt echter door tot en met 2020, het laatste uitkeringsjaar voor invoering van de nieuwe verdeling voor het sociaal domein in het gemeentefonds. De verwerking in de algemene uitkering van de suppletie-uitkering Overheveling IUSD voor 2020 vindt plaats wanneer de maatstafgegevens voor de maatstaven in 2020 bekend zijn (naar verwachting bij de septembercirculaire 2020). Gemeenten die eerder al met een bedrag rekening willen houden in hun begroting kunnen zich hiervoor het best baseren op de bedragen voor de harmonisatie-effecten in hun suppletie-uitkering voor 2019 (zie voor meer informatie de decembercirculaire 2018, paragraaf 2.4.1).

3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

3.1. Inleiding

Dit hoofdstuk bevat mededelingen over de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen. Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Veel van de uitkeringen in dit hoofdstuk zijn verbonden met een zeker doel.

Paragraaf 3.2 informeert over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en over de omvang en de verdeling ervan. Paragraaf 3.3 bevat overige mededelingen over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en paragraaf 3.4 informeert gemeenten over de bezwaarmogelijkheden ten aanzien van de opgenomen decentralisatie- en integratie-uitkeringen in de circulaires.

3.2. Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Tabel 3.2.1 bevat de mutaties in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen ten opzichte van de meicirculaire 2019. Tabel 3.2.2 bevat het complete overzicht van de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de daarmee gemoeide bedragen. De tabellen worden gevolgd door een toelichting op de mutaties ten opzichte van de meicirculaire 2019.

Tabel 3.2.1 Mutaties decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2019-2024 (bedragen in duizenden euro's)

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
	stand meicirculaire 2019	**5.596.333**	**5.344.251**	**5.137.316**	**5.045.694**	**5.000.064**	**4.953.720**
1a)	Volumegroei 2020 beschermd wonen		53.166	53.166	53.166	53.166	53.166
1b)	Ambulantisering in de GGZ beschermd Wonen	38.000	50.000	61.000	73.000	73.000	73.000
2)	Regio Deals	36.973					
3)	Aardgasvrije wijken	34.096					
4)	Regionale Energie Strategieën	28.045					
5)	Correctie loon- en prijsbijstelling 2019 Participatie	11.363	11.363	11.363	11.363	11.363	11.363
6)	Perspectief op Werk	9.000					
7)	Aanpak laaggeletterdheid		5.000	5.500	6.050	6.650	7.300
8)	Zoetwatermaatregelen	5.203					
9)	Pilots Veranderopgave inburgering	4.395					
10)	Aanpak lerarentekort G4	4.000					
11)	Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie	3.216	4.639				
12)	Vrouwenopvang		2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
13)	Proeftuinen cultuurprofielen	1.441	1.399				
14)	Permanente registratie Den Haag	1.232					
15)	Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren	1.213	156	256			
16)	Experiment centrale Stem opnemenig	1.005					
17)	Bibliotheekmiddelen	1.000	1.000	1.000			
18)	LHBTI-emancipatiebeleid	853	853	853	853		
19)	Woondeal Eindhoven	850					
20)	City Deal Eenvoudig Maatwerk	124					
21)	Zorgverlichter	100					
22)	GROS jongerenevenementen	50					
23)	Vangnetregeling Hoorn	26					
24)	Europees Burgerinitiatief Stop Extremism	12					
25)	Koplopergemeenten cliëntondersteuning	-54					
26)	Correctie loon- en prijsbijstelling 2019 Voogdij/18+	-6.285					
27a)	Voorschoolse voorziening peuters		-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
27b)	Voorschoolse voorziening peuters		-7.000	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000
28)	Versterking arbeidsmarktregio's		7.000	17.000	17.000	17.000	17.000
	stand deze circulaire	**5.772.191**	**5.470.827**	**5.269.454**	**5.189.126**	**5.143.243**	**5.097.549**

Tabel 3.2.2 Decentralisatie-en integratie-uitkeringen 2019-2024 (in duizenden euro's)

Uitkeringsjaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Vindplaats
- Maatschappelijke opvang	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057	mei 2017, § 4.2
- Vrouwenopvang	156.831	159.531	164.331	164.331	164.331	164.331	september 2019, § 3.2-12
- Brede impuls combinatiefuncties/ buurtsportcoaches/cultuurcoaches	73.300						december 2018, § 4.2-2
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700	mei 2017, § 4.2
- Jeugd	21.700	21.700	21.700	21.700	21.700	21.700	juni 2012, § 6.9
- Bodemsanering	53.620	51.759					december 2018, § 4.2-5
- Beeldende kunst en vormgeving	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	september 2015, § 4.2-1
- Gezond in de Stad	22.374	22.374	22.374	0	0	0	mei 2017, § 4.2-4
- Veiligheidshuizen	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699	juni 2012, § 6.11
- Knelpunten verdeelproblematiek	3.612	3.695	3.780	3.867	3.956	4.047	mei 2018, § 4.2-25
- Groeiopgave Almere	8.082	7.726	7.726	7.726	7.726	7.726	mei 2019, § 3.2-23
- Bvolkingsdaling	11.245	11.245					december 2017, § 4.2-12
- Voorschoolse voorziening peuters	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	september 2019, § 3.2-27
- Versterking arbeidsmarktregio's		7.000	17.000	17.000	17.000	17.000	september 2019, § 3.2-28
- BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731	mei 2016, § 4.2-8
- Beter benutten	86						mei 2019, § 3.2-29
- Basisregistratie grootschalige topografie	211						december 2016, § 4.2-11
- Bonus beschut werken	8.329	26.000					september 2018, § 4.2-4
- Armoedebestrijding kinderen	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	mei 2017, § 4.2
- Scholenprogramma Groningen	8.875	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	december 2016, § 4.2-3
- Dialoog Sinterklaasintocht	35						mei 2019, § 3.2-34
- Beschermd Wonen	1.809.397	1.873.682	1.884.667	1.896.635	1.896.679	1.896.679	september 2019, § 3.2-1
- Participatie	1.999.849	1.893.234	1.841.593	1.795.190	1.749.427	1.702.992	september 2019, § 3.2-5
- Voogdij/18+	680.360	685.224	685.224	685.224	685.224	685.224	september 2019, § 3.2-26
- Versterking lokale werkgelegenheid Groningen	1.900						mei 2018, § 4.2-14
- Schulden en armoede	14.225	22.225					december 2018, § 4.2-8
- Regio Deals	78.573						september 2019, § 3.2-2
- Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	36.075	36.000					mei 2019, § 3.2-31
- Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100	mei 2019, § 3.2-17
- Terugdringen gezondheidsachterstanden	310	310					september 2018, § 4.2-16
- Verduurzaming basisscholen	350						mei 2019, § 3.2-24
- Faciliteitenbesluit opvangcentra	877						mei 2019, § 3.2-21
- Programmabureau Sociaal domein	225	225	100				mei 2019, § 3.2-26
- Maatschappelijke begeleiding	32.607						mei 2019, § 3.2-5
- Verhoging taalniveau statushouders	20.000	20.000					mei 2019, § 3.2-6
- Landelijke vreemdelingenvoorzieningen	19.100	17.000	16.400				mei 2019, § 3.2-7
- Koplopergemeenten Cliëntondersteuning	7.946						september 2019, § 3.2-25
- Verhoging raadsledenvergoeding kleine gemeenten	9.763	9.763	9.763	9.763	9.763	9.763	mei 2019, § 3.2-10
- Sportakkoorden	3.715						mei 2019, § 3.2-11
- Geweld hoort nergens thuis	3.600	3.600	3.600				mei 2019, § 3.2-12
- Kerkenvisies	3.500	3.200	2.800				mei 2019, § 3.2-13
- Herstructurering Wsw	3.261						mei 2019, § 3.2-15
- Fort Oranje	1.500						mei 2019, § 3.2-18
- Vuelta 2020	1.000	1.500					mei 2019, § 3.2-19
- Pilots logeerzorg	875						mei 2019, § 3.2-20
- Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	738						mei 2019, § 3.2-22
- Slimme Laadpleinen	248						mei 2019, § 3.2-25
- Eindhoven Internationale Knoop XL	80						mei 2019, § 3.2-30
- Twinning arbeidsbemiddeling	61						mei 2019, § 3.2-32
- Waddenzee Werelderfgoed coördinator	44						mei 2019, § 3.2-33
- Grensland conferentie Venlo	30						mei 2019, § 3.2-35
- City Deal voedsel	25						mei 2019, § 3.2-36
- Vangnetregeling beveiligingskosten	35						september 2019, § 3.2-23
- Regionale Energie Strategieën	28.045						september 2019, § 3.2-4
- Aardgasvrije wijken	34.096						september 2019, § 3.2-3
- Perspectief op Werk	9.000						september 2019, § 3.2-6
- Aanpak laaggeletterdheid		5.000	5.500	6.050	6.650	7.300	september 2019, § 3.2-7
- Zoetwatermaatregelen	5.203						september 2019, § 3.2-8
- Pilots Veranderopgave inburgering	4.395						september 2019, § 3.2-9
- Aanpak lerarentekort G4	4.000						september 2019, § 3.2-10
- Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie	3.216	4.639					september 2019, § 3.2-11
- Proeftuinen cultuurprofielen	1.441	1.399					september 2019, § 3.2-13
- Permanente registratie Den Haag	1.232						september 2019, § 3.2-14
- Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren	1.213	156	256				september 2019, § 3.2-15
- Experiment centrale Stem opnemenig	1.005						september 2019, § 3.2-16
- Bibliotheekmiddelen	1.000	1.000	1.000				september 2019, § 3.2-17
- LHBTI-emancipatiebeleid	853	853	853	853			september 2019, § 3.2-18
- Woondeal Eindhoven	850						september 2019, § 3.2-19
- City Deal Eenvoudig Maatwerk	124						september 2019, § 3.2-20
- Zorgverlichter	100						september 2019, § 3.2-21
- GROS jongerenevenementen	50						september 2019, § 3.2-22
- Europees Burgerinitiatief Stop Extremism	12						september 2019, § 3.2-24
Totaal	**5.772.191**	**5.470.827**	**5.269.454**	**5.189.126**	**5.143.243**	**5.097.549**	

Toelichting

1. Beschermd wonen

Op 5 juni 2019 is op de Algemene Ledenvergadering van de VNG ingestemd met het hoofdlijnenakkoord GGZ. In het hoofdlijnenakkoord GGZ wordt ingezet op ambulantisering van de zorg. Dit leidt tot een groter beroep op zorg en begeleiding in het gemeentelijke domein.
Het kabinet stelt financiële middelen beschikbaar voor het realiseren van de ambities uit het hoofdlijnenakkoord. De reeks loopt op van € 50 miljoen in 2019 tot € 95 miljoen in 2022 en wordt daarna structureel ingeboekt. Hiervan wordt € 38 miljoen in 2019 tot structureel € 73 miljoen vanaf 2022 verwerkt in de integratie-uitkering Beschermd wonen. De overige middelen worden toegevoegd aan het subcluster Wmo 2015 van de algemene uitkering (zie paragraaf 2.2-4).

Zoals aangekondigd in de meicirculaire 2019, paragraaf 3.2.1, is de volumegroei 2020 voor beschermd wonen toegekend (structureel € 53,166 miljoen).

De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Beschermd wonen voor het jaar 2019 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet.[17]
Paragraaf 3.3.6 bevat informatie over het nieuwe verdeelmodel en de doordecentralisatie voor beschermd wonen.

2. Regio Deals

Het Regeerakkoord stelt voor de jaren 2018-2020 € 950 miljoen ter beschikking voor regionale opgaven[18]: de Regio Envelop. Deze middelen worden deels ingezet voor de zes opgaven die expliciet in het Regeerakkoord zijn opgenomen (zoals de Regio Deal Eindhoven). In lijn met de Rijk/regio-ambities uit het Regeerakkoord zet het kabinet ook een substantieel deel van het budget in voor andere regionale deals. In de Kamerbrief van 16 november 2018[19] zijn de totale beschikbare middelen uit de Regio Envelop voor deze Regio Deals vastgesteld op € 215 miljoen.[20] In deze Kamerbrief kunt u ook een schets van de inhoud van de deals terugvinden.

In deze circulaire is de eerste tranche opgenomen voor de volgende Regio Deals:

- € 13,150 miljoen voor de gemeente Doetinchem voor de Regio Deal Achterhoek. In totaal heeft het kabinet maximaal € 20 miljoen gereserveerd.
- € 8,895 miljoen voor de gemeente Noardeast-Fryslân voor de Regio Deal Versnellingsagenda Noardeast-Fryslân. In totaal heeft het kabinet maximaal (inclusief de middelen voor Holwerd aan Zee die via het provinciefonds lopen) € 25 miljoen gereserveerd.
- € 6,590 miljoen voor de gemeente Tilburg voor de Regio Deal Midden- en West-Brabant. In totaal heeft het kabinet maximaal € 10 miljoen gereserveerd.
- € 3,600 miljoen voor de gemeente Den Haag bestemd voor de Regio Deal Den-Haag Zuidwest. In totaal heeft het kabinet maximaal € 7,5 miljoen gereserveerd.
- € 4,738 miljoen voor de gemeente Ede voor de Regio Deal Foodvalley. In totaal heeft het kabinet maximaal € 20 miljoen gereserveerd.

3. Aardgasvrije wijken

In de Kamerbrief 'selectie aardgasvrije wijken' van 1 oktober 2018[21] informeert de Minister van BZK de Tweede Kamer over de selectie van 27 grootschalige proeftuinen in het kader van het Programma Aardgasvrije Wijken. Deze gemeenten ontvangen een rijksbijdrage voor het aardgasvrij maken van een bestaande wijk. In de proeftuin leren gemeenten samen met bewoners en belanghebbenden hoe een bestaande wijk van het gas kan worden gehaald. In totaal is een bedrag van € 126 miljoen beschikbaar voor de 27 gemeenten. Het eerste deel van de gevraagde bijdrage

[17] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds
[18] TK 2018-2019 34775, nr. 54
[19] TK 2018-2019, 29 697, nr. 56
[20] Dus exclusief de middelen voor de zes opgaven uit het Regeerakkoord.
[21] TK 2018-2019, 32847, nr. 429

(in totaal € 91,550 miljoen) is reeds verwerkt in de decembercirculaire 2018 (paragraaf 4.2.1). Dit betreft de toekenning van de tweede tranche en deze bedraagt € 34,096 miljoen.

Het bedrag per geselecteerde gemeente voor de tweede tranche staat opgenomen in bijlage 4.2-3 van deze circulaire.

4. Regionale Energie Strategieën

Zoals vermeld in het Klimaatakkoord (28 juni 2019) stelt het Rijk voor een periode van drie jaar middelen beschikbaar voor de ondersteuning van het proces van de Regionale Energie Strategieën (RES) in de regio. Het is de bedoeling dat de regio's deze middelen doelgericht inzetten voor de definiëring van hun Regionale Energiestrategie. De besluitvorming over de besteding van de middelen vindt in de regio plaats.

Op basis van een aantal criteria (aantal deelnemende overheden, landoppervlak en inwoners) zijn de middelen verdeeld over de regio's. De regio's hebben zelf – op verzoek van het Nationaal Programma RES – schriftelijk aangegeven welke partij (gemeente of provincie) namens hun RES-regio als ontvangende organisatie zal fungeren voor de rijksbijdrage RES. Dit betekent dat 25 gemeenten een uitkering ontvangen van in totaal ruim € 28 miljoen. Voor meer informatie kunt u terecht op www.regionale-energiestrategie.nl.

De verdeling over de 25 gemeenten is opgenomen in bijlage 3.2-4. Deze middelen zijn voor de periode van 1 januari 2019 tot eind 2021.

5. Participatie

In de toedeling van de loon- en prijsbijstelling (LPO) 2019 in de meicirculaire 2019 is een onjuistheid geslopen. Per saldo is hierdoor te weinig LPO toegekend aan de integratie-uitkering Participatie (Wsw e.d.) en te veel aan de subclusters Jeugd en Wmo in de algemene uitkering en aan de integratie-uitkering Voogdij/18+. In overleg met de Ministeries van SZW en VWS hebben de fondsbeheerders besloten om de foutieve toedeling van de LPO te corrigeren (zie ook paragrafen 2.2-8 en 3.2-26).

De drempelbedragen in de verdeling van de middelen nieuw begeleiding[22] zijn in deze circulaire geïndexeerd. De drempelbedragen geven weer wat het gemiddelde bedrag is dat in het betreffende jaar beschikbaar is voor de begeleiding van beschut werk. Iedere gemeente ontvangt ten minste budget voor de financiering van de begeleiding van één beschutte werkplek. In de rubriek "veelgestelde vragen meicirculaire 2019" was aangekondigd dat de drempelbedragen bij de septembercirculaire 2019 met de loon- en prijsbijstelling (LPO) 2019 zouden worden opgehoogd naar € 8.700 in 2019 en 2020 en naar € 7.400 vanaf 2021. Vanwege de opwaartse bijstelling van de LPO 2019 voor de integratie-uitkering Participatie bij deze circulaire, vindt er echter een hogere

[22] Begeleiding nieuwe stijl

indexatie plaats van de drempelbedragen dan eerder gecommuniceerd. Voor 2019 en 2020 komen de drempelbedragen uit op € 8.800. Voor de jaren vanaf 2021 zijn de drempelbedragen opgehoogd naar € 7.500.

De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2019 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet.[23]

6. Perspectief op Werk

Werkgevers, gemeenten, UWV, MBO-Raad en de Ministeries van OCW en SZW hebben met de Intentieverklaring Perspectief op Werk (PoW) een oproep aan de arbeidsmarktregio's gedaan om de kansen die de huidige arbeidsmarkt biedt optimaal te benutten. In het kader van de Intentieverklaring PoW ontvangen negen gemeenten namens hun arbeidsmarktregio elk een impulsfinanciering van € 1 miljoen voor hun actieplan.
Perspectief op Werk is een extra impuls voor de arbeidstoeleiding van mensen die willen en kunnen werken, maar niet zelfstandig de weg naar werk vinden. Een intensievere samenwerking tussen publieke en private partijen moet zorgen voor goede matches tussen werkzoekenden en beschikbaar werk. Perspectief op Werk is naast een extra impuls ook een leertraject om vanuit de praktijk te bezien hoe de bemiddeling van deze groep verbeterd kan worden.

De verdeling over de negen gemeenten staat opgenomen in bijlage 3.2-6 van deze circulaire.

7. Aanpak laaggeletterdheid

In de Kamerbrief over de meerjarige aanpak van laaggeletterdheid (2020 - 2024)[24] heeft het kabinet in maart 2019 het voornemen aangekondigd om de regierol van gemeenten te versterken. Gemeenten gaan, in regionaal verband op het niveau van de 35 arbeidsmarktregio's, aan de slag met een eigen ambitieus (meerjaren)programma om laaggeletterden te bereiken en van passend aanbod te voorzien. Hierbij is extra oog voor de doelgroep met Nederlands als moedertaal (NT1). Daarnaast investeren gemeenten in de kwaliteit van het cursusaanbod, onder andere via monitoring en evaluatie van het bereik en het resultaat van hun aanpak. Ter ondersteuning van de regierol van gemeenten stelt het Rijk in periode 2020 - 2024 aanvullende middelen beschikbaar.

Elke contactgemeente ontvangt een bedrag van € 100.000 per jaar plus een variabel budget dat wordt verdeeld op dezelfde wijze als het budget voor volwasseneneducatie, zoals dit is vastgelegd in de Wet educatie en beroepsonderwijs (Uitvoeringsbesluit WEB).

De verdeling voor 2020 van de decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid kunt u vinden in bijlage 3.2-7 van deze circulaire. De (maatstaf)gegevens voor de verdeling voor 2021 komen pas beschikbaar bij de septembercirculaire 2020.

---

[23] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds
[24] TK 2018-2019, 28760, nr. 84

8. Zoetwatermaatregelen

De gemeente Moerdijk ontvangt € 5,203 miljoen voor het verminderen van de huidige knelpunten in de zoetwatervoorziening en voor het opvangen van mogelijke gevolgen van klimaatverandering met betrekking tot de Doorvoer Roode Vaart.

9. Pilots Veranderopgave inburgering

Vanaf 1 januari 2021 gaat het nieuwe inburgeringsstelsel van start. Het Ministerie van SZW initieert een pilotprogramma om lessen over de werking op te halen voor de verdere inrichting van een adaptief inburgeringsstelsel en gemeenten voor te bereiden op de implementatie van de nieuwe wet. In gemeentelijke pilots worden belangrijke instrumenten en werkwijzen van het stelsel in de praktijk getest. In deze circulaire is de eerste tranche (van in totaal twee) van het programma opgenomen. 21 gemeenten die hun aanvraag als hoofdaanvrager toegekend hebben gekregen, ontvangen een bijdrage voor de beoogde pilot. In deze tranche betreft het de pilotthema's 'brede intake/persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP)', '(kwetsbare groepen in) duale trajecten' en 'integratie van vrouwelijke nareizigers en gezinsmigranten'. De looptijd van de pilots is 1 jaar vanaf augustus 2019.

In de "Procedurebeschrijving pilotprogramma Veranderopgave Inburgering"[25] heeft het Ministerie van SZW gecommuniceerd dat de pilotgemeenten zich verplichten "medewerking te verlenen aan de evaluatie van de pilot en het verlenen van medewerking aan kennisdelingsbijeenkomsten en -communicatie over het pilotprogramma, georganiseerd door het Ministerie van SZW." In tegenstelling tot dit bericht benadrukken de fondsbeheerders dat hier sprake is geweest van een verschrijving. Decentralisatie-uitkeringen zijn vrij van voorwaarden die de beleids- en bestedingsvoorwaarden beperken. Gemeenten zijn dus niet verplicht om medewerking te verlenen aan de evaluatie.

De verdeling is opgenomen in bijlage 3.2-9 van deze circulaire.

10. Aanpak lerarentekort G4

Voor de aanpak van het lerarentekort in het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs in de G4 (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) stelt het kabinet voor 2019 aan elk van deze gemeenten € 1 miljoen beschikbaar. Dit gezien de omvang van het (geraamde) lerarentekort in de G4 en de urgentie daar wat aan te doen. Met behulp van deze bijdrage kunnen deze gemeenten uitvoering geven aan de plannen voor de aanpak van de lerarentekorten die in samenspraak met het onderwijs in het voorjaar van 2019 zijn vastgesteld.

[25] https://www.uitvoeringvanbeleidszw.nl/subsidies-en-regelingen/veranderopgave-inburgering-pilots/documenten/publicaties/subsidies/veranderopgave-inburgering-pilots/procedurebeschrijving-pilotprogramma-veranderopgave-inburgering/procedurebeschrijving-pilotprogramma-veranderopgave-inburgering

11. Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie

In het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie zijn middelen gereserveerd voor uitvoeringspilots op het gebied van ruimtelijke adaptatie. Deze middelen worden in twee tranches toegekend. Dit betreft de eerste tranche waarin drie gemeenten een bijdrage ontvangen in 2019 en 2020 voor hun geselecteerde pilot.
Daarnaast ontvangen vier gemeenten in 2019 een bijdrage voor de pilots “financiële prikkels”. In deze pilots worden private partijen gestimuleerd om klimaatadaptatiemaatregelen te nemen op eigen terrein. Ook hiervoor heeft een aanvraag- en selectieprocedure plaatsgevonden.

De verdeling over de 7 gemeenten is opgenomen in bijlage 3.2-11 van deze circulaire.
In de decembercirculaire 2019 worden de middelen voor procesondersteuning aan gemeenten beschikbaar gesteld.

12. Vrouwenopvang

Het kabinet heeft structureel middelen beschikbaar gesteld voor de opvang van slachtoffers van mensenhandel. In dit kader zijn de gezamenlijke centrumgemeenten vrouwenopvang gevraagd extra opvangplekken te organiseren voor slachtoffers van mensenhandel met complexe problematiek. De organisaties Blijfgroep, Fier!, Hvo Querido en Kadera gaan de opvang verzorgen. De ontvangende gemeenten zijn Almere, Alkmaar, Amsterdam, Enschede, Rotterdam en Zwolle. In de meicirculaire 2019, paragraaf 3.2-14, is de bijdrage voor 2019 verwerkt. Dit betreft de verwerking van de structurele bijdrage van jaarlijks € 2 miljoen vanaf 2020.

Voor het jaar 2018 en 2019 zijn ten opzichte van de meicirculaire 2019 de aantallen eenheden van de maatstaven van het objectieve verdeelmodel geactualiseerd. De geactualiseerde aantallen zijn behalve voor 2019 ook voor latere jaren in de berekeningen gebruikt.

De verdeling over de gemeenten is opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet.[26]

13. Proeftuinen cultuurprofielen

Aansluitend bij de Verkenning van de Raad voor Cultuur kondigt het kabinet in de brief 'Cultuur in een open Samenleving' [27] aan dat het Rijk vanaf 2019 participeert in proeftuinen die voortkomen uit stedelijke en regionale cultuurprofielen. 15 stedelijke regio's hebben op 1 november 2018 een cultuurprofiel bij het Rijk ingediend en nemen deel aan het proeftuinentraject. De stedelijke regio's hebben eigenhandig een gemeentelijke of provinciale penvoerder aangewezen waaraan de middelen kunnen worden toegekend. Hiervoor wordt in het gemeentefonds in totaal € 1,441 miljoen ter beschikking gesteld in 2019 en € 1,399 miljoen in 2020. Uitgangspunt is dat het Rijk de

[26] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds
[27] TK 2018-2019, 32820, nr. 221

inzet van de partners in de regio matcht (tot een maximum van 50% van de totale kosten) op basis van een door de stedelijke regio ingediend plan en een begroting.

In bijlage 3.2-13 van deze circulaire zijn de 15 gemeenten met bijbehorende bedragen opgenomen die de decentralisatie-uitkering namens hun stedelijke regio in ontvangst nemen.

14. Permanente registratie Den Haag

Door de invoering van de permanente registratie van kiezers in het buitenland zijn de kosten van de registratie en van de organisatie van de verkiezingen voor kiezers in het buitenland toegenomen. De gemeente Den Haag heeft de kosten in kaart gebracht en op basis daarvan is vastgesteld dat de bijdrage die de gemeente ontvangt voor de landelijke taak “kiezers buitenland” per jaar (te rekenen vanaf 2018) moet worden verhoogd met € 0,616 miljoen. De gemeente ontvangt nu de bijdrage voor 2018 en 2019, die in totaal € 1,232 miljoen bedraagt.

15. Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren

De belangrijkste actie uit het Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren 2019 - 2021 betreft de organisatie van '100% ambitie pilots' in 13 gemeenten. Hierover is in het Actieprogramma het volgende opgenomen: 'Een aantal gemeenten dagen we, in afstemming met de partijen van Aanpak 16-27, uit om met ondersteuning vanuit het Actieprogramma het aantal dak- en thuisloze jongeren in de eigen gemeente met 100% te verminderen door middel van een aanpak op alle levensgebieden.
Elke pilot ontvangt in totaal € 125.000, verspreid over 2,5 jaar. Doel van de pilots is dat de 'nieuwe werkwijze' die gemeenten gedurende de pilots ontwikkelen gaandeweg steeds meer wordt geborgd in de eigen werkwijze.

De verdeling van de decentralisatie-uitkering Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren is opgenomen in bijlage 3.2-15 van deze circulaire.

16. Experiment centrale stemopneming

Gemeenten die hebben deelgenomen aan het experiment centrale stemopneming bij de gecombineerde provinciale staten- en waterschapsverkiezingen in maart 2019 en/of bij de verkiezing van het Europees Parlement in mei 2019 ontvangen voor de hogere kosten per verkiezing een bijdrage. De kosten kunnen samenhangen met het vervoer en de opslag van de stembescheiden, met de ruimte waar de centrale stemopneming wordt gehouden en met de vergoeding aan de leden van het gemeentelijk stembureau en de tellers.

Het gaat om 76 gemeenten bij de provinciale staten- en waterschapsverkiezingen (€ 527.500) en 72 gemeenten bij de Europees Parlementsverkiezing (€ 477.500). De verdeling voor deze decentralisatie-uitkering is opgenomen in bijlage 3.2-16.

17. Bibliotheekmiddelen

Met de motie Asscher[28] heeft de Tweede Kamer de Minister van OCW gevraagd om een plan voor het behoud van de bibliotheek in kleine kernen. Voor de uitvoering van deze motie heeft OCW voor de jaren 2019-2021 een jaarlijks bedrag van € 1 miljoen beschikbaar gesteld. De middelen zijn beschikbaar voor gemeenten zonder openbare bibliotheek en voor gemeenten waar niet meer van een volwaardige bibliotheekvoorziening in de termen van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) kan worden gesproken. Gemeenten met concrete plannen om een bibliotheeklocatie te realiseren of op Wsob-niveau te brengen, worden in de jaren 2019, 2020 en 2021 financieel ondersteund. Het gaat om bibliotheekvoorzieningen in kleine kernen. De bereikbaarheid van de openbare bibliotheken in de regio wordt hierdoor verbeterd. De effecten van deze ondersteuning zullen worden gevolgd als onderdeel van de jaarlijkse bibliotheekmonitor van de Koninklijke Bibliotheek.

De verdeling van de decentralisatie-uitkering Bibliotheekmiddelen is opgenomen in bijlage 3.2-17 van deze circulaire.

18. LHBTI-emancipatiebeleid

Regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgenderpersonen en Intersekse personen) verder te bevorderen.
Van de Regenboogsteden hebben zich in totaal 37 aangemeld voor een verlenging van de samenwerking op LHBTI-beleid voor de periode 2019 tot en met 2022. De vier grote steden (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) ontvangen elk € 50.000. De 33 overige gemeenten ontvangen maximaal € 20.000.

De verdeling over de 37 gemeenten is opgenomen in bijlage 3.2-18 van deze circulaire.

19. Woondeal Eindhoven

Op 7 maart 2019 heeft de Minister van BZK een woondeal gesloten met de gemeente Eindhoven. Hierin is afgesproken dat het Rijk en de regio zich sterk maken voor duurzame verstedelijking in het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE). Hiertoe start het SGE een Woningbehoefteonderzoek en Experimenten voor vernieuwende woonconcepten. Daarnaast werkt Eindhoven aan een pilot aanpak malafide verhuurders en een pilot aanpak ondermijning. De gemeente Eindhoven ontvangt hiervoor een bijdrage van € 0,85 miljoen.

20. City Deal Eenvoudig Maatwerk

Als coördinerende gemeente ontvangt de gemeente Zaanstad € 124.000 voor de City Deal Eenvoudig Maatwerk. Binnen deze City Deal werken acht gemeenten samen met departementen

[28] TK, 2017-2018, 34775, VIII

aan manieren waarop beter kan worden samengewerkt om mensen met meerdere, complexe problemen goed te helpen. Doel is stapeling van problematiek en vastlopen in bureaucratie te voorkomen.

21. Zorgverlichter

Rijk, gemeenten en zorgverzekeraar CZ willen gezamenlijk een digitale portal realiseren met een gebundeld ondersteuningsaanbod voor op termijn 4,5 miljoen mantelzorgers: de Zorgverlichter. De gemeente Breda en Tilburg ontvangen elk een bijdrage van € 50.000 voor de procesbegeleiding van de pilot.

22. GROS jongerenevenementen

In het kader van de uitvoering van de motie Van der Molen c.s. over grensoverschrijdende evenementen voor jongeren in de grensregio[29] ontvangen de gemeenten Enschede en Baarle-Nassau een bijdrage van respectievelijk € 22.500 en € 27.500[30] voor de initiatieven die deze gemeenten organiseren ten behoeve van de bevordering van de grensoverschrijdende samenwerking.

23. Vangnetregeling Hoorn

In 2015 is door de toenmalige Minister van BZK bij wijze van experiment een financieel vangnet ingesteld om de kosten van beveiligingsmaatregelen voor politieke ambtsdragers in acute dreigingssituaties te kunnen dragen. De gemeente Hoorn heeft voor 2018 een aanvraag ingediend. Na beoordeling of voldaan is aan de uitgangspunten en criteria is besloten de gemeente Hoorn voor 2018 een bedrag toe te kennen van € 26.000.

24. Europees Burgerinitiatief Stop Extremism

De gemeente Den Haag ontvangt een bijdrage van € 12.000 voor de verificatie die de gemeente heeft uitgevoerd van de steunbetuigingen die de Minister van BZK heeft ontvangen voor het Europees Burgerinitiatief 'Stop Extremism'. Den Haag is eindverantwoordelijk voor het vaststellen van het aantal steunbetuigingen en van het aantal steunbetuigingen dat in de steekproef als geldig is geverifieerd.

25. Koplopergemeenten cliëntondersteuning

Voor de decentralisatie-uitkering Koplopergemeenten cliëntondersteuning is bij de meicirculaire 2019 (paragraaf 3.2-9) € 8 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. Het daadwerkelijk

[29] TK 2017-2018, 32851 nr. 41

[30] In de begroting van het gemeentefonds is tot nu toe 30.000 euro toegevoegd voor deze decentralisatie-uitkering. Naar verwachting wordt bij Najaarsnota de resterende 20.000 toegevoegd, onder voorbehoud van besluitvorming hierover.

toegekende bedrag aan gemeenten betreft € 7.946.000. Om die reden wordt het resterende (nog niet verdeelde) budget van € 54.000 teruggeboekt naar de begroting van het Ministerie van VWS.

26. Voogdij/18+

In de toedeling van de loon- en prijsbijstelling (LPO) 2019 in de meicirculaire 2019 is een onjuistheid geslopen. Dit wordt nu gecorrigeerd.

De LPO 2019 heeft een structurele doorwerking naar 2020 en verder. Voor Voogdij/18+ is echter alleen een correctie voor 2019 aan de orde. Het budget Voogdij/18+ kent een systematiek waarbij op basis van historisch zorggebruik (T-2) per gemeente gemiddelde dagprijzen (p) worden vermenigvuldigd met het aantal zorgdagen (q). In de meicirculaire 2019 is in de gemiddelde dagprijzen reeds op juiste wijze rekening gehouden met prijsontwikkelingen (zie verder ook paragraaf 2.2-8 en 3.2-5).

De wijziging van het woonplaatsbeginsel zal financiële effecten hebben. Het budget voor voogdij en 18+ kan na wijziging van het woonplaatsbeginsel naar verwachting objectief verdeeld worden, en hoeft niet meer op basis van historisch zorggebruik verdeeld te worden. Dit loopt mee in de evaluatie van de verdeelmodellen welke momenteel plaatsvindt en in 2021 tot aangepaste verdeelmodellen zal leiden.
Daarnaast kan de wijziging van het woonplaatsbeginsel tot tijdelijke of eenmalige onvolkomenheden leiden (bijvoorbeeld de clustering van kinderen voor wie het nieuwe woonplaatsbeginsel niet tot een uitkomst leidt). In oktober of november komt meer informatie over de (financiële gevolgen) van de wijziging van het woonplaatsbeginsel beschikbaar. Deze informatie zal in ieder geval beschikbaar komen op de themapagina van de VNG over het woonplaatsbeginsel: https://vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/jeugdhulp/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp.

Een uitsplitsing van de mutatie en de bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Voogdij/18+ voor het jaar 2019 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet.[31]

27. Voorschoolse voorziening peuters

In eerdere circulaires[32] bent u geïnformeerd dat de VNG en het Ministerie van SZW zijn overeengekomen[33] om de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters niet verder op te laten lopen dan € 30 miljoen. Dat bedrag is ruim voldoende om het aantal peuters dat geen recht heeft op kinderopvangtoeslag een voorschoolse voorziening aan te bieden. In de septembercirculaire 2018 is vanuit de vrijgekomen middelen vanaf 2019 structureel € 10 miljoen beschikbaar gemaakt voor toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang. De VNG en

[31] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds
[32] In paragraaf 2.2.9 en 4.2.5 van de septembercirculaire 2018 en paragraaf 3.3.9 van de meicirculaire 2019
[33] Zie ook de brief aan de Tweede kamer: TK 2018-2019, 31 322, nr. 377

het Ministerie van SZW hebben afgesproken dat bovenop deze jaarlijkse € 10 miljoen vanaf 2020 structureel € 3 miljoen extra beschikbaar komt (zie voor meer informatie paragraaf 2.2-12).

Naast de bijdragen die worden ingezet voor toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang, is vanuit de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters € 7 miljoen in 2020 en structureel € 17 miljoen vanaf 2021 beschikbaar voor het versterken van de arbeidsmarktregio's (zie voor meer informatie paragraaf 3.2-28).

28. Versterking arbeidsmarktregio's

Vanuit de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters (zie paragraaf 3.2-27) is vanaf 2021 jaarlijks € 17 miljoen beschikbaar gemaakt voor het versterken van de arbeidsmarktregio's. Deze middelen worden deels ingezet voor landelijke ondersteuning van de arbeidsmarktregio's en worden deels via de centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's uitgekeerd. Daarnaast komt vanuit de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters in 2020 eenmalig een extra impuls beschikbaar van € 7 miljoen. Met deze additionele middelen worden gemeenten eenmalig ondersteund bij het implementeren van enkele nieuwe maatregelen uit het Breed Offensief om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen (in het najaar van 2018 door Staatssecretaris Van Ark aangekondigd).

In deze circulaire is nog geen informatie opgenomen over de precieze verdeling. De VNG en het Ministerie van SZW zijn in gesprek over de verdeling van deze middelen met het oog op verwerking in 2020. Meer informatie volgt in de meicirculaire 2020.

3.3. Overige mededelingen decentralisatie- en integratie-uitkeringen

3.3.1 Maatschappelijke opvang

De verdeling voor 2019 is ten opzichte van de meicirculaire 2019 gewijzigd door het gebruik van actuelere maatstafaantallen. De uitkering voor 2020 en verder is gelijkgesteld aan de uitkering voor 2019.

Een overzicht van de bedragen per gemeente voor 2019 en verder treft u aan in bijlage 3.3.1.

3.3.2 Wmo

De verdeling voor de integratie-uitkering Wmo (hulp bij het huishouden) voor 2018 is ten opzichte van de septembercirculaire 2018 gewijzigd door het gebruik van actuelere maatstafaantallen (woonruimten en uitkeringsontvangers minus bijstandontvangers). De uitkering over 2018 is definitief geworden. De trimfactor voor uitkeringsjaar 2018 stellen wij vast op 1,00003. Vanaf 2019 maakt de integratie-uitkering Wmo onderdeel uit van de algemene uitkering.

De verdeling van de integratie-uitkering Wmo is opgenomen in bijlage 3.3.2.

3.3.3 Verhoogde asielinstroom

In paragraaf 3.3.3 van de meicirculaire 2019 heeft een correctie plaatsgevonden voor tien gemeenten voor de decentralisatie-uitkeringen Asielinstroom-partieel effect en Asielinstroom-participatie en integratie 2017. Voor de gemeente Zevenaar kwamen beide decentralisatie-uitkeringen daarmee op een negatief bedrag uit. Omdat dit volgens de Financiële-verhoudingswet niet mogelijk is, worden beide decentralisatie-uitkeringen in deze circulaire op € 0 gesteld. Voor de gemeente Zevenaar betekent dit een correctie in uitkeringsjaar 2017 van € 19.942 voor de decentralisatie-uitkering Asielinstroom-partieel effect en € 11.070 voor de decentralisatie-uitkering Asielinstroom-participatie en integratie.

3.3.4 Huisvesting onderwijs asielinstroom

In paragraaf 4.2-2 van de decembercirculaire 2016 zijn gemeenten geïnformeerd over de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor een bijdrage in de huisvesting van voortgezet onderwijs aan leerplichtige asielzoekers die verblijven in (nood)opvanglocaties. Het Ministerie van OCW heeft hiervoor in 2016 en 2017 € 8 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. Het beroep op de regeling bleef achter op de verwachting. In overleg met het Ministerie van OCW is de periode van aanspraak op de regeling verlengd tot medio 2019 (was medio 2017). Op basis van door gemeenten ingediende, en door het COA beoordeelde, aanvragen wordt in deze circulaire een bedrag van € 2,052 miljoen uitgekeerd aan zeven gemeenten. Het bedrag komt ten laste van het uitkeringsjaar 2017.

De verdeling over de zeven gemeenten is opgenomen in bijlage 3.3.4 van deze circulaire.

3.3.5 Kerkenvisie

In paragraaf 3.2-13 van de meicirculaire 2019 is € 9 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd voor de ontwikkeling van integrale kerkenvisies op gemeentelijk niveau. De verdeling van de beschikbare middelen per gemeente is als volgt. Gemeenten met een kerkenaantal van 1 tot en met 19 kerken kunnen € 25.000 aanvragen, gemeenten met 20 tot en met 39 kerken € 50.000 en gemeenten met 40 of meer kerken € 75.000.
In deze circulaire is de tweede tranche opgenomen. De ontvangende gemeenten met bijbehorende bedragen zijn opgenomen in bijlage 3.3.5 van deze circulaire.

3.3.6 Nieuw verdeelmodel en doordecentralisatie beschermd wonen

Een belangrijk traject in het realiseren van het advies van de commissie Toekomst beschermd wonen is de ontwikkeling van een nieuw objectief verdeelmodel. De voorlopige uitkomsten van het nieuwe verdeelmodel zijn dit voorjaar openbaar gemaakt. Dit ontwikkelde verdeelmodel heeft betrekking op beschermd wonen, maatschappelijke opvang en begeleiding (nieuwe taken Wmo

2015). Mede naar aanleiding daarvan heeft de VNG een expertiseteam 'Doordecentralisatie Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen' ingesteld. Dit team heeft de opdracht gekregen te adviseren met welk zorgvuldig proces en met welke randvoorwaarden invulling gegeven kan worden aan (1) de doordecentralisatie van middelen van centrumgemeenten naar alle gemeenten en (2) het nieuwe verdeelmodel, zodat continuïteit in de hulp en ondersteuning in alle gemeenten kan worden gewaarborgd. Het advies van het expertiseteam is besproken in het bestuurlijk overleg tussen Rijk en gemeenten op 2 juli 2019.

Rijk en gemeenten zijn overeengekomen in tien jaar tijd tot een objectief verdeelmodel en algehele doordecentralisatie van beschermd wonen te komen. Dat betekent dat gemeenten in die periode geleidelijk overstappen van de huidige historische verdeling over centrumgemeenten naar een volledig objectieve verdeling over alle gemeenten. Het ingroeipad begint in 2021, waarbij de middelen in 2021 100% historisch worden verdeeld. In 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld. De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten. De nieuwe cliënten vallen vanaf 2022 onder de verantwoordelijkheid van alle gemeenten.

Over de eventuele doordecentralisatie van de maatschappelijke opvang zal op basis van een evaluatie in 2026 een beslissing worden genomen. Meer informatie over de uitkomsten van het bestuurlijk overleg van 2 juli 2019 en over de andere bouwstenen uit het advies van het expertiseteam is te vinden in de VNG-ledenbrief inclusief bijlagen van 17 juli.
De uitwerking van het bovengenoemde ingroeipad en de ontwikkeling van het objectieve verdeelmodel is onderdeel van de lopende herijking van verdeelmodellen voor het sociaal domein in het gemeentefonds (zie paragraaf 4.4).

3.4. Rechtsmiddelen

De fondsbeheerders willen gemeenten meer duidelijkheid verschaffen over hun mogelijkheden voor bezwaar en beroep met betrekking tot de besluitvorming over decentralisatie- en integratie-uitkeringen in het gemeentefonds. Dit mede naar aanleiding van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uit 2017 waarin de besluitvorming ten aanzien van de decentralisatie-uitkering Huishoudelijke Hulp toelage in het gemeentefonds aan de orde was.[34]

De mededelingen aan gemeenten over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen zoals opgenomen in deze circulaire zijn besluiten in de zin van artikel 1:3 Algemene wet bestuursrecht. Tegen opgenomen decentralisatie- en integratie-uitkeringen kan de belanghebbende gemeente binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt met deze circulaire een bezwaarschrift indienen. Gemeenten die het indienen van een bezwaarschrift overwegen moeten er rekening mee houden dat de toekenning van decentralisatie-en integratie-uitkeringen regelmatig in tranches plaatsvindt, waardoor de verdeling bij een volgende circulaire wordt geactualiseerd.

Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste naam en adres, de

[34] https://www.raadvanstate.nl/@7543/201700548-1-a2/

dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, t.a.v. <behandelaar bezwaren>, Turfmarkt 147, Postbus 20011, 2500 EA te Den Haag.

4 Overige mededelingen

4.1. Inleiding

Dit hoofdstuk bevat diverse mededelingen over de gemeentefinanciën. Paragraaf 4.2 bevat mededelingen over het gemeentefonds die geen betrekking hebben op één van de specifieke onderdelen uit de hoofdstukken 2 of 3. Vervolgd wordt met mededelingen op het terrein van de gemeentefinanciën.

4.2. Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen

Gemeentefondstotalen

Tabel 4.2.1 bevat een overzicht van de gemeentefondstotalen 2019-2024. In de tabel zijn de bedragen uit de hoofdstukken 2 en 3 bij elkaar gebracht.

Tabel 4.2.1 Gemeentefondstotalen 2019-2024 (in duizenden euro's)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene uitkering	25.120.480	26.354.315	27.301.547	27.749.630	28.607.907	29.468.416
DU/IU	5.772.191	5.470.827	5.269.454	5.189.126	5.143.243	5.097.549
Totaal	**30.892.671**	**31.825.142**	**32.571.001**	**32.938.756**	**33.751.150**	**34.565.965**

Bevoorschotting

De bedragen 2019 uit de tabel zullen worden verwerkt in de bevoorschotting vanaf 1 oktober 2019. Tot dat tijdstip is de bevoorschotting gebaseerd op de meicirculaire 2019. Op de eerste dinsdag in oktober zullen ook eventuele verrekeningen plaatsvinden als er voor 2019 te veel of juist te weinig voorschot is verstrekt. Verrekeningen over het uitkeringsjaar 2018 worden ook in oktober uitgevoerd.

De voorschotbetalingen op de algemene uitkering over 2020 zullen in beginsel gebaseerd worden op de uitkeringsfactor en de bedragen per eenheid die in deze circulaire zijn vermeld. Daarnaast worden de meeste basisgegevens overgenomen van het jaar 2019.

Nominale ontwikkelingen

De algemene uitkering is uitgedrukt in lopende prijzen. De decentralisatie-uitkeringen betreffen doorgaans nominale bedragen. De integratie-uitkeringen zijn uitgedrukt in constante prijzen.

Aangezien de reële groei van het gemeentefonds lager ligt dan de nominale groei is het van belang dat gemeenten rekening houden met de loon- en prijsontwikkelingen. Om gemeenten die niet beschikken over eigen loon- en prijsindexen te faciliteren bij het omgaan met nominale ontwikkelingen is tabel 4.2.2 opgenomen. De tabel bevat een aantal loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente publicaties van het CPB. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de regelmatig bijgestelde prognoses op de website van het CPB (CPB), met name de rubriek Macro Economische Verkenning

(MEV2020).

Tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB* MEV en CEP**

	2020	2021	2022	2023	2024***
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	1,5	1,7	1,7	1,8	1,8
Prijs nationale bestedingen (pnb)	1,7	1,8	1,7	1,7	1,7
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6
Loonvoet sector overheid	2,8	2,9	2,5	2,3	2,3
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	2,5	2,6	2,2	2,0	2,0
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	1,6	1,8	1,7	1,7	1,7

* toelichting/ verduidelijking bij de kerngegevens is te vinden op: https://www.cpb.nl/artikel/toelichting-bij-kerngegevenstabel

** 2020 is op basis van de MEV 2020 2021-2023 is op basis van de CEP 2019.

*** cijfers 2023 zijn doorgetrokken naar 2024

4.3. Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020

Na beantwoording van de vragen van de Tweede Kamer[35] is overeenkomstig de uitkomst van het bestuurlijk overleg van 23 mei 2018 de regeling *vaststelling gelijkwaardige inspanning decentrale overheden inzake het EMU-saldo* voor de jaren 2019 tot en met 2022 per 1 januari 2019 in werking getreden[36]. Om provincies en gemeenten tijdig een beeld te geven wat dit voor hen betekent, publiceert het Ministerie van BZK in lijn met de Wet Hof individuele EMU-referentiewaarden. De referentiewaarden voor gemeenten zijn in bijlage 4.3 opgenomen[37] en tot stand gekomen door het totaalbedrag uit de tabel hieronder op basis van de begrotingstotalen over de gemeenten te verdelen.

Tabel 4.3: macronorm per bestuurslaag

	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Totaal
Verdeling macronorm 2020 (in % BBP)	0,27	0,08	0,05	0,40
Verdeling macronorm 2020 (* € 1000)	2.248.636	666.262	416.414	3.331.312

Geraamd BBP 2020 = 832.828.000

Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De Wet Hof bepaalt dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van de individuele overheden naast het eigen aandeel ook het aandeel in openbare lichamen betreft. Met het aandeel in openbare lichamen wordt bedoeld het deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen waar een individuele decentrale overheid aan deelneemt dat aan de betreffende individuele overheid wordt toegerekend. Een deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen maakt dus onderdeel uit van het EMU-saldo van de deelnemende decentrale overheden.

[35] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/12/20/kamerbrief-beantwoording-schriftelijke-inbreng-concept-regeling-emu-tekortnorm-decentrale-overheden-2019-2022

[36] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2019-7004.html

[37] Deze berekening is een momentopname o.b.v. een voorlopige voorspelling van het BBP 2020 uit de Macro Economische Verkenning (MEV) en op basis van de begrotingstotalen 2019 zoals in februari aangeleverd door het CBS op basis van de primitieve begrotingen van gemeenten en provincies.

4.4. Herijking verdeling gemeentefonds

Inleiding

In paragraaf 4.3 van de meicirculaire 2019 bent u geïnformeerd over de start van het onderzoek naar de verdeling van het gemeentefonds. Het herijkingsonderzoek is gericht op het ontwikkelen van voorstellen voor een nieuwe verdeling met ingang van 2021. Zoals bekend bestaat het herijkingsonderzoek uit twee delen: 1) het 'klassieke' gemeentefonds (de delen die niet samenhangen met het sociaal domein) en 2) verdeelmodellen sociaal domein.

De afgelopen periode stond in het teken van het verzamelen van de onderzoeksgegevens bij ruim negentig steekproefgemeenten. De fondsbeheerders hebben veel waardering voor hun medewerking. Hiermee is sprake van een representatieve steekproef en ontstaat een solide basis waarop de nieuwe verdeling kan worden gebaseerd. De volgende fase bestaat uit het analyseren van de benodigde gegevens en stapsgewijs ontwikkelen van de nieuwe verdeling.

Bestuurlijk overleg 10 september 2019

Op 10 september jl. hebben Rijk en VNG bestuurlijk overleg gevoerd met als doel een aantal uitgangspunten vast te stellen en procesafspraken te maken op basis waarvan de analyse verder kan worden vormgegeven. Het vaststellen van deze uitgangspunten is noodzakelijk vanwege de voortgang van het onderzoek, maar ook om te voorkomen dat de verdeling straks louter beoordeeld wordt op basis van de herverdeeleffecten. Overeenstemming over de te volgen uitgangspunten beoogt het draagvlak te bevorderen. De belangrijkste gemaakte afspraken hebben betrekking op 1) de wijze waarop Rijk en VNG de nieuwe verdeling in het voorjaar van 2020 zullen beoordelen, 2) de te hanteren clusterindeling voor het gemeentefonds en 3) de wijze waarop in de verdeling rekening wordt gehouden met de eigen inkomsten van gemeenten. Hieronder volgt per punt een korte weergave van de inhoud van de afspraken.

1. Beoordeling nieuwe verdeling

Na afronding van het onderzoek zullen betrokken partijen zich een oordeel vormen of de voorstellen voor een nieuwe verdeling van het gemeentefonds een verbetering zijn. In het bestuurlijk overleg hebben Rijk en VNG afgesproken op welke elementen zij daarbij letten. Zo wordt vastgehouden aan de huidige uitgangspunten van de Financiële-verhoudingswet dat de verdeling dient aan te sluiten bij de kosten van gemeenten, maar ook globaal moet zijn. Verder dient de verdeling eenvoudig en uitlegbaar te zijn. De beoordelingskaders zijn te vinden op de website van de rijksoverheid[38].

2. Clusterindeling

Om een goede (kostengeoriënteerde, objectieve) verdeling te kunnen maken zijn de taken van gemeenten in het gemeentefonds ingedeeld naar samenhangende clusters van taken. De clusterindeling speelt een belangrijke rol in het opstellen en onderhouden van de verdeling van het

[38] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/herziening-financiele-verhouding

gemeentefonds. Het gebruik van clusters doet daarbij niet af aan de vrije besteedbaarheid en eigen afweging in de besteding van het geld door gemeenten. Elk cluster heeft zijn eigen verdeelformule.

Vooral vanwege de ontwikkelingen in het sociaal domein is een nieuwe clusterindeling nodig. Tijdens het bestuurlijk overleg heeft VNG ingestemd met onderstaand voorstel van de fondsbeheerders. Dit voorstel komt het meest tegemoet aan de wens om de verdeling te vereenvoudigen en tegelijkertijd toch in staat zijn om de ontwikkelingen in de uitgaven van gemeenten te kunnen blijven relateren aan de verdeling van het gemeentefonds.

Klassieke deel	**Deel sociaal domein**	**Inkomsten**
Bestuur en ondersteuning	Sociale basisvoorzieningen	Inkomsten (OZB en OEM)
Veiligheid	Individuele voorzieningen Jeugd	
Infrastructuur, ruimte en milieu	Individuele voorzieningen Wmo	
Onderwijs	Participatie	
Sport, cultuur en recreatie		

Binnen het sociaal domein blijven de middelen voor beschermd wonen voorlopig afzonderlijk verdeeld. Dit vloeit voort uit het bestuurlijk overleg van 2 juli 2019 waarin Rijk en VNG hebben besloten in tien jaar tijd tot een objectief verdeelmodel en algehele doordecentralisatie van beschermd wonen te komen (zie voor meer informatie paragraaf 3.3.6 van deze circulaire).

3. De inkomsten van gemeenten

Een belangrijk onderdeel van het gemeentefonds is – naast het wegen van verschillen in uitgaven - de wijze waarop en de mate waarin de inkomsten van gemeenten worden meegewogen in de verdeling. Deze inkomsten zijn sinds de introductie van het huidige verdeelstelsel in 1997 niet meer herijkt. In de adviezen van de toenmalige Raad voor financiële verhoudingen en de VNG naar aanleiding van het groot onderhoud is hiervoor aandacht gevraagd. Uit eerder onderzoek blijkt dat de ontwikkelingen bij de onroerendezaakbelasting (OZB) en bij de overige eigen inkomsten (OEM) niet meer aansluiten bij de oorspronkelijke aannames in de huidige verdeling.

Het gevolg hiervan is dat sommige gemeenten meer financiële ruimte hebben dan anderen. In het overleg van 10 september is afgesproken dat de fondsbeheerders een aantal varianten voor inkomstenverevening zullen uitwerken. Onder meer wordt gekeken naar het verschil in regionale ontwikkeling van de waarde van vastgoed. Het onderwerp komt terug in het bestuurlijk overleg van november 2019.

Verdere proces en meer informatie

De afronding van de onderzoeken is gepland in januari 2020. De fondsbeheerders komen kort daarna met een voorstel voor aanpassing van de verdeling en zullen hierover zoals gebruikelijk advies vragen aan de VNG en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). Na advies van VNG en ROB volgt het bestuurlijke besluitvormingstraject. Dit houdt in dat in een bestuurlijk overleg tussen

Rijk en VNG een beslissing zal worden genomen over de nieuwe verdeling. Ook tussentijds zijn bestuurlijke overleggen tussen Rijk en VNG voorzien, namelijk in november 2019 en januari 2020. In het voorjaar van 2020 zal de Tweede Kamer vervolgens per brief over de voorstellen voor de nieuwe verdeling worden geïnformeerd. Gemeenten worden uiterlijk in de meicirculaire 2020 over de uitkomsten geïnformeerd.

Meer informatie over de inhoud, de afbakening, het proces van de onderzoeken en over de samenstelling van stuurgroep en begeleidingscommissie(s) is te vinden op de website van de rijksoverheid[39]. Daar zijn ook de verkorte versie van de plannen van aanpak en enkele tussenproducten gepubliceerd. U kunt zich daarnaast abonneren op de nieuwsbrieven die de onderzoeksbureaus periodiek uitbrengen. Voor het 'klassieke' gemeentefonds kunt u mailen naar onderzoeksbureau Cebeon (gf@cebeon.nl). Bij de verdeelmodellen sociaal domein is onderzoeksbureau AEF opdrachtnemer en kunt u mailen naar gemeentefonds@aef.nl.

4.5. Gezamenlijke verkenning

Tijdens het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) van 2 april 2019 heeft de Minister van BZK met de medeoverheden afgesproken een gezamenlijke verkenning te doen naar de voorwaarden om op te kunnen trekken als één overheid. Tijdens het BOFv van 10 september jl. is afgesproken dat deze verkenning een van de stappen is in de voorbereiding op een nieuw kabinet. Het is van belang tijdig de achterban te betrekken en een goede vorm te vinden om tempo te maken. De taakopdracht die tijdens het BOFv ter besluitvorming voor lag is een prima vertrekpunt.

4.6. Verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van BZK

Op 6 september jl. heeft de Minister van BZK, mede namens de Staatssecretaris van Financiën, een brief aan de Tweede Kamer gestuurd[40] over het proces rond de beoordeling van de decentralisatie-uitkeringen. De Algemene Rekenkamer heeft in het Verantwoordingsonderzoek 2018 opgemerkt dat het Rijk in bepaalde gevallen bestuurlijke voorwaarden stelt bij de toekenning van een decentralisatie-uitkering, die de beleids- en bestedingsvrijheid van decentrale overheden beperken (zie ook paragraaf 4.6 van de meicirculaire 2019). In de genoemde Kamerbrief zijn twee sporen en oplossingsrichtingen geschetst. Het eerste spoor is herziening van de Financiële-verhoudingswet. Momenteel wordt onderzocht of het mogelijk is om te komen tot een uitkeringsvorm in de Financiële-verhoudingswet, waar voorwaarden over doelen en de wijze van doelbereik aan mogen worden verbonden, terwijl er geen verticale verantwoording hoeft plaats te vinden. Het streven is hierbij gericht op een aanpassing van de Financiële-verhoudingswet in 2021. Het tweede spoor is gericht op een beoordeling van nieuwe en bestaande uitkeringen via de fondsen, aan de hand van een toetsingskader. In het kader van de genoemde toetsing wordt bezien of een aanpassing mogelijk is, dan wel of een andere uitkeringsvorm (meer) passend is.

[39] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/herziening-financiele-verhouding
[40] TK 2018-2019 3500-B, nr. 13

4.7. Herverdeling wegenbeheer

Het groeipercentage voor de bijdragen van gemeenten aan het beheer van gemeentelijke wegen door waterschappen bedraagt voor de jaren 2019 en 2020 respectievelijk 2,6% en 2,3%.

Sinds 1993 dient een aantal gemeenten op grond van de artikelen 22 en 24 van de Wet herverdeling wegenbeheer (WHW) een uitkering te verstrekken aan een waterschap voor het beheer van wegen. De hoogte van de uitkering is vastgelegd in het Besluit bijdrage vergoeding wegenzorg (Stb.1994, 427). Jaarlijks wordt zij bijgesteld op basis van gegevens van het Centraal Planbureau.

Voor het jaar 2019 wordt het groeipercentage definitief vastgesteld op 2,2%.[41] Dit is het saldo van de raming voor 2019 (naar huidig inzicht 2,6%) en de nacalculatie over 2018 (-0,5%). Voor het jaar 2020 wordt het groeipercentage voorlopig vastgesteld op 2,3%. Dit komt overeen met de huidige raming van de prijsstijging van de overheidsconsumptie in het jaar 2019.

4.8. Jaarlijkse weging decentralisatie-uitkeringen

In artikel 13, lid 5, van de Financiële-verhoudingswet wordt bepaald dat jaarlijks, in overleg met de ministers die het aangaat, wordt bezien of een decentralisatie- en/of integratie-uitkering kan worden overgeheveld naar de algemene uitkering.

In paragraaf 1.4 van de meicirculaire 2018 is toegelicht dat een aantal onderdelen van de integratie-uitkering Sociaal domein per 2019 nog niet konden worden overgeheveld. Concreet betreft dit de volgende integratie-uitkeringen: Beschermd wonen, Voogdij/18+ en Participatie. De verwachting is dat de integratie-uitkering Voogdij/18+ en de onderdelen voorheen Wajong en het onderdeel regulier werk van begeleid werken van de integratie-uitkering Participatie per 2021 overgaan naar de algemene uitkering. Bij de integratie-uitkering Beschermd wonen wordt vanaf 2022 geleidelijk sprake van een objectief verdeelmodel en zal worden bezien of overheveling naar de algemene uitkering van het objectieve deel vanaf dat moment mogelijk is. Over de eventuele doordecentralisatie van de maatschappelijke opvang naar alle gemeenten zal op basis van een evaluatie in 2026 een beslissing genomen worden (zie paragraaf 3.3.6). Te zijner tijd zal worden bezien of overheveling van de bijbehorende decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang mogelijk is.
Voor de onderdelen Wsw en voorheen Wsw/Beschut werk (onderdeel van begeleid werken) van de integratie-uitkering Participatie is weinig perspectief op overheveling naar de algemene uitkering. Deze onderdelen zullen op het moment dat de Participatie-onderdelen voorheen Wajong en voorheen Wsw-regulier werk overgaan naar de algemene uitkering, worden omgezet in een decentralisatie-uitkering.

In het herijkingsonderzoek gemeentefonds bezien de fondsbeheerders ook de mogelijkheden om de integratie-uitkering Verhoging raadsledenvergoeding kleine gemeenten en de decentralisatie-

[41] Niet afgerond: 2,15%

uitkering Jeugd in de algemene uitkering te verwerken.

In tabel 3.2.2 is te zien dat de meeste andere decentralisatie-uitkeringen niet structureel zijn. Omzetting naar integratie-uitkering of algemene uitkering is voor die uitkeringen dan ook niet aan de orde. Voor de decentralisatie-uitkeringen Vrouwenopvang, Vergunningverlening, toezicht en handhaving, Beeldende kunst en vormgeving, Armoedebestrijding kinderen, Veiligheidshuizen, Groeiopgave Almere, Voorschoolse voorziening peuters, BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders, Scholenprogramma Groningen en Jeugdhulp aan kinderen in een AZC geldt dat deze niet aan alle gemeenten worden uitgekeerd en/of nu nog niet kunnen worden verdeeld via de maatstaven van de algemene uitkering. Van de nog niet eerder in een begroting opgenomen decentralisatie-uitkeringen wordt bij ontwerpbegroting 2021 bezien of ze kunnen worden omgezet naar integratie-uitkering of algemene uitkering.

Bijlagen

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2019 en 2020

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2019 en 2020 (vervolg)

Tabel 1 Verdeeltabel 2019 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2019 stand mei 2019	wijzigingen sinds mei 2019	b.p.e. 2019 stand sep 2019
OZB (woningen eigenaar)	-0,09995%	0,0000	-0,09995%
OZB (niet woningen gebruiker)	-0,12648%	0,0000	-0,12648%
OZB (niet woningen eigenaar)	-0,15694%	0,0000	-0,15694%
inwoners	160,13	0,03	160,16
kernen met minstens 500 adressen	60.209,65	23,73	60.233,38
OZB waarde niet woningen (in mln)	380,70	0,00	380,70
jongeren < 18 jaar	732,22	-0,61	731,61
ouderen > 64 jaar	100,44	0,11	100,55
ouderen 75 t/m 84 jaar	26,44	0,00	26,44
wadden, t/m 2500 inwoners	201,79	0,00	201,79
wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	132,44	0,00	132,44
wadden, vanaf 7501 inwoners	33,62	0,00	33,62
huishoudens met laag inkomen	30,59	0,00	30,59
huishoudens met laag inkomen (drempel)	685,69	1,14	686,83
bijstandsontvangers	2.132,68	0,00	2.132,68
loonkostensubsidie	1.941,10	0,00	1.941,10
uitkeringsontvangers	85,82	0,00	85,82
minderheden	321,78	0,00	321,78
minderheden (drempel)	325,13	0,00	325,13
eenouderhuishoudens	836,20	-0,85	835,35
eenpersoonshuishoudens	51,09	0,15	51,24
huishoudens	90,53	0,00	90,53
klantenpotentieel lokaal	45,93	0,04	45,97
klantenpotentieel regionaal	23,54	0,00	23,54
leerlingen (V)SO	230,78	0,00	230,78
leerlingen VO	370,50	0,00	370,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25	0,00	2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56	0,00	220,56
extra groei jongeren	249,86	0,00	249,86
land	41,18	0,00	41,18

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2019 en 2020 (vervolg)

Tabel 1 Verdeeltabel 2019 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2019 stand mei 2019	wijzigingen sinds mei 2019	b.p.e. 2019 stand sep 2019
land * bodemfactor gemeente	26,89	0,00	26,89
binnenwater	38,02	0,00	38,02
buitenwater	22,97	0,00	22,97
oppervlak bebouwing	595,42	0,00	595,42
oppervlak bebouwing woonkernen	2.302,40	0,00	2.302,40
oppervlak bebouwing buitengebied	1.936,54	0,00	1.936,54
opp. bebouwing kern * bodemfactor kern	3.089,24	0,00	3.089,24
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.524,90	0,00	1.524,90
woonruimten	57,54	0,00	57,54
woonruimten * bodemfactor kern	50,79	0,00	50,79
opp. historische kernen, <40 ha	3.222,18	0,00	3.222,18
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.949,64	0,00	6.949,64
opp. historische kernen, >64 ha	15.102,84	0,00	15.102,84
lengte historisch water	15,58	0,00	15,58
bewoonde oorden 1930	31,50	0,00	31,50
hist.woningen in bewoonde oorden	85,74	0,00	85,74
ISV (a)	6.133.771,60	0,00	6.133.771,60
ISV (b)	3.764.536,49	0,00	3.764.536,49
omgevingsadressendichtheid (OAD)	58,65	-0,07	58,58
omgevingsadressendichtheid (drempel)	23,72	0,00	23,72
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72	0,00	11,72
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	5,82	0,00	5,82
kernen	9.070,21	0,00	9.070,21
kernen * bodemfactor buitengebied	14.877,08	0,00	14.877,08
bedrijfsvestigingen	75,58	0,00	75,58
vast bedrag voor iedere gemeente	249.784,90	0,00	249.784,90
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63	0,00	104.966.340,63
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38	0,00	64.491.778,38
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84	0,00	51.002.420,84
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84	0,00	30.708.535,84
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11	0,00	150.164,11

1 Voor Baarle-Nassau twee maal het vaste bedrag.

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2019 en 2020 (vervolg)

Tabel 1 Verdeeltabel 2019 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2019 stand mei 2019	wijzigingen sinds mei 2019	b.p.e. 2019 stand sep 2019
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	245,99	-0,33	245,66
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-1.635,10	2,21	-1.632,89
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-2.567,12	3,47	-2.563,65
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-125,42	0,17	-125,25
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	-490,83	0,66	-490,17
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	3.621,52	-4,89	3.616,63
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	1.281,54	-1,73	1.279,81
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	660,84	-0,89	659,95
bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	1.750,62	-2,36	1.748,26
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	1.077,41	-0,42	1.076,99
Wajong	854,39	4,32	858,71
medicijngebruik met drempel	368,74	1,27	370,01
re-integratie klassiek	334.628,82	0,00	334.628,82
inwoners < 65 jaar	4,03	0,00	4,03
ouderen 65 t/m 74 jaar	0,18	0,00	0,18
ouderen 85 jaar en ouder	0,18	0,00	0,18
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	15,69	0,00	15,69
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	62,77	0,00	62,77
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	109,82	0,00	109,82
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	122,86	0,00	122,86
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	491,05	0,00	491,05
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	858,18	0,00	858,18
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	112,06	0,00	112,06
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	448,31	0,00	448,31
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder	784,53	0,00	784,53
bedden	0,81	0,00	0,81
uitkeringsfactor	1,554	-0,006	1,548

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2019 en 2020 (vervolg)

Tabel 2 Mutaties verdeeltabel 2019 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	ontwikkeling UB	overige ontwikkelingen
inwoners	0,03		-	0,03		
kernen met minstens 500 adressen	23,73		-	23,73		
jongeren < 18 jaar	-0,61		-0,61	-		
ouderen > 64 jaar	0,11		-	0,11		
huishoudens met laag inkomen (drempel)	1,14		-	1,14		
eenpersoonshuishoudens	0,15		-	0,15		
eenouderhuishoudens	-0,85		-0,85	-		
klantenpotentieel lokaal	0,04		-	0,04		
omgevingsadressendichtheid (OAD)	-0,07		-	-0,07		
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	-0,33		-0,33	-		
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	2,21		2,21	-		
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	3,47		3,47	-		
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	0,17		0,17	-		
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	0,66		0,66	-		
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	-4,89		-4,89	-		
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	-1,73		-1,73	-		
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	-0,89		-0,89	-		
bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	-2,36		-2,36	-		
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	-0,42		-1,20	0,78		
Wajong	4,32		-	4,32		
medicijngebruik met drempel	1,27		-	1,27		
uitkeringsfactor	-0,006	-0,008			0,002	0,000

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2019 en 2020 (vervolg)

Tabel 3 Verdeeltabel 2020 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2020 stand mei 2019	wijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2020 sep 2019
OZB (woningen eigenaar)	-0,09390%	0,0000%	-0,0939%
OZB (niet woningen gebruiker)	-0,12697%	0,0000%	-0,1270%
OZB (niet woningen eigenaar)	-0,15755%	0,0000%	-0,1576%
inwoners	160,04	0,19	160,23
kernen met minstens 500 adressen	60.290,12	-62,02	60.228,10
OZB waarde niet woningen (in mln)	380,05	0,00	380,05
jongeren < 18 jaar	721,93	-1,63	720,30
ouderen > 64 jaar	100,80	-0,25	100,55
ouderen 75 t/m 84 jaar	26,44	0,00	26,44
wadden, t/m 2500 inwoners	201,79	0,00	201,79
wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	132,44	0,00	132,44
wadden, vanaf 7501 inwoners	33,62	0,00	33,62
huishoudens met laag inkomen	30,48	0,10	30,58
huishoudens met laag inkomen (drempel)	689,59	-1,81	687,78
bijstandsontvangers	2.133,92	13,90	2.147,82
loonkostensubsidie	1.942,45	11,76	1.954,21
uitkeringsontvangers	85,82	0,30	86,12
minderheden	321,61	1,39	323,00
minderheden (drempel)	325,13	0,00	325,13
eenouderhuishoudens	821,76	-1,51	820,25
eenpersoonshuishoudens	51,60	-0,38	51,22
huishoudens	90,53	0,07	90,60
klantenpotentieel lokaal	46,05	-0,06	45,99
klantenpotentieel regionaal	23,56	0,06	23,62
leerlingen (V)SO	230,78	0,00	230,78
leerlingen VO	370,50	0,00	370,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25	0,00	2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56	0,00	220,56
extra groei jongeren	249,86	0,00	249,86
land	41,07	0,00	41,07

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2019 en 2020 (vervolg)

Tabel 3 Verdeeltabel 2020(bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2020 stand mei 2019	wijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2020 sep 2019
land * bodemfactor gemeente	26,89	0,00	26,89
binnenwater	38,00	0,00	38,00
buitenwater	22,97	0,00	22,97
oppervlak bebouwing	588,37	0,00	588,37
oppervlak bebouwing woonkernen	2.284,96	0,00	2.284,96
oppervlak bebouwing buitengebied	1.921,87	0,00	1.921,87
opp. bebouwing kern * bodemfactor kern	3.089,49	0,00	3.089,49
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.525,03	0,00	1.525,03
woonruimten	57,04	0,00	57,04
woonruimten * bodemfactor kern	50,79	0,00	50,79
opp. historische kernen, <40 ha	3.200,28	0,00	3.200,28
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.928,07	0,00	6.928,07
opp. historische kernen, >64 ha	15.081,92	0,00	15.081,92
lengte historisch water	15,58	0,00	15,58
bewoonde oorden 1930	31,39	0,00	31,39
hist.woningen in bewoonde oorden	85,74	0,00	85,74
ISV (a)	6.087.306,96	0,00	6.087.306,96
ISV (b)	3.736.019,31	0,00	3.736.019,31
omgevingsadressendichtheid (OAD)	58,39	0,25	58,64
omgevingsadressendichtheid (drempel)	23,72	0,00	23,72
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72	0,00	11,72
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	5,82	0,00	5,82
kernen	9.070,21	1,56	9.071,77
kernen * bodemfactor buitengebied	14.878,30	0,00	14.878,30
bedrijfsvestigingen	74,80	0,00	74,80
vast bedrag voor iedere gemeente	249.626,25	0,38	249.626,63
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63	0,00	104.966.340,63
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38	0,00	64.491.778,38
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84	0,00	51.002.420,84
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84	0,00	30.708.535,84
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11	0,00	150.164,11

1 Voor Baarle-Nassau twee maal het vaste bedrag.

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2019 en 2020 (vervolg)

Tabel 3 Verdeeltabel 2020 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2020 stand mei 2019	wijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2020 sep 2019
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	240,43	-1,26	239,17
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-1.598,74	8,37	-1.590,37
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-2.509,51	13,14	-2.496,37
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-122,56	0,63	-121,93
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	-479,63	2,50	-477,13
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	3.538,87	-18,54	3.520,33
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	1.252,33	-6,56	1.245,77
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	645,55	-3,38	642,17
bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	1.709,84	-8,96	1.700,88
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	1.060,20	-6,52	1.053,68
Wajong	869,07	-11,30	857,77
medicijngebruik met drempel	373,95	-3,30	370,65
re-integratie klassiek	334.300,78	0,00	334.300,78
inwoners < 65 jaar	4,06	0,00	4,06
ouderen 65 t/m 74 jaar	0,18	0,00	0,18
ouderen 85 jaar en ouder	0,18	0,00	0,18
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	15,80	0,00	15,80
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	63,21	0,00	63,21
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	110,61	0,00	110,61
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	123,78	0,00	123,78
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	494,75	0,00	494,75
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	864,63	0,00	864,63
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	112,93	0,00	112,93
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	451,77	0,00	451,77
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder	790,59	0,00	790,59
bedden	0,82	0,00	0,82
uitkeringsfactor	1,606	0,013	1,619

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2019 en 2020 (vervolg)

Tabel 4 Mutaties verdeeltabel 2020 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	ontwikkeling UB	overige ontwikkelingen
inwoners	0,19		0,05	0,11	-	-0,08	0,11		
kernen met minstens 500 adressen	-62,02		-	-	-	-62,02	-		
jongeren < 18 jaar	-1,63		-	0,69	-2,32	-	-		
ouderen > 64 jaar	-0,25		-	0,01	-	-0,26	-		
huishoudens met laag inkomen	0,10		-	0,10	-	-	-		
huishoudens met laag inkomen (drempel)	-1,81		-	1,19	-	-3,00	-		
bijstandsontvangers	13,90		11,76	2,14	-	-	-		
loonkostensubsidie	11,76		11,76	-	-	-	-		
uitkeringsontvangers	0,30		-	0,30	-	-	-		
eenpersoonshuishoudens	-0,38		-	-	-	-0,38	-		
minderheden	1,39		-	1,39	-	-	-		
eenouderhuishoudens	-1,51		-	1,71	-3,22	-	-		
huishoudens	0,07		-	0,07	-	-	-		
klantenpotentieel lokaal	-0,06		-	0,02	-	-0,08	-		
klantenpotentieel regionaal	0,06		-	0,06	-	-	-		

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2019 en 2020 (vervolg)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	ontwikkeling UB	overige ontwikkelingen
omgevingsadressendichtheid (OAD)	0,25		-	0,09	-	0,16	-		
kernen	1,56		-	1,56	-	-	-		
vast bedrag voor iedere gemeente	0,38		-	0,38	-	-	-		
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	-1,26		-	-	-1,26	-	-		
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	8,37		-	-	8,37	-	-		
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	13,14		-	-	13,14	-	-		
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	0,63		-	-	0,63	-	-		
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens	2,50		-	-	2,50	-	-		
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	-18,54		-	-	-18,54	-	-		
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	-6,56		-	-	-6,56	-	-		
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	-3,38		-	-	-3,38	-	-		
bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	-8,96		-	-	-8,96	-	-		
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	-6,52		-	-	-4,53	-1,99	-		
Wajong	-11,30		-	-	-	-11,30	-		
medicijngebruik met drempel	-3,30		-	-	-	-3,30	-		
uitkeringsfactor	0,013	0,011						0,003	-0,001

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2019, gegroepeerd naar cluster

Bijlage 2.1.2. Bedragen per eenheid 2019, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2019 uitkeringsjaar 2019

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks-gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
OZB (woningen eigenaar)	-0,09995%	-0,09995%												
OZB (niet woningen gebruiker)	-0,1265%	-0,1265%												
OZB (niet woningen eigenaar)	-0,1569%	-0,1569%												
inwoners	160,16	-	7,60	2,78	-	33,96	1,04	0,77	51,81	16,37	-5,47	0,15	51,15	-
kernen met minstens 500 adressen	60.233,38	-	-	-	-	4.714,98	-	-	-	-	-	55.518,40	-	-
OZB waarde niet woningen (in mln)	380,70	-	-	-	-	-	-	-	-	42,96	-	337,74	-	-
jongeren < 18 jaar	731,61	-	-	16,64	521,91	0,21	182,60	10,25	-	-	-	-	-	-
ouderen > 64 jaar	100,55	-	-	1,72	-	98,39	-	0,44	-	-	-	-	-	-
ouderen 75 t/m 84 jaar	26,44	-	-	0,30	-	26,06	-	0,08	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen	30,59	-	-	2,49	9,58	1,53	-	0,63	-	16,36	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen (drempel)	686,83	-	183,36	28,47	55,74	356,63	41,71	7,22	-	-	-	13,70	-	-
bijstandsontvangers	2.132,68	-	1.941,21	51,19	-	127,57	-	12,71	-	-	-	-	-	-
loonkostensubsidie	1.941,10	-	1.941,10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
uitkeringsontvangers	85,82	-	-	7,21	-1,58	78,37	-	1,82	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens	51,24	-	21,51	-	-	29,73	-	-	-	-	-	-	-	-
minderheden	321,78	-	-	33,48	72,29	58,77	48,35	8,48	-	21,63	-	57,82	20,96	-
minderheden (drempel)	325,13	-	-	-	-	-	217,61	-	-	-	-	65,25	42,27	-
eenouderhuishoudens	835,35	-	-	41,11	696,21	87,60	-	10,43	-	-	-	-	-	-
huishoudens	90,53	-	-	1,73	-	17,55	-	0,44	70,81	-	-	-	-	-
klantenpotentieel lokaal	45,97	-	-	0,52	-	8,63	-	0,13	34,00	2,02	-	0,67	-	-
klantenpotentieel regionaal	23,54	-	8,69	1,24	0,54	5,15	0,07	0,31	8,80	-0,64	-	2,00	-2,62	-
leerlingen (V)SO	230,78	-	-	-	-	-	230,78	-	-	-	-	-	-	-
leerlingen VO	370,50	-	-	0,03	-	0,09	370,37	0,01	-	-	-	-	-	-
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25	-	-	-	-	-	2.312,25	-	-	-	-	-	-	-
extra groei jongeren	249,86	-	-	-	-	-	249,86	-	-	-	-	-	-	-
extra groei leerlingen VO	220,56	-	-	-	-	-	220,56	-	-	-	-	-	-	-
land	41,18	-	-	0,32	-	1,13	8,59	0,08	-	28,23	-2,97	4,79	1,01	-
land * bodemfactor gemeente	26,89	-	-	-	-	-	-	-	-	25,58	1,31	-	-	-
binnenwater	38,02	-	-	0,30	-	1,08	8,56	0,08	-	28,00	-	-	-	-
buitenwater	22,97	-	-	-	-	-	-	-	-	15,28	-	7,69	-	-
oppervlak bebouwing woonkernen	2.302,40	-	-	-	-	-	-	-	-	2.302,40	-	-	-	-

Bijlage 2.1.2. Bedragen per eenheid 2019, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2019 uitkeringsjaar 2019

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks-gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
oppervlak bebouw ing buitengebied	1.936,54	-	-	-	-	-	-	-	-	1.936,54	-	-	-	-
opp. bebouw ing kern * bodemfactor kern	3.089,24	-	-	-	-	-	-	-	-	3.089,24	-	-	-	-
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.524,90	-	-	-	-	-	-	-	-	1.524,90	-	-	-	-
oppervlak bebouw ing	595,42	-	-	-	-	-	-	-	-	467,26	-	128,16	-	-
w oonruimten	57,54	-26,74	-	-	-	-	-	-	-	56,31	-63,79	58,66	33,10	-
w oonruimten * bodemfactor kern	50,79	-	-	-	-	-	-	-	-	32,15	18,64	-	-	-
opp. historische kernen, <40 ha	3.222,18	-	-	-	-	-	-	-	331,45	2.890,73	-	-	-	-
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.949,64	-	-	-	-	-	-	-	331,25	6.618,39	-	-	-	-
opp. historische kernen, >64 ha	15.102,84	-	-	-	-	-	-	-	331,57	14.771,27	-	-	-	-
lengte historisch w ater	15,58	-	-	-	-	-	-	-	-	15,58	-	-	-	-
bew oonde oorden 1930	31,50	-	-	-	-	-	-	-	-	14,06	-	-	17,44	-
hist.w oningen in bew oonde oorden	85,74	-	-	-	-	-	-	-	85,74	-	-	-	-	-
ISV (a)	6.133.771,60	-	-	-	-	-	-	-	-	6.133.771,60	-	-	-	-
ISV (b)	3.764.536,49	-	-	-	-	-	-	-	-	3.764.536,49	-	-	-	-
omgevingsadressendichtheid (OAD)	58,58	-	3,24	2,22	0,54	-2,75	2,86	0,56	-	39,10	3,02	13,24	-3,45	-
omgevingsadressendichtheid (drempel)	23,72	-	-	-	-	-	-	-	-	19,08	-	4,64	-	-
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72	-	-	-	-	-	-	-	-	7,25	4,47	-	-	-
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	5,82	-	-	-	-	-	-	-	-	3,60	2,22	-	-	-
kernen	9.070,21	-	-	310,96	-	1.114,72	4.422,19	78,90	-	-	-	3.143,44	-	-
kernen * bodemfactor buitengebied	14.877,08	-	-	-	-	-	-	-	-	14.877,08	-	-	-	-
bedrijfsvestigingen	75,58	-	-	-	-	-	-	-	-	63,37	-	5,70	6,51	-
vast bedrag voor iedere gemeente	249.784,90	34.965,00000000	-	75,85	4.480,81	8.431,09	-	19,25	-	26.574,14	-	-	175.238,76	-
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.708.535,84
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51.002.420,84
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64.491.778,38
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	104.966.340,63
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150.164,11
w adden, t/m 2500 inw oners	201,79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201,79
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	132,44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	132,44
w adden, vanaf 7501 inw oners	33,62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33,62

Bijlage 2.1.2. Bedragen per eenheid 2019, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2019 uitkeringsjaar 2019

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks-gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	245,66	-	-	-	245,66	-	-	-	-	-	-	-	-	-
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengew icht 0,3	-1.632,89	-	-	-	-1.632,89	-	-	-	-	-	-	-	-	-
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengew icht 1,2	-2.563,65	-	-	-	-2.563,65	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-125,25	-	-	-	-125,25	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	-490,17	-	-	-	-490,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	3.616,63	-	-	-	3.616,63	-	-	-	-	-	-	-	-	-
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	1.279,81	-	-	-	1.279,81	-	-	-	-	-	-	-	-	-
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	659,95	-	-	-	659,95	-	-	-	-	-	-	-	-	-
bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	1.748,26	-	-	-	1.748,26	-	-	-	-	-	-	-	-	-
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	1.076,99	-	-	-	884,03	192,96	-	-	-	-	-	-	-	-
Wajong	858,71	-	-	-	-	858,71	-	-	-	-	-	-	-	-
medicijngebruik met drempel	370,01	-	-	-	-	370,01	-	-	-	-	-	-	-	-
re-integratie klassiek	334.628,82	-	334.628,82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inw oners < 65 jaar	4,03	-	-	-	-	4,03	-	-	-	-	-	-	-	-
ouderen 65 t/m 74 jaar	0,18	-	-	-	-	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-
ouderen 85 jaar en ouder	0,18	-	-	-	-	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	15,69	-	-	-	-	15,69	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	62,77	-	-	-	-	62,77	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	109,82	-	-	-	-	109,82	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	122,86	-	-	-	-	122,86	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	491,05	-	-	-	-	491,05	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	858,18	-	-	-	-	858,18	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	112,06	-	-	-	-	112,06	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	448,31	-	-	-	-	448,31	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder	784,53	-	-	-	-	784,53	-	-	-	-	-	-	-	-
bedden	0,81	-	-	-	-	0,81	-	-	-	-	-	-	-	-

Bijlage 2.1.3. Bedragen per eenheid 2020, gegroepeerd naar cluster

Bijlage 2.1.3. Bedragen per eenheid 2020, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2019 uitkeringsjaar 2020

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks-gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
OZB (woningen eigenaar)	-0,09390%	-0,09390%												
OZB (niet woningen gebruiker)	-0,1270%	-0,12697%												
OZB (niet woningen eigenaar)	-0,1576%	-0,15755%												
inwoners	160,23	-	7,66	2,97	-	33,95	1,04	0,77	51,81	16,32	-5,47	0,15	51,03	-
kernen met minstens 500 adressen	60.228,10	-	-	-	-	4.709,70	-	-	-	-	-	55.518,40	-	-
OZB waarde niet woningen (in mln)	380,05	-	-	-	-	-	-	-	-	42,31	-	337,74	-	-
jongeren < 18 jaar	720,30	-	-	17,33	509,91	0,21	182,60	10,25	-	-	-	-	-	-
ouderen > 64 jaar	100,55	-	-	1,73	-	98,38	-	0,44	-	-	-	-	-	-
ouderen 75 t/m 84 jaar	26,44	-	-	0,30	-	26,06	-	0,08	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen	30,58	-	-	2,59	9,58	1,54	-	0,63	-	16,24	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen (drempel)	687,78	-	183,36	29,66	55,74	356,39	41,71	7,22	-	-	-	13,70	-	-
bijstandsontvangers	2.147,82	-	1.954,32	53,22	-	127,57	-	12,71	-	-	-	-	-	-
loonkostensubsidie	1.954,21	-	1.954,21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
uitkeringsontvangers	86,12	-	-	7,51	-1,58	78,37	-	1,82	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens	51,22	-	21,51	-	-	29,71	-	-	-	-	-	-	-	-
minderheden	323,00	-	-	34,86	72,29	58,77	48,35	8,48	-	21,47	-	57,82	20,96	-
minderheden (drempel)	325,13	-	-	-	-	-	217,61	-	-	-	-	65,25	42,27	-
eenouderhuishoudens	820,25	-	-	42,82	679,40	87,60	-	10,43	-	-	-	-	-	-
huishoudens	90,60	-	-	1,80	-	17,55	-	0,44	70,81	-	-	-	-	-
klantenpotentieel lokaal	45,99	-	-	0,54	-	8,63	-	0,13	34,00	2,02	-	0,67	-	-
klantenpotentieel regionaal	23,62	-	8,69	1,30	0,54	5,16	0,07	0,31	8,80	-0,63	-	2,00	-2,62	-
leerlingen (V)SO	230,78	-	-	-	-	-	230,78	-	-	-	-	-	-	-
leerlingen VO	370,50	-	-	0,03	-	0,09	370,37	0,01	-	-	-	-	-	-
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25	-	-	-	-	-	2.312,25	-	-	-	-	-	-	-
extra groei jongeren	249,86	-	-	-	-	-	249,86	-	-	-	-	-	-	-
extra groei leerlingen VO	220,56	-	-	-	-	-	220,56	-	-	-	-	-	-	-
land	41,07	-	-	0,32	-	1,13	8,59	0,08	-	28,12	-2,97	4,79	1,01	-
land * bodemfactor gemeente	26,89	-	-	-	-	-	-	-	-	25,58	1,31	-	-	-
binnenwater	38,00	-	-	0,30	-	1,08	8,56	0,08	-	27,98	-	-	-	-
buitenwater	22,97	-	-	-	-	-	-	-	-	15,28	-	7,69	-	-
oppervlak bebouwing woonkernen	2.284,96	-	-	-	-	-	-	-	-	2.284,96	-	-	-	-

Bijlage 2.1.3. Bedragen per eenheid 2020, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2019 uitkeringsjaar 2020

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks-gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
oppervlak bebouwing buitengebied	1.921,87	-	-	-	-	-	-	-	-	1.921,87	-	-	-	-
opp. bebouwing kern * bodemfactor kern	3.089,49	-	-	-	-	-	-	-	-	3.089,49	-	-	-	-
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.525,03	-	-	-	-	-	-	-	-	1.525,03	-	-	-	-
oppervlak bebouwing	588,37	-	-	-	-	-	-	-	-	460,21	-	128,16	-	-
woonruimten	57,04	-26,74	-	-	-	-	-	-	-	55,81	-63,79	58,66	33,10	-
woonruimten * bodemfactor kern	50,79	-	-	-	-	-	-	-	-	32,15	18,64	-	-	-
opp. historische kernen, <40 ha	3.200,28	-	-	-	-	-	-	-	331,45	2.868,83	-	-	-	-
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.928,07	-	-	-	-	-	-	-	331,25	6.596,82	-	-	-	-
opp. historische kernen, >64 ha	15.081,92	-	-	-	-	-	-	-	331,57	14.750,35	-	-	-	-
lengte historisch water	15,58	-	-	-	-	-	-	-	-	15,58	-	-	-	-
bewoonde oorden 1930	31,39	-	-	-	-	-	-	-	-	13,95	-	-	17,44	-
hist.woningen in bewoonde oorden	85,74	-	-	-	-	-	-	-	85,74	-	-	-	-	-
ISV (a)	6.087.306,96	-	-	-	-	-	-	-	-	6.087.306,96	-	-	-	-
ISV (b)	3.736.019,31	-	-	-	-	-	-	-	-	3.736.019,31	-	-	-	-
omgevingsadressendichtheid (OAD)	58,64	-	3,24	2,31	0,54	-2,73	2,86	0,56	-	39,05	3,02	13,24	-3,45	-
omgevingsadressendichtheid (drempel)	23,72	-	-	-	-	-	-	-	-	19,08	-	4,64	-	-
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72	-	-	-	-	-	-	-	-	7,25	4,47	-	-	-
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	5,82	-	-	-	-	-	-	-	-	3,60	2,22	-	-	-
kernen	9.071,77	-	-	312,52	-	1.114,72	4.422,19	78,90	-	-	-	3.143,44	-	-
kernen * bodemfactor buitengebied	14.878,30	-	-	-	-	-	-	-	-	14.878,30	-	-	-	-
bedrijfsvestigingen	74,80	-	-	-	-	-	-	-	-	62,59	-	5,70	6,51	-
vast bedrag voor iedere gemeente	249.626,63	34.965,00	-	76,23	4.480,81	8.523,31	-	19,25	-	26.323,27	-	-	175.238,76	-
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.708.535,84
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51.002.420,84
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64.491.778,38
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	104.966.340,63
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150.164,11
wadden, t/m 2500 inwoners	201,79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201,79
wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	132,44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	132,44
wadden, vanaf 7501 inwoners	33,62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33,62

Bijlage 2.1.3. Bedragen per eenheid 2020, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2019 uitkeringsjaar 2020

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks-gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	239,17	-	-	-	239,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengew ichi	-1.590,37	-	-	-	-1.590,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengew ichi	-2.496,37	-	-	-	-2.496,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishou	-121,93	-	-	-	-121,93	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishou	-477,13	-	-	-	-477,13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ouders met langdurig psychisch medicijngebruil	3.520,33	-	-	-	3.520,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	1.245,77	-	-	-	1.245,77	-	-	-	-	-	-	-	-	-
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderer	642,17	-	-	-	642,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	1.700,88	-	-	-	1.700,88	-	-	-	-	-	-	-	-	-
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvanger	1.053,68	-	-	-	860,57	193,11	-	-	-	-	-	-	-	-
Wajong	857,77	-	-	-	-	857,77	-	-	-	-	-	-	-	-
medicijngebruik met drempel	370,65	-	-	-	-	370,65	-	-	-	-	-	-	-	-
re-integratie klassiek	334.300,78	-	334.300,78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inw oners < 65 jaar	4,06	-	-	-	-	4,06	-	-	-	-	-	-	-	-
ouderen 65 t/m 74 jaar	0,18	-	-	-	-	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-
ouderen 85 jaar en ouder	0,18	-	-	-	-	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	15,80	-	-	-	-	15,80	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	63,21	-	-	-	-	63,21	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	110,61	-	-	-	-	110,61	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	123,78	-	-	-	-	123,78	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	494,75	-	-	-	-	494,75	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en oude	864,63	-	-	-	-	864,63	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 7	112,93	-	-	-	-	112,93	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 8	451,77	-	-	-	-	451,77	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar e	790,59	-	-	-	-	790,59	-	-	-	-	-	-	-	-
bedden	0,82	-	-	-	-	0,82	-	-	-	-	-	-	-	-

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2019-2024

Opbouw algemene uitkering 2019-2024 (in duizenden euro's)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Vindplaats
Algemene uitkering voorafgaand jaar	16.541.486	25.120.480	26.354.315	27.301.547	27.749.630	28.607.907	
algemene mutaties							
- accres	920.298	1.244.014	902.715	854.522	994.778	1.004.955	september 2019, § 2.2-1
- accres tranche 2018 (incidenteel)	-147.674	147.674					mei 2019, § 2.2-1
- accres tranche 2017 (incidenteel)	23.436						mei 2018, § 2.2-1
- verhoogde asielinstroom	-50.424						mei 2018, § 2.2-5
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	6.366	6.366					september 2013, § 5.2.1
- lagere apparaatskosten	-60.000	-70.000	-90.000	-110.000	-130.000	-135.000	mei 2019, § 2.2-3
- plafond BTW-compensatiefonds	-25.059	-80.823					september 2019, § 2.2-2
- BTW-compensatefonds 2018 (incidenteel)	-66.853	66.853					mei 2019, § 2.2-2
- BTW-compensatefonds 2017 (incidenteel)	7.449						september 2018, § 2.2-2
- onderzoeksagenda CPB				250			september 2017, § 2.2-3
- knelpunten verdeelproblematiek	-81	-83	-85	-87	-89	-91	mei 2018, § 2.2-4
- groeiopgave Almere	-638	356					mei 2019, § 2.2-6
- voorziening knelpunten sociaal domein/onderdeel accres	100.000						maart 2018, § 2.2-10
- veilig Thuis	-20.200	-1.700	-4.800				mei 2018, § 2.2.6
- waarderingskamer	96						september 2018,
- verhoging raadsledenvergoeding kleine gemeenten	-9.763						mei 2019, § 2.2-4
cluster Eigen inkomsten							
- suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers	-6.366	-6.366					september 2013, § 5.2.1
cluster Inkomen en participatie							
- uitvoeringskosten Participatiewet	6.000						mei 2014, § 2.2-9
- wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw	2.000	1.000					september 2015, § 2.2-9
- armoedebestrijding ouderen	-3.750						december 2016, § 2.2-2
- re-integratie klassiek	513.779	-4	-3				maart 2018, § 2.2-4
- loon- en prijsbijstelling	12.214	-523	-258	-245	-238	-251	mei 2019, § 2.2-7
- Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken		9.621					september 2019, § 2.2-3
cluster Maatschappelijke ondersteuning							
- wmo 2015 m.u.v. Beschermd Wonen	2.074.928	-4.921	10.730	-3.379	-3.343		mei 2019, § 2.2-7
- wmo /huishoudelijke verzorging	1.258.369	10.544	51.718	1			maart 2018, § 2.2-5
- abonnementstarief Wmo	143.000		5.000		-3.000		maart 2018, § 2.2-7
- groeiruimte 2019 Wmo	51.488						maart 2018, § 2.2-8
- groeiruimte 2019 Wmo/huishoudelijke verzorging	24.793						maart 2018, § 2.2-9
- loon- en prijsbijstelling	223.605	1.366	3.979	-147	-185	-261	september 2019, § 2.2-8
- Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten	-24.642	5.547	19.095				september 2019, § 2.2-6
- invoering wet verplichte ggz		20.000					mei 2019, § 2.2-10
- geen aanspraak op begeleiding						-9.000	mei 2019, § 2.2-11
- overgangsrecht Levenslang						1.157	mei 2019, § 2.2-12
- ambulantisering in de ggz	12.000	3.000	4.000	3.000			september 2019, § 2.2-4
- mobiliteitshulpmiddelen		-6.500	-3.000	-2.000	-1.500	-1.000	september 2019, § 2.2-5
- roerende voorzieningen wlz		-1.000					september 2019, § 2.2-5
- wettelijke taak i-standaarden		-390					september 2019, § 2.2-7
cluster Samenkracht en burgerparticipatie							
- innovatie en kwaliteit kinderopvang	-712						september 2017, § 2.2-4
- toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	10.000	3.000					september 2019, § 2.2-12
- toezicht en handhaving kwaliteit peuterspeelzalen	931	-161					september 2018, § 2.2-9
- landelijke vreemdelingenvoorzieningen	-7.100	2.100	600	4.400			mei 2019, § 2.2-18
cluster Jeugd							
- jeugdhulp m.u.v. Voogdij/18+	3.039.141	20.550	22.758	-1			maart 2018, § 2.2-3
- loon- en prijsbijstelling	191.709	-5.120	1.342	57	-46		september 2019, § 2.2-8-1
- verrekening Voogdij/18+	-60.570	-12.827	-62	12			mei 2019, § 2.2-15
- verlening pleegzorg naar 21	10.000	3.700					mei 2018, § 2.2-10
- forensisch medische expertise kindermishandeling	-600						mei 2018, § 2.2-11
- ketensystemen jeugd	-465		465				mei 2018, § 2.2-12
- academische component kinder- en jeugdpsychiatrie	-4.410						september 2017, § 2.2-5
- jeugdhulp aan kinderen in een AZC	-3.000						september 2018, § 2.2-6
- uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten	-11.005	3.912	7.093				september 2019, § 2.2-6-9
- Jeugdhulp	400.000	-100.000		-300.000			mei 2019, § 2.2-13
- verhoging leeftijdsgrenzen gezinshuizen	2.200	3.900	1.700	1.700	1.900		mei 2019, § 2.2-16
- compensatieregeling Voogdij/18+	8.154	-8.154					mei 2019, § 2.2-17
- wettelijke taak i-standaarden		-390					september 2019, § 2.2-7-1
cluster Cultuur en ontspanning							
cluster Volksgezondheid							
- rijksvaccinatieprogramma	31.744						september 2018, § 2.2-7
cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling							
- basisregistratie Grootschalige Topografie	211	211					mei 2016, § 2.2-11
- implementatie richtlijn EED	-2.147						december 2018, § 2.2-1
- beheerovereenkomst DSO-LV		-18.000					mei 2019, § 2.2-19
cluster Bestuur en algemene ondersteuning							
- GDI voorzieningen	-1.881	1.927					mei 2019, § 2.2-22
- berichtenbox	-739						december 2018, § 2.2-3
- beëindigen betalingen derden	2.441						mei 2017, § 2.2-9
- digiD en MijnOverheid	-800	3.350					mei 2019, § 2.2-21
- handelsregister		806					mei 2018, § 2.2-15
- aanschaf leesloepen stembureaus	-479						september 2018, § 2.2-10
- Waterschapsverkiezingen	12.000	-12.000					mei 2019, § 2.2-20
- Donorwet		3.000	3.000				september 2019, § 2.2-13
cluster Overig							
- bevolkingsdaling			11.245				september 2015, § 2.2-6
Algemene uitkering	25.120.480	26.354.315	27.301.547	27.749.630	28.607.907	29.468.416	

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	**Aantal personen in zorginstellingen 2019**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2019***	**Aantal uitwonende studenten 2018****	**Aantal uitwonende studenten 2019 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018******	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2019**
Aa en Hunze	520	20,48	140	120	265	218
Aalburg			30		8	
Aalsmeer	360	11,35	140	140	35	35
Aalten	460	17,03	110	100	138	132
Achtkarspelen	240	8,62	140	140	35	35
Alblasserdam	160	7,97	80	70	20	18
Albrandswaard	570	22,56	150	140	311	275
Alkmaar	1.020	9,40	1.190	1.020	298	255
Almelo	890	12,22	590	550	215	138
Almere	1.650	7,94	2.140	2.140	535	535
Alphen aan den Rijn	1.320	11,89	780	820	195	205
Alphen-Chaam	120	11,82	50	40	13	10
Altena	710	12,82		160		40
Ameland	30	8,17	10	20	3	5
Amersfoort	1.930	12,35	2.010	1.990	503	498
Amstelveen	740	8,15	3.020	3.000	755	750
Amsterdam	10.040	11,63	43.610	39.590	10.903	9.898
Apeldoorn	3.480	21,42	1.530	1.410	1.781	1.710
Appingedam	250	21,33	80	70	127	115
Arnhem	2.690	16,89	5.990	5.710	2.177	2.036
Assen	1.490	21,92	720	710	861	780
Asten	220	13,17	70	50	18	15
Baarle-Nassau	70	10,22	20	20	5	5
Baarn	1.030	41,59	180	160	735	746
Barendrecht	450	9,25	280	300	70	75
Barneveld	740	12,77	280	280	70	70
Bedum			90		217	
Beek	130	8,16	80	70	20	18
Beekdaelen	380	10,64		170		43
Beemster	210	21,54	50	40	109	93
Beesel	80	5,92	50	50	13	13
Berg en Dal	840	24,14	340	310	514	463
Bergeijk	110	5,95	70	70	18	18
Bergen L	140	10,65	40	40	10	10
Bergen NH	780	26,02	110	110	419	416
Bergen op Zoom	1.380	20,66	380	370	644	600
Berkelland	590	13,44	180	190	73	64
Bernheze	420	13,63	120	130	30	50
Best	80	2,68	150	130	38	33
Beuningen	150	5,80	140	140	35	35
Beverwijk	520	12,63	220	230	55	58
Binnenmaas			120		30	
Bladel	250	12,39	80	70	20	18
Blaricum	60	5,36	40	40	10	10
Bloemendaal	540	23,07	140	110	254	262

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	**Aantal personen in zorginstellingen 2019**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2019***	**Aantal uitwonende studenten 2018****	**Aantal uitwonende studenten 2019 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018******	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2019**
Bodegraven-Reeuwijk	210	6,09	160	150	40	38
Boekel	300	28,33	40	40	174	172
Borger-Odoorn	240	9,46	110	110	28	28
Borne	260	11,20	140	150	35	38
Borsele	250	10,96	80	70	20	18
Boxmeer	400	13,76	160	140	65	55
Boxtel	610	19,84	210	190	275	256
Breda	2.560	13,92	7.870	7.230	1.987	1.965
Brielle	150	8,73	80	90	20	23
Bronckhorst	380	10,49	130	120	33	30
Brummen	330	15,94	90	80	43	79
Brunssum	440	15,66	120	130	113	106
Bunnik	140	9,22	210	190	53	48
Bunschoten	250	11,59	90	90	23	23
Buren	140	5,27	70	70	18	18
Capelle aan den IJssel	610	9,13	730	700	183	175
Castricum	490	13,70	230	220	86	77
Coevorden	450	12,68	150	150	38	38
Cranendonck	240	11,74	80	90	20	23
Cromstrijen			50		13	
Cuijk	250	10,03	160	150	40	38
Culemborg	330	11,56	230	220	58	55
Dalfsen	220	7,72	130	130	33	33
Dantumadiel	380	20,08	110	90	123	156
De Bilt	660	15,41	530	500	247	225
De Fryske Marren	610	11,86	310	270	78	68
De Marne			50		13	
De Ronde Venen	270	6,13	230	220	58	55
De Wolden	350	14,52	100	90	75	58
Delft	910	8,82	15.140	14.330	3.785	3.583
Delfzijl	330	13,35	110	110	65	35
Den Helder	1.220	21,94	290	270	619	561
Deurne	580	17,92	160	150	193	195
Deventer	1.390	13,91	1.870	1.770	574	527
Diemen	270	9,25	2.230	2.210	558	553
Dinkelland	410	15,56	110	100	77	91
Doesburg	90	8,07	70	60	18	15
Doetinchem	1.170	20,33	390	370	583	511
Dongen	400	15,35	130	120	58	90
Dongeradeel			160		91	
Dordrecht	2.010	16,94	1.220	1.140	348	744
Drechterland	180	9,19	80	70	20	18
Drimmelen	490	18,05	100	90	154	158
Dronten	260	6,37	830	750	208	188
Druten	470	25,00	100	80	242	244

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	**Aantal personen in zorginstellingen 2019**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2019***	**Aantal uitwonende studenten 2018****	**Aantal uitwonende studenten 2019 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018******	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2019**
Duiven	150	5,92	160	150	40	38
Echt-Susteren	690	21,81	130	110	331	304
Edam-Volendam	320	8,86	140	110	35	28
Ede	1.520	13,14	2.270	2.140	629	543
Eemnes	60	6,58	20	30	5	8
Eemsmond			90		23	
Eersel	440	23,02	80	80	216	210
Eijsden-Margraten	350	13,64	130	120	41	45
Eindhoven	2.220	9,58	12.650	12.000	3.163	3.000
Elburg	370	16,03	110	90	88	91
Emmen	1.330	12,42	710	690	178	173
Enkhuizen	250	13,51	100	110	35	36
Enschede	2.640	16,61	9.450	9.230	2.869	2.870
Epe	460	13,88	120	130	30	60
Ermelo	1.220	45,42	140	140	907	904
Etten-Leur	560	12,79	220	210	70	53
Ferwerderadiel			60		15	
Geertruidenberg	320	14,87	90	80	54	59
Geldermalsen			90		23	
Geldrop-Mierlo	250	6,31	310	290	78	73
Gemert-Bakel	210	6,90	140	100	35	25
Gennep	680	39,83	70	60	497	472
Giessenlanden			50		13	
Gilze en Rijen	260	9,84	150	140	38	35
Goeree-Overflakkee	990	19,96	160	160	362	382
Goes	810	21,51	230	210	439	371
Goirle	350	14,71	150	150	51	77
Gooise Meren	650	11,26	420	430	105	108
Gorinchem	460	12,54	300	300	75	75
Gouda	1.050	14,35	1.060	1.010	265	347
Grave	330	26,44	70	60	167	182
Groningen (oud)	2.680	11,59	33.560	32.370	8.390	8.093
Grootegast			60		15	
Gulpen-Wittem	230	16,14	70	70	74	62
Haaksbergen	340	14,01	100	110	60	51
Haaren	440	31,00	60	60	262	269
Haarlem	1.620	10,05	3.010	2.740	753	685
Haarlemmerliede Spaarnw			30		8	
Haarlemmermeer (oud)	1.240	8,04	1.050	1.070	263	268
Halderberge	430	14,24	110	100	60	60
Hardenberg	860	14,20	310	280	142	138
Harderwijk	470	9,88	310	310	78	78
Hardinxveld-Giessendam	210	11,63	90	80	23	20
Haren			200		212	
Harlingen	250	15,86	120	110	85	72

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	**Aantal personen in zorginstellingen 2019**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2019***	**Aantal uitwonende studenten 2018****	**Aantal uitwonende studenten 2019 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018******	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2019**
Hattem	140	11,50	70	60	18	15
Heemskerk	560	14,30	240	230	122	106
Heemstede	600	21,99	140	120	313	273
Heerde	260	14,02	70	70	77	36
Heerenveen	680	13,53	510	510	176	151
Heerhugowaard	850	14,98	330	310	198	186
Heerlen	1.330	15,32	1.010	980	377	440
Heeze-Leende	340	21,30	80	70	154	149
Heiloo	250	10,65	110	110	28	28
Hellendoorn	580	16,20	170	150	158	150
Hellevoetsluis	380	9,49	180	190	45	48
Helmond	540	5,90	580	580	145	145
Hendrik-Ido-Ambacht	240	7,75	180	170	45	43
Hengelo O	740	9,17	1.120	1.150	280	288
Het Hogeland	720	15,04		330		177
Heumen	240	14,56	150	130	54	58
Heusden	380	8,61	210	190	53	48
Hillegom	330	15,02	100	100	142	68
Hilvarenbeek	170	11,09	90	70	23	18
Hilversum	1.240	13,74	1.200	1.080	428	331
Hoeksche Waard	970	11,19		350		88
Hof van Twente	420	12,02	170	180	43	45
Hollands Kroon	360	7,53	170	150	43	38
Hoogeveen	930	16,71	310	300	285	277
Hoorn	700	9,59	500	460	125	115
Horst aan de Maas	530	12,53	170	150	43	38
Houten	390	7,81	390	380	98	95
Huizen	610	14,78	210	200	146	121
Hulst	550	19,98	50	50	166	203
IJsselstein	330	9,66	200	190	50	48
Kaag en Braassem	190	7,07	110	120	28	30
Kampen	750	13,95	550	500	147	172
Kapelle	110	8,60	60	60	15	15
Katwijk	780	11,94	350	360	88	90
Kerkrade	960	21,03	190	170	393	406
Koggenland	280	12,31	80	80	20	20
Kollumerland en Nwkruisl			70		51	
Korendijk			30		8	
Krimpen aan den IJssel	270	9,19	150	170	38	43
Krimpenerwaard	560	9,99	310	330	78	83
Laarbeek	190	8,51	80	80	20	20
Landerd	260	16,74	60	60	66	72
Landgraaf	850	22,61	180	170	427	402
Landsmeer	60	5,22	50	40	13	10
Langedijk	210	7,50	130	130	33	33

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	**Aantal personen in zorginstellingen 2019**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2019***	**Aantal uitwonende studenten 2018****	**Aantal uitwonende studenten 2019 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018******	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2019**
Lansingerland	500	8,12	370	340	93	85
Laren	470	41,98	40	30	285	332
Leek			120		165	
Leerdam			110		165	
Leeuwarden	1.750	14,22	6.590	6.220	1.819	1.696
Leiden	1.110	8,89	13.880	13.330	3.470	3.333
Leiderdorp	200	7,38	330	330	83	83
Leidschendam-Voorburg	770	10,21	840	810	210	203
Lelystad	760	9,76	590	590	148	148
Leudal	640	17,94	120	110	205	202
Leusden	300	9,99	190	180	48	45
Lingewaal			30		8	
Lingewaard	550	11,83	250	250	63	63
Lisse	140	6,14	120	110	30	28
Lochem	660	19,65	160	150	264	259
Loon op Zand	270	11,57	80	90	20	23
Lopik	120	8,29	50	50	13	13
Loppersum	110	11,44	50	50	17	13
Losser	520	22,99	110	130	275	257
Maasdriel	200	8,10	80	80	20	20
Maasgouw	810	34,15	100	90	527	523
Maassluis	320	9,77	180	190	45	48
Maastricht	1.850	15,22	10.100	9.200	2.732	2.561
Marum			60		15	
Medemblik	650	14,51	140	140	108	99
Meerssen	290	15,33	120	110	73	71
Meierijstad	830	10,27	370	340	93	85
Meppel	560	16,68	380	390	181	219
Middelburg	650	13,39	840	810	323	219
Midden Drenthe	530	15,97	190	170	147	139
Midden-Delfland	110	5,67	180	170	45	43
Midden-Groningen	1.080	17,73	390	390	367	382
Mill en Sint Hubert	120	11,02	50	40	13	10
Moerdijk	340	9,20	120	110	30	28
Molenlanden	300	6,84		160		40
Molenwaard			120		30	
Montferland	400	11,10	140	150	35	38
Montfoort U	60	4,29	70	70	18	18
Mook en Middelaar	50	6,41	50	50	13	13
Neder-Betuwe	250	10,40	80	80	20	20
Nederweert	190	11,18	50	50	13	13
Neerijnen			50		13	
Nieuwegein	380	6,03	550	620	138	155
Nieuwkoop	620	21,66	110	100	301	271
Nijkerk	320	7,45	190	190	48	48

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	**Aantal personen in zorginstellingen 2019**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2019***	**Aantal uitwonende studenten 2018****	**Aantal uitwonende studenten 2019 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018******	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2019**
Nijmegen	2.280	12,90	18.110	17.150	4.528	4.288
Nissewaard	820	9,67	570	580	143	145
Noardeast-Fryslân	620	13,72		260		94
Noord-Beveland	140	19,16	20	20	50	49
Noordenveld	390	12,46	160	150	40	38
Noordoostpolder	650	13,87	240	260	105	103
Noordwijk (oud)	970	22,63	160	210	512	463
Noordwijkerhout			70		18	
Nuenen c.a.	100	4,31	140	130	35	33
Nunspeet	590	21,47	120	110	238	259
Nuth			60		48	
Oegstgeest	350	14,33	390	370	198	124
Oirschot	230	12,35	80	60	20	15
Oisterwijk	520	19,89	130	130	224	211
Oldambt	650	17,05	190	240	114	212
Oldebroek	230	9,75	100	100	25	25
Oldenzaal	440	13,82	230	220	84	79
Olst-Wijhe	360	19,92	100	80	171	144
Ommen	260	14,60	80	80	31	47
Onderbanken			30		8	
Oost Gelre	710	23,90	150	120	403	352
Oosterhout	400	7,19	310	290	78	73
Ooststellingwerf	620	24,32	120	110	349	315
Oostzaan	70	7,17	40	40	10	10
Opmeer	100	8,49	50	50	13	13
Opsterland	570	19,18	170	160	207	222
Oss	810	8,86	590	550	148	138
Oud-Beijerland			120		30	
Oude IJsselstreek	680	17,23	170	170	190	207
Ouder-Amstel	130	9,34	120	190	30	48
Oudewater	100	9,80	40	40	10	10
Overbetuwe	570	11,99	310	280	78	70
Papendrecht	180	5,57	170	160	43	40
Peel en Maas	640	14,78	150	120	86	104
Pekela	130	10,64	50	30	13	8
Pijnacker-Nootdorp	630	11,60	520	480	130	120
Purmerend	1.090	13,61	480	440	222	153
Putten	280	11,57	90	90	23	23
Raalte	610	16,26	180	170	183	163
Reimerswaal	180	7,94	80	80	20	20
Renkum	900	28,75	260	260	548	556
Renswoude	10	1,90	20	20	5	5
Reusel-De Mierden	70	5,36	50	40	13	10
Rheden	960	22,00	700	660	610	555
Rhenen	290	14,50	130	130	76	62

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	**Aantal personen in zorginstellingen 2019**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2019***	**Aantal uitwonende studenten 2018****	**Aantal uitwonende studenten 2019 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018******	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2019**
Ridderkerk	490	10,60	290	240	73	60
Rijssen-Holten	440	11,49	160	170	40	43
Rijswijk	600	11,22	860	760	215	190
Roerdalen	240	11,64	70	60	18	15
Roermond	640	10,99	430	450	108	113
Roosendaal	1.120	14,54	490	470	273	231
Rotterdam	8.890	13,79	26.060	25.480	6.623	6.835
Rozendaal	0	0,00	20	20	5	5
Rucphen	190	8,42	50	60	13	15
Schagen	610	13,10	230	190	96	50
Scherpenzeel	100	10,13	40	40	10	10
Schiedam	810	10,38	1.150	1.040	288	260
Schiermonnikoog	0	0,00	10	0	3	0
Schinnen			60		15	
Schouwen-Duiveland	370	10,95	130	110	33	28
's-Gravenhage	8.060	14,99	16.310	15.510	5.164	4.908
's-Hertogenbosch	1.940	12,58	3.230	3.170	808	793
Simpelveld	40	3,80	40	40	10	10
Sint-Anthonis	300	25,85	40	40	160	158
Sint-Michielsgestel	380	13,11	90	90	23	24
Sittard-Geleen	1.410	15,22	820	780	498	394
Sliedrecht	910	36,36	140	140	600	618
Sluis	200	8,55	40	40	10	10
Smallingerland	1.060	18,95	450	420	467	434
Soest	470	10,17	310	310	78	78
Someren	250	12,94	80	70	20	18
Son en Breugel	250	14,79	90	80	56	49
Stadskanaal	410	12,90	130	130	64	33
Staphorst	80	4,71	60	60	15	15
Stede Broec	260	11,98	80	70	20	18
Steenbergen	290	11,57	70	70	18	18
Steenwijkerland	480	10,92	270	240	68	60
Stein	190	7,61	100	90	25	23
Stichtse Vecht	490	7,62	350	330	88	83
Strijen			40		10	
Sudwest Fryslan	1.250	13,93	670	640	245	237
Ten Boer			50		98	
Terneuzen	660	12,09	150	150	38	38
Terschelling	50	10,22	440	420	110	105
Texel	260	19,19	50	40	107	93
Teylingen	320	8,63	250	240	63	60
Tholen	260	10,09	90	80	23	20
Tiel	660	15,72	260	220	167	166
Tilburg	3.350	15,42	12.180	11.670	3.607	3.428
Tubbergen	220	10,34	100	90	25	23

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	**Aantal personen in zorginstellingen 2019**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2019***	**Aantal uitwonende studenten 2018****	**Aantal uitwonende studenten 2019 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018******	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2019**
Twenterand	370	10,95	120	110	30	28
Tynaarlo	980	29,08	170	210	619	593
Tytsjerksteradiel	520	16,36	210	200	199	155
Uden	430	10,29	260	260	65	65
Uitgeest	50	3,70	90	70	23	18
Uithoorn	260	8,84	150	150	38	38
Urk	240	11,55	80	80	20	20
Utrecht	3.320	9,41	28.860	27.310	7.215	6.828
Utrechtse Heuvelrug	1.470	29,69	310	290	818	896
Vaals	150	14,86	40	40	42	28
Valkenburg aan de Geul	350	21,25	110	110	165	163
Valkenswaard	340	11,00	160	150	40	38
Veendam	310	11,28	160	160	40	40
Veenendaal	750	11,43	500	480	125	120
Veere	330	15,11	60	70	111	63
Veldhoven	670	14,78	250	250	180	140
Velsen	820	12,00	360	360	90	90
Venlo	1.120	11,02	920	870	230	218
Venray	820	18,93	200	170	287	297
Vianen			100		25	
Vijfheerenlanden	760	13,64		260		97
Vlaardingen	1.040	14,36	610	640	153	254
Vlieland	10	8,79	10	10	3	3
Vlissingen	570	12,85	950	800	238	200
Voerendaal	60	4,82	60	70	15	18
Voorschoten	270	10,60	240	200	60	50
Voorst	740	30,31	90	110	437	449
Vught	770	29,17	230	210	485	478
Waadhoeke	640	13,90	290	290	115	111
Waalre	70	4,06	90	80	23	20
Waalwijk	480	9,95	220	210	55	53
Waddinxveen	260	9,18	160	160	40	40
Wageningen	640	16,51	7.170	7.120	1.994	1.913
Wassenaar	370	14,12	140	130	66	60
Waterland	120	6,93	70	70	18	18
Weert	630	12,64	280	280	70	70
Weesp	270	13,97	200	190	50	65
Werkendam			90		23	
West Betuwe	490	9,67		180		45
West Maas en Waal	240	12,58	80	70	20	18
Westerkwartier	940	14,91		430		224
Westerveld	470	24,29	80	80	231	237
Westervoort	140	9,37	120	120	30	30
Westerwolde	290	11,51	80	80	20	20
Westland	1.250	11,51	480	490	120	123

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	**Aantal personen in zorginstellingen 2019**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2019***	**Aantal uitwonende studenten 2018****	**Aantal uitwonende studenten 2019 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018******	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2019**
Weststellingwerf	480	18,58	140	140	181	177
Westvoorne	120	8,20	70	50	18	13
Wierden	140	5,75	110	110	28	28
Wijchen	430	10,50	230	230	58	58
Wijdemeren	200	8,33	60	60	15	15
Wijk bij Duurstede	180	7,58	100	100	25	25
Winsum			110		62	
Winterswijk	530	18,34	150	130	202	185
Woensdrecht	270	12,35	70	60	18	15
Woerden	660	12,64	350	350	88	88
Wormerland	110	6,74	70	70	18	18
Woudenberg	300	22,79	90	80	144	148
Woudrichem			50		13	
Zaanstad	1.410	9,05	1.230	1.100	308	275
Zaltbommel	240	8,44	130	120	33	30
Zandvoort	350	20,57	100	100	165	153
Zederik			50		13	
Zeewolde	80	3,59	130	110	33	28
Zeist	1.930	30,19	1.530	1.450	1.601	1.457
Zevenaar	410	9,43	240	210	60	53
Zoetermeer	620	4,96	1.170	1.080	293	270
Zoeterwoude	380	44,97	70	60	299	285
Zuidhorn			180		109	
Zuidplas	480	11,22	210	210	53	53
Zundert	410	18,97	60	80	146	148
Zutphen	690	14,49	440	390	243	166
Zwartewaterland	230	10,22	100	90	25	23
Zwijndrecht	390	8,74	270	260	68	65
Zwolle	1.830	14,35	4.060	3.890	1.098	1.137

* het landelijk gemiddelde per 1000 inwoners is 13,070123. Per gemeente dient het meerdere boven het landelijke gemiddelde te worden vermenigvuldigd met het aantal inwoners/1000. Bron: CBS, stand 1-1-2019, inwonertal 1-1-2019, definitieve status.

** Het aantal dient te worden vermenigvuldigd met de wegingsfactor van 25%. Bron: CBS, stand 31-12-2017, afgerond op tientallen, definitieve status.

*** het aantal dient te worden vermenigvuldigd met de wegingsfactor van 25%. Bron: CBS, stand 31-12-2018, afgerond op tientallen, voorlopige status.

**** inclusief de ophoging aantal personen in zorginstellingen bevoorschotting uitkeringsjaar 2018, stand oktober 2018 (zie bijlage 2.6.1 septembercirculaire 2018).

Bijlage 2.6.2 Volumina maatstaven 2019-2024

Tabel 1 bevat de volumina van de voornaamste maatstaven van het gemeentefonds. Deze vormen de grondslag voor de ramingen van de uitkeringsbasis en de uitkeringsfactoren van de jaren 2019 tot en met 2024.

Tabel 1 Volumina maatstaven 2019-2024 (ramingen sep 2019)

Maatstaven	2019	2020	2021
- OZB	2.141.782.750.000	2.308.973.981.443	2.334.181.218.888
- inwoners	17.282.163	17.377.973	17.459.109
- jongeren < 18 jaar	3.357.755	3.339.806	3.321.441
- huishoudens met laag inkomen (drempel)	1.602.866	1.617.846	1.629.750
- omgevingsadressendichtheid (OAD)	16.195.499	16.316.691	16.420.624
- bijstandsontvangers	425.983	421.682	424.233
- medicijngebruik met drempel	2.408.134	2.421.485	2.432.790
- uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	869.110	851.739	832.429
- klantenpotentieel lokaal	17.282.120	17.377.973	17.459.109
- huishoudens	8.171.352	8.242.629	8.302.044
- minderheden	1.488.225	1.505.307	1.523.362
- woonruimten	8.054.190	8.114.460	8.170.532
- woonruimten * bodemfactor kern	8.887.586	8.925.906	8.987.585
- eenouderhuishoudens	582.106	586.993	592.287
- klantenpotentieel regionaal	17.282.080	17.377.973	17.459.109
- ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	118.393	117.734	117.087
- ouderen > 64 jaar	3.314.004	3.391.033	3.467.954

Maatstaven	2022	2023	2024
- OZB	2.359.670.897.768	2.385.446.227.242	2.411.510.453.310
- inwoners	17.529.633	17.598.097	17.664.458
- jongeren < 18 jaar	3.305.557	3.298.436	3.299.596
- huishoudens met laag inkomen (drempel)	1.639.969	1.650.083	1.659.813
- omgevingsadressendichtheid (OAD)	16.446.280	16.459.268	16.454.070
- bijstandsontvangers	432.180	442.072	448.339
- medicijngebruik met drempel	2.442.617	2.452.157	2.461.404
- uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	820.690	812.218	812.218
- klantenpotentieel lokaal	17.529.633	17.598.097	17.664.458
- huishoudens	8.355.879	8.409.495	8.461.943
- minderheden	1.540.142	1.556.880	1.575.365
- woonruimten	8.227.004	8.283.877	8.341.156
- woonruimten * bodemfactor kern	9.049.704	9.112.265	9.175.271
- eenouderhuishoudens	596.494	599.876	602.778
- klantenpotentieel regionaal	17.529.633	17.598.097	17.664.458
- ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	116.527	116.276	116.317
- ouderen > 64 jaar	3.547.415	3.628.100	3.710.854

Doorgaans zijn voluminamutaties van jaar tot jaar gebaseerd op de groei van de aantallen inwoners en woonruimten. Tabel 2 geeft een overzicht van de geraamde procentuele groei van deze maatstaven in de jaren 2019 tot en met 2023.

Tabel 2 Raming groeifactoren: inwoners en woonruimten 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
- inwoners	1,005883	1,005544	1,004669	1,004039	1,003906
- woonruimten	1,008902	1,007483	1,006910	1,006912	1,006913

Tabel 3 Gewijzigde volumina 2019 ten opzichte van stand meicirculaire 2019

- OZB (woningen eigenaar)	- kernen
- OZB (niet woningen gebruiker)	- kernen * bodemfactor buitengebied
- OZB (niet woningen eigenaar)	- wadden, t/m 2500 inwoners
- inwoners	- wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners
- kernen met minstens 500 adressen	- wadden, vanaf 7501 inwoners
- OZB waarde niet woningen (in mln)	- jeugdigen in gezinnen met armoederisico
- jongeren < 18 jaar	- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)
- ouderen > 64 jaar	- ouders met langdurig psychisch medicijngebruik
- ouderen 75 t/m 84 jaar	- eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen
- huishoudens met laag inkomen	- bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen
- huishoudens met laag inkomen (drempel)	- bijstandsontvangers eenouderhuishoudens
- bijstandsontvangers	- uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers
- loonkostensubsidie	- Wajong
- uitkeringsontvangers	- medicijngebruik met drempel
- eenpersoonshuishoudens	- inwoners < 65 jaar
- minderheden	- ouderen 65 t/m 74 jaar
- minderheden (drempel)	- ouderen 85 jaar en ouder
- eenouderhuishoudens	- eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar
- huishoudens	- eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar
- klantenpotentieel lokaal	- eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder
- klantenpotentieel regionaal	- huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar
- extra groei jongeren	- huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar
- woonruimten	- huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder
- woonruimten * bodemfactor kern	- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar
- omgevingsadressendichtheid (OAD)	- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar
- omgevingsadressendichtheid (drempel)	- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder
- oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	

Bijlage 3.2-3 Decentralisatie-uitkering Aardgasvrije wijken

Decentralisatie-uitkering Aardgasvrije wijken	
Gemeente	**Bedrag 2019**
Amsterdam	1.641.764
Appingedam	2.001.052
Assen	1.151.948
Brunssum	1.131.596
Delfzijl	1.219.430
Drimmelen	927.257
Eindhoven	1.261.852
Groningen	1.309.341
Hengelo O	1.152.296
Katwijk	1.311.108
Loppersum	829.294
Middelburg	895.508
Nijmegen	1.302.556
Noordoostpolder	1.146.385
Oldambt	1.291.430
Pekela	1.099.113
Purmerend	1.896.417
Rotterdam	1.628.196
's-Gravenhage	1.312.054
Sittard-Geleen	1.303.881
Sliedrecht	1.044.759
Tilburg	1.032.959
Tytsjerksteradiel	1.537.224
Utrecht	1.276.777
Vlieland	180.421
Wageningen	1.438.239
Zoetermeer	1.773.203
totaal	**34.096.061**

Bijlage 3.2-4 Decentralisatie-uitkering Regionale Energie Strategieën

Decentralisatie-uitkering Regionale Energie Strategieën	
Gemeente	**Bedrag 2019**
Doetinchem	909.366
Gorinchem	542.364
Amersfoort	824.433
Nijmegen	1.515.788
Brummen	887.066
Dordrecht	818.737
Renswoude	980.972
Leeuwarden	1.513.632
Goeree-Overflakkee	440.859
Groningen	1.266.665
Tilburg	1.028.083
Hoeksche Waard	459.310
Alphen aan den Rijn	1.258.118
Cranendonck	1.705.305
Krimpenerwaard	791.380
Venlo	1.277.230
Alkmaar	1.482.544
Oldebroek	766.579
Boxtel	1.411.001
Culemborg	839.053
Barendrecht	1.722.000
Utrecht	1.664.298
Breda	1.456.789
Goes	1.123.525
Maastricht	1.359.428
Totaal	**28.044.525**

Bijlage 3.2-6 Decentralisatie-uitkering Perspectief op werk

Decentralisatie-uitkering Perspectief op werk	
Gemeente	**Bedrag 2019**
Alkmaar	1.000.000
Breda	1.000.000
Enschede	1.000.000
Gorinchem	1.000.000
Groningen	1.000.000
Leeuwarden	1.000.000
Leiden	1.000.000
's-Hertogenbosch	1.000.000
Tiel	1.000.000
Totaal	**9.000.000**

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid			
Ontvangende gemeente	**Bedrag 2020**	**Namens**	**Bedrag**
Alkmaar	142.328	Alkmaar	108.906
		Bergen (NH.)	1.310
		Castricum	1.397
		Den Helder	4.954
		Drechterland	1.001
		Enkhuizen	1.197
		Heerhugowaard	3.730
		Heiloo	950
		Hollands Kroon	2.326
		Hoorn	6.243
		Koggenland	998
		Langedijk	1.406
		Medemblik	2.357
		Opmeer	565
		Schagen	2.242
		Stede Broec	1.350
		Texel	794
		Uitgeest	602
Almere	141.269	Almere	126.188
		Dronten	2.546
		Lelystad	8.509
		Noordoostpolder	3.027
		Urk	1.000
Amersfoort	122.822	Amersfoort	112.581
		Baarn	1.446
		Bunschoten	1.252
		Leusden	1.306
		Nijkerk	2.406
		Soest	3.219
		Woudenberg	611
Amsterdam	268.521	Aalsmeer	1.810
		Amstelveen	7.870
		Amsterdam	239.508
		De Ronde Venen	2.337
		Diemen	3.189
		Haarlemmermeer	10.981
		Ouder-Amstel	844
		Uithoorn	1.981

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid			
Ontvangende gemeente	**Bedrag 2020**	**Namens**	**Bedrag**
Apeldoorn	141.746	Apeldoorn	112.235
		Brummen	1.370
		Deventer	8.809
		Elburg	1.187
		Epe	1.871
		Ermelo	1.464
		Harderwijk	3.538
		Lochem	1.762
		Nunspeet	1.423
		Olst-Wijhe	782
		Putten	1.185
		Voorst	1.209
		Zeewolde	1.089
		Zutphen	3.822
Arnhem	136.479	Arnhem	120.506
		Doesburg	1.017
		Duiven	1.481
		Lingewaard	2.231
		Overbetuwe	2.453
		Renkum	1.639
		Rheden	3.231
		Rozendaal	30
		Westervoort	1.180
		Zevenaar	2.713
Breda	151.041	Aalburg	772
		Bergen op Zoom	6.409
		Breda	115.434
		Drimmelen	1.393
		Etten-Leur	2.895
		Geertruidenberg	1.330
		Halderberge	1.997
		Moerdijk	2.019
		Oosterhout	4.272
		Roosendaal	6.986
		Rucphen	1.515
		Steenbergen	1.438
		Werkendam	1.425
		Woensdrecht	1.232
		Woudrichem	798
		Zundert	1.126

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid			
Ontvangende gemeente	**Bedrag 2020**	**Namens**	**Bedrag**
Doetinchem	117.754	Aalten	1.499
		Berkelland	2.293
		Bronckhorst	1.674
		Doetinchem	103.874
		Montferland	2.212
		Oost-Gelre	1.425
		Oude IJsselstreek	2.755
		Winterswijk	2.022
Dordrecht	124.502	Alblasserdam	1.406
		Dordrecht	113.169
		Hendrik-Ido-Ambacht	1.736
		Papendrecht	2.164
		Sliedrecht	1.933
		Zwijndrecht	4.095
Ede	119.740	Barneveld	2.991
		Ede	107.143
		Renswoude	274
		Rhenen	1.137
		Scherpenzeel	411
		Veenendaal	5.053
		Wageningen	2.730
Eindhoven	139.555	Bergeijk	787
		Best	1.586
		Bladel	905
		Cranendonck	1.265
		Eersel	888
		Eindhoven	124.975
		Heeze-Leende	679
		Nuenen	1.120
		Oirschot	858
		Reusel-De Mierden	549
		Son en Breugel	831
		Valkenswaard	1.954
		Veldhoven	2.335
		Waalre	823
Emmen	119.878	Borger-Odoorn	1.452
		Coevorden	2.377
		De Wolden	1.049
		Emmen	109.240
		Hoogeveen	4.170
		Midden-Drenthe	1.591

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid			
Ontvangende gemeente	**Bedrag 2020**	**Namens**	**Bedrag**
Enschede	151.484	Almelo	8.372
		Borne	1.234
		Dinkelland	1.041
		Enschede	119.307
		Haaksbergen	1.427
		Hellendoorn	1.761
		Hengelo	7.206
		Hof van Twente	1.755
		Losser	1.259
		Oldenzaal	2.161
		Rijssen-Holten	2.145
		Tubbergen	918
		Twenterand	1.865
		Wierden	1.036
Goes	126.028	Borsele	1.153
		Goes	102.629
		Hulst	1.376
		Kapelle	496
		Middelburg	3.913
		Noord-Beveland	454
		Reimerswaal	1.239
		Schouwen-Duiveland	1.798
		Sluis	1.297
		Terneuzen	4.277
		Tholen	1.505
		Veere	1.105
		Vlissingen	4.788
Gorinchem	109.320	Giessenlanden	659
		Gorinchem	103.482
		Hardinxveld-Giessendam	865
		Leerdam	1.866
		Lingewaal	545
		Molenwaard	1.334
		Zederik	569
Gouda	115.965	Bodegraven-Reeuwijk	1.823
		Gouda	106.793
		Waddinxveen	1.723
		Zuidplas	2.407
		Krimpenerwaard	3.219

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid			
Ontvangende gemeente	**Bedrag 2020**	**Namens**	**Bedrag**
Groningen	158.610	Aa en Hunze	1.188
		Appingedam	1.173
		Assen	4.975
		Bedum	536
		De Marne	700
		Delfzijl	2.573
		Eemsmond	1.190
		Groningen	121.070
		Grootegast	729
		Haren	752
		Leek	1.162
		Loppersum	562
		Marum	565
		Noordenveld	1.767
		Oldambt	3.426
		Pekela	1.075
		Stadskanaal	2.488
		Ten Boer	367
		Tynaarlo	1.342
		Veendam	2.608
		Winsum	755
		Zuidhorn	801
		Midden-Groningen	5.252
		Westerwolde	1.556
Haarlem	129.443	Beverwijk	3.800
		Bloemendaal	898
		Haarlem	113.824
		Haarlemmerliede	272
		Heemskerk	3.028
		Heemstede	1.157
		Velsen	5.176
		Zandvoort	1.287
Heerlen	149.533	Beek	878
		Brunssum	2.346
		Eijsden-Margraten	1.110
		Gulpen-Wittem	743
		Heerlen	110.232
		Kerkrade	4.461
		Landgraaf	2.934
		Maastricht	11.540
		Meerssen	1.029
		Nuth	755
		Onderbanken	547
		Schinnen	737
		Simpelveld	544
		Sittard-Geleen	7.783
		Stein	1.412
		Vaals	909
		Valkenburg aan de Geul	975
		Voerendaal	601

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid			
Ontvangende gemeente	**Bedrag 2020**	**Namens**	**Bedrag**
Helmond	118.089	Asten	919
		Deurne	1.914
		Geldrop-Mierlo	2.665
		Gemert-Bakel	1.647
		Helmond	108.776
		Laarbeek	1.173
		Someren	994
Hilversum	117.632	Blaricum	568
		Eemnes	390
		Hilversum	107.419
		Huizen	3.008
		Laren	407
		Weesp	1.614
		Wijdemeren	1.057
		Gooise Meren	3.170
Leeuwarden	146.662	Achtkarspelen	1.882
		Ameland	157
		Dantumadiel	1.271
		De Friese Meren	2.869
		Dongeradeel	1.606
		Ferwerderadiel	566
		Harlingen	1.303
		Heerenveen	3.666
		Kollumerland	816
		Leeuwarden	112.226
		Ooststellingwerf	1.578
		Opsterland	1.706
		Schiermonnikoog	51
		Smallingerland	4.358
		Súdwest-Fryslân	6.091
		Terschelling	222
		Tytsjerksteradiel	1.729
		Vlieland	59
		Weststellingwerf	1.656
		Waadhoeke	2.851
Leiden	134.944	Alphen aan den Rijn	7.463
		Hillegom	1.219
		Kaag en Braassem	1.347
		Katwijk	4.050
		Leiden	110.950
		Leiderdorp	1.785
		Lisse	1.217
		Nieuwkoop	1.535
		Noordwijk	1.352
		Noordwijkerhout	794
		Oegstgeest	1.116
		Teylingen	1.673
		Zoeterwoude	443

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid			
Ontvangende gemeente	**Bedrag 2020**	**Namens**	**Bedrag**
Nijmegen	126.049	Beuningen	1.444
		Druten	1.162
		Heumen	808
		Mook en Middelaar	375
		Nijmegen	117.481
		Wijchen	2.375
		Berg en Dal	2.404
Roermond	116.794	Echt-Susteren	2.045
		Leudal	1.818
		Maasgouw	1.232
		Nederweert	828
		Roerdalen	1.145
		Roermond	105.818
		Weert	3.907
Rotterdam	287.345	Albrandswaard	1.612
		Barendrecht	3.407
		Binnenmaas	1.420
		Brielle	939
		Capelle aan den IJssel	8.177
		Cromstrijen	632
		Goeree-Overflakkee	2.338
		Hellevoetsluis	3.061
		Korendijk	526
		Krimpen aan den IJssel	2.005
		Maassluis	3.599
		Oud-Beijerland	1.144
		Ridderkerk	3.876
		Rotterdam	225.377
		Schiedam	11.287
		Strijen	447
		Vlaardingen	8.655
		Westvoorne	672
		Nissewaard	8.171
's-Gravenhage	214.667	Delft	10.884
		's-Gravenhage	191.236
		Midden-Delfland	910
		Rijswijk	5.592
		Westland	6.044

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid			
Ontvangende gemeente	**Bedrag 2020**	**Namens**	**Bedrag**
's-Hertogenbosch	140.657	Bernheze	1.589
		Boekel	418
		Boxmeer	1.535
		Boxtel	1.959
		Cuijk	1.842
		Grave	735
		Haaren	618
		Landerd	851
		Mill en Sint Hubert	541
		Oss	7.285
		's-Hertogenbosch	112.374
		Sint Anthonis	466
		Sint-Michielsgestel	1.491
		Uden	2.907
		Vught	1.178
		Meierijstad	4.868
Tiel	115.431	Buren	1.325
		Culemborg	2.361
		Geldermalsen	1.446
		Maasdriel	1.315
		Neder-Betuwe	1.302
		Neerijnen	682
		Tiel	104.379
		West Maas en Waal	989
		Zaltbommel	1.632
Tilburg	137.348	Alphen-Chaam	445
		Baarle-Nassau	383
		Dongen	1.616
		Gilze en Rijen	1.890
		Goirle	1.269
		Heusden	2.726
		Hilvarenbeek	688
		Loon op Zand	1.285
		Oisterwijk	1.407
		Tilburg	122.149
		Waalwijk	3.492
Utrecht	168.392	Bunnik	609
		De Bilt	2.558
		Houten	2.496
		IJsselstein	2.410
		Lopik	850
		Montfoort	705
		Nieuwegein	5.721
		Oudewater	510
		Stichtse Vecht	4.044
		Utrecht	135.434
		Utrechtse Heuvelrug	2.608
		Vianen	1.463
		Wijk bij Duurstede	1.162
		Woerden	2.846
		Zeist	4.977

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Aanpak laaggeletterdheid			
Ontvangende gemeente	**Bedrag 2020**	**Namens**	**Bedrag**
Venlo	120.116	Beesel	869
		Bergen (L.)	699
		Gennep	962
		Horst aan de Maas	1.998
		Peel en Maas	2.269
		Venlo	110.163
		Venray	3.157
Zaanstad	129.992	Beemster	381
		Edam-Volendam	2.004
		Landsmeer	598
		Oostzaan	563
		Purmerend	7.601
		Waterland	732
		Wormerland	944
		Zaanstad	117.168
Zoetermeer	129.125	Lansingerland	3.436
		Leidschendam-Voorburg	6.715
		Pijnacker-Nootdorp	3.249
		Voorschoten	1.364
		Wassenaar	1.596
		Zoetermeer	112.765
Zwolle	130.738	Dalfsen	1.223
		Hardenberg	3.532
		Hattem	562
		Heerde	960
		Kampen	3.245
		Meppel	2.079
		Oldebroek	1.424
		Ommen	867
		Raalte	1.927
		Staphorst	895
		Steenwijkerland	2.392
		Westerveld	867
		Zwartewaterland	1.201
		Zwolle	109.564
Totaal	**5.000.000**		

Bijlage 3.2-9 Decentralisatie-uitkering Pilots Veranderopgave inburgering

Decentralisatie-uitkering Pilots Veranderopgave inburgering	
Gemeente	**Bedrag 2019**
Amsterdam	120.000
Arnhem	275.000
Berkelland	200.000
De Bilt	200.000
De Fryske Marren	120.000
Dordrecht	275.000
Haarlemmermeer	200.000
Hengelo O	275.000
Hoeksche Waard	275.000
Hoorn	120.000
Lochem	275.000
Meierijstad	200.000
Midden Drenthe	200.000
Nederweert	275.000
Nuenen c.a.	120.000
Rijswijk	120.000
Roermond	275.000
Tilburg	275.000
Utrecht	200.000
Vijfheerenlanden	275.000
Weert	120.000
Totaal	**4.395.000**

Bijlage 3.2-11 Decentralisatie-uitkering Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie

Decentralisatie-uitkering Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie		
Gemeente	**Bedrag 2019**	**Bedrag 2020**
Dordrecht	17.000	
Groningen	1.246.000	
Meersen	1.239.000	1.448.000
Nieuwegein	282.000	520.000
Rotterdam	17.000	
Rucphen	12.000	
Son en Breugel	19.000	
Totaal	**2.832.000**	**1.968.000**

Bijlage 3.2-13 Decentralisatie-uitkering Proeftuinen cultuurprofielen

Decentralisatie-uitkering Proeftuinen cultuurprofielen		
Gemeente	**Bedrag 2019**	**Bedrag 2020**
Amsterdam	126.823	123.177
Arnhem	76.094	73.906
Deventer	119.214	115.786
Ede	88.776	86.224
Enschede	164.972	160.230
Heerlen	185.162	179.838
Leiden	116.677	113.323
Rotterdam	76.094	73.906
's-Gravenhage	131.389	127.611
Utrecht	152.188	147.812
Zwolle	202.917	197.083
Totaal	**1.440.305**	**1.398.897**

Bijlage 3.2-15 Decentralisatie-uitkering Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren

Decentralisatie-uitkering Actieplan Dak- en thuisloze jongeren			
Gemeente	**Bedrag 2019**	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**
Alkmaar	93.308	12.000	19.692
Almere	93.308	12.000	19.692
Amsterdam	93.308	12.000	19.692
Arnhem	93.308	12.000	19.692
Dordrecht	93.308	12.000	19.692
Enschede	93.308	12.000	19.692
Groningen	93.308	12.000	19.692
Haarlem	93.308	12.000	19.692
Leiden	93.308	12.000	19.692
Purmerend	93.308	12.000	19.692
Rotterdam	93.308	12.000	19.692
's-Gravenhage	93.308	12.000	19.692
Utrecht	93.308	12.000	19.692
Totaal	**1.213.000**	**156.000**	**256.000**

Bijlage 3.2-16 Decentralisatie-uitkering Experiment centrale stemopneming

Bijlage 3.2-16 Decentralisatie-uitkering Experiment centrale stemopneming (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Centrale stemopneming			
Gemeente	**Bijdrage PS/WS**	**Bijdrage EP**	**Totale bijdrage 2019**
Aalten	5.000	5.000	10.000
Altena	7.500	7.500	15.000
Assen	7.500	7.500	15.000
Asten	5.000	5.000	10.000
Beekdaelen	7.500	7.500	15.000
Bergen op Zoom	7.500	7.500	15.000
Bernheze	7.500	7.500	15.000
Blaricum	5.000	5.000	10.000
Bloemendaal	5.000	5.000	10.000
Borger-Odoorn	5.000	5.000	10.000
Borne	5.000	5.000	10.000
Breda	10.000	10.000	20.000
Cuijk	5.000	5.000	10.000
Dantumadiel	5.000	5.000	10.000
Deventer	10.000	10.000	20.000
Dinkelland	5.000	5.000	10.000
Eemnes	5.000	5.000	10.000
Elburg	5.000	5.000	10.000
Enkhuizen		5.000	5.000
Enschede	10.000		10.000
Grave	5.000	5.000	10.000
Groningen	10.000	10.000	20.000
Gulpen-Wittem	5.000	5.000	10.000
Harderwijk	7.500	7.500	15.000
Hardinxveld-Giessendam	5.000	5.000	10.000
Harlingen	5.000	5.000	10.000
Heemstede	5.000	5.000	10.000
Heerlen	10.000		10.000
Hof van Twente	7.500	7.500	15.000
Houten	7.500	7.500	15.000
Kampen	7.500	7.500	15.000
Kapelle	5.000	5.000	10.000
Landgraaf	7.500	7.500	15.000
Landsmeer	5.000	5.000	10.000
Langedijk	5.000	5.000	10.000
Lansingerland	7.500	7.500	15.000
Laren	5.000	5.000	10.000
Leeuwarden	10.000		10.000
Lopik	5.000	5.000	10.000
Losser	5.000		5.000
Maastricht	10.000	10.000	20.000
Mill en Sint Hubert	5.000	5.000	10.000
Nieuwegein	7.500	7.500	15.000
Nieuwkoop	5.000	5.000	10.000
Nijkerk	7.500	7.500	15.000

Bijlage 3.2-16 Decentralisatie-uitkering Experiment centrale stemopneming (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Centrale stemopneming			
Gemeente	**Bijdrage PS/WS**	**Bijdrage EP**	**Totale bijdrage 2019**
Nissewaard		10.000	10.000
Noardeast-Fryslân	7.500	7.500	15.000
Olst-Wijhe	5.000	5.000	10.000
Oost Gelre	5.000	5.000	10.000
Opsterland	5.000	5.000	10.000
Ouder-Amstel	5.000	5.000	10.000
Oudewater		5.000	5.000
Peel en Maas	7.500	7.500	15.000
Pekela	5.000	5.000	10.000
Putten	5.000		5.000
Raalte	7.500	7.500	15.000
Rhenen	5.000	5.000	10.000
Rotterdam	20.000	20.000	40.000
Schagen	7.500		7.500
's-Gravenhage	20.000		20.000
Sint-Anthonis	5.000	5.000	10.000
Stein	5.000	5.000	10.000
Stichtse Vecht	7.500	7.500	15.000
Tubbergen	5.000	5.000	10.000
Twenterand	7.500	7.500	15.000
Tynaarlo	7.500	7.500	15.000
Uithoorn	5.000	5.000	10.000
Veendam	5.000	5.000	10.000
Veenendaal	7.500	7.500	15.000
Veldhoven		7.500	7.500
Velsen	7.500	7.500	15.000
Venray	7.500	7.500	15.000
Waadhoeke	7.500	7.500	15.000
Waalre	5.000	5.000	10.000
Westerkwartier	7.500	7.500	15.000
Westland	10.000	10.000	20.000
Wijdemeren	5.000	5.000	10.000
Zaanstad	10.000	10.000	20.000
Zoetermeer	10.000	10.000	20.000
Zwolle	10.000		10.000
Totaal	**527.500**	**477.500**	**1.005.000**

Bijlage 3.2-17 Decentralisatie-uitkering Bibliotheekmiddelen

Decentralisatie-uitkering Bibliotheekmiddelen			
Gemeente	**Bedrag 2019**	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**
Aa en Hunze	**75.000**	**75.000**	**75.000**
Bergeijk	75.000	75.000	75.000
Heeze-Leende	75.000	75.000	75.000
Leudal	75.000	75.000	75.000
Medemblik	100.000	100.000	100.000
Molenlanden	75.000	75.000	75.000
Montfoort U	100.000	100.000	100.000
Nijkerk	75.000	75.000	75.000
Noardeast-Fryslân	100.000	100.000	100.000
Sluis	100.000	100.000	100.000
Tholen	75.000	75.000	75.000
Zutphen	75.000	75.000	75.000
Totaal	**1.000.000**	**1.000.000**	**1.000.000**

Bijlage 3.2-18 Decentralisatie-uitkering LHBTI-emancipatiebeleid

Decentralisatie-uitkering LHBTI-emancipatiebeleid				
Gemeente	**Bedrag 2019**	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**	**Bedrag 2022**
Alphen aan den Rijn	20.000	20.000	20.000	20.000
Amersfoort	20.000	20.000	20.000	20.000
Amstelveen	19.000	19.000	19.000	19.000
Amsterdam	50.000	50.000	50.000	50.000
Assen	20.000	20.000	20.000	20.000
Breda	20.000	20.000	20.000	20.000
Capelle aan den IJssel	18.000	18.000	18.000	18.000
Delft	20.000	20.000	20.000	20.000
Deventer	20.000	20.000	20.000	20.000
Dordrecht	20.000	20.000	20.000	20.000
Enschede	20.000	20.000	20.000	20.000
Goes	20.000	20.000	20.000	20.000
Gouda	20.000	20.000	20.000	20.000
Groningen	20.000	20.000	20.000	20.000
Heerlen	20.000	20.000	20.000	20.000
Hengelo O	20.000	20.000	20.000	20.000
Hilversum	20.000	20.000	20.000	20.000
Leeuwarden	20.000	20.000	20.000	20.000
Leidschendam-Voorburg	20.000	20.000	20.000	20.000
Lelystad	20.000	20.000	20.000	20.000
Maastricht	20.000	20.000	20.000	20.000
Middelburg	20.000	20.000	20.000	20.000
Nijmegen	20.000	20.000	20.000	20.000
Nissewaard	20.000	20.000	20.000	20.000
Oss	17.000	17.000	17.000	17.000
Roosendaal	20.000	20.000	20.000	20.000
Rotterdam	50.000	50.000	50.000	50.000
's-Gravenhage	50.000	50.000	50.000	50.000
's-Hertogenbosch	20.000	20.000	20.000	20.000
Sittard-Geleen	20.000	20.000	20.000	20.000
Sudwest Fryslan	20.000	20.000	20.000	20.000
Tilburg	20.000	20.000	20.000	20.000
Utrecht	50.000	50.000	50.000	50.000
Velsen	19.000	19.000	19.000	19.000
Vlaardingen	20.000	20.000	20.000	20.000
Westland	20.000	20.000	20.000	20.000
Zoetermeer	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal	**853.000**	**853.000**	**853.000**	**853.000**

Bijlage 3.3.1 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang	
Gemeente	**Bedrag 2019 en verder**
Alkmaar	3.475.882
Almelo	3.080.813
Almere	8.415.589
Amersfoort	5.741.211
Amsterdam	64.902.821
Apeldoorn	4.223.880
Arnhem	8.554.077
Assen	4.611.918
Bergen op Zoom	2.939.863
Breda	6.257.621
Delft	2.504.953
Den Helder	1.816.664
Deventer	3.930.321
Doetinchem	3.806.417
Dordrecht	5.757.604
Ede	2.285.178
Eindhoven	11.288.035
Emmen	3.190.957
Enschede	9.133.189
Gouda	2.116.744
Groningen	17.835.372
Haarlem	7.541.784
Heerlen	6.034.640
Helmond	3.064.855
Hilversum	2.524.673
Hoorn	2.304.363
Leeuwarden	14.499.290
Leiden	7.839.057
Maastricht	6.226.086
Nijmegen	10.185.580
Nissewaard	2.581.993
Oss	3.241.491
Purmerend	1.493.683
Rotterdam	43.162.238
's-Gravenhage	31.018.976
's-Hertogenbosch	5.292.757
Tilburg	8.113.648
Utrecht	24.237.732
Venlo	8.161.230
Vlaardingen	2.381.095
Vlissingen	6.686.801
Zaanstad	2.629.163
Zwolle	9.967.106
Totaal	**385.057.346**

Bijlage 3.3.2 Integratie-uitkering Wmo

Bijlage 3.3.2 Integratie-uitkering Wmo (vervolg)

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	**Bedrag 2018**	**Gemeente**	**Bedrag 2018**
Aa en Hunze	2.107.615	Borger-Odoorn	2.241.257
Aalburg	838.721	Borne	1.776.753
Aalsmeer	1.847.611	Borsele	1.586.525
Aalten	2.397.320	Boxmeer	2.312.742
Achtkarspelen	2.467.418	Boxtel	2.382.127
Alblasserdam	1.571.049	Breda	13.398.220
Albrandswaard	1.250.806	Brielle	1.178.145
Alkmaar	8.281.124	Bronckhorst	3.163.458
Almelo	6.974.772	Brummen	1.907.607
Almere	9.831.702	Brunssum	3.427.938
Alphen aan den Rijn	7.433.484	Bunnik	904.621
Alphen-Chaam	639.566	Bunschoten	1.067.720
Ameland	273.615	Buren	1.578.177
Amersfoort	8.969.205	Capelle aan den IJssel	5.301.071
Amstelveen	5.665.821	Castricum	2.425.564
Amsterdam	48.443.328	Coevorden	3.248.796
Apeldoorn	13.774.166	Cranendonck	1.592.499
Appingedam	1.456.886	Cromstrijen	947.409
Arnhem	11.707.642	Cuijk	2.069.114
Assen	5.913.360	Culemborg	1.895.582
Asten	1.180.670	Dalfsen	1.949.899
Baarle-Nassau	652.406	Dantumadiel	1.805.074
Baarn	2.144.896	De Bilt	2.952.319
Barendrecht	2.405.780	De Fryske Marren	4.015.087
Barneveld	3.211.064	De Marne	1.038.445
Bedum	892.825	De Ronde Venen	2.481.610
Beek	1.507.135	De Wolden	1.900.741
Beemster	592.460	Delft	6.641.236
Beesel	1.212.938	Delfzijl	2.934.856
Berg en Dal	3.370.822	Den Helder	5.490.990
Bergeijk	1.248.541	Deurne	2.673.723
Bergen L	1.232.867	Deventer	7.861.982
Bergen NH	2.387.872	Diemen	1.636.981
Bergen op Zoom	5.894.131	Dinkelland	1.789.997
Berkelland	3.928.233	Doesburg	1.158.462
Bernheze	2.031.804	Doetinchem	5.176.967
Best	2.040.192	Dongen	2.028.783
Beuningen	1.695.742	Dongeradeel	2.287.839
Beverwijk	3.282.516	Dordrecht	10.010.849
Binnenmaas	2.042.134	Drechterland	1.127.883
Bladel	1.450.992	Drimmelen	2.056.565
Blaricum	535.728	Dronten	2.620.821
Bloemendaal	1.137.971	Druten	1.472.422
Bodegraven-Reeuwijk	2.013.670	Duiven	1.782.376
Boekel	661.419	Echt-Susteren	3.100.183

Bijlage 3.3.2 Integratie-uitkering Wmo (vervolg)

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	**Bedrag 2018**	**Gemeente**	**Bedrag 2018**
Edam-Volendam	2.175.252	Heemstede	1.998.568
Ede	7.827.120	Heerde	1.534.658
Eemnes	530.704	Heerenveen	4.320.870
Eemsmond	1.645.657	Heerhugowaard	3.707.580
Eersel	1.413.184	Heerlen	11.101.737
Eijsden-Margraten	1.876.172	Heeze-Leende	1.291.188
Eindhoven	18.283.139	Heiloo	1.749.067
Elburg	1.647.577	Hellendoorn	2.924.553
Emmen	11.103.357	Hellevoetsluis	2.941.329
Enkhuizen	1.494.043	Helmond	6.969.256
Enschede	13.246.403	Hendrik-Ido-Ambacht	1.738.346
Epe	2.998.777	Hengelo O	6.861.307
Ermelo	2.472.475	Heumen	1.177.288
Etten-Leur	3.274.009	Heusden	3.163.182
Ferwerderadiel	655.922	Hillegom	1.632.927
Geertruidenberg	1.688.959	Hilvarenbeek	1.064.300
Geldermalsen	1.692.925	Hilversum	6.481.203
Geldrop-Mierlo	3.243.824	Hof van Twente	3.008.292
Gemert-Bakel	2.212.820	Hollands Kroon	3.198.072
Gennep	1.829.299	Hoogeveen	5.528.957
Giessenlanden	872.588	Hoorn	5.204.691
Gilze en Rijen	1.993.295	Horst aan de Maas	3.181.337
Goeree-Overflakkee	3.839.293	Houten	2.158.554
Goes	3.743.347	Huizen	2.952.047
Goirle	1.835.828	Hulst	2.451.504
Gooise Meren	3.445.265	IJsselstein	2.103.452
Gorinchem	2.982.625	Kaag en Braassem	1.628.115
Gouda	5.529.103	Kampen	3.808.750
Grave	1.099.139	Kapelle	841.752
Groningen	12.343.711	Katwijk	4.558.051
Grootegast	949.394	Kerkrade	5.722.764
Gulpen-Wittem	1.298.604	Koggenland	1.308.934
Haaksbergen	1.968.988	Kollumerland en Nwkruisl	1.102.387
Haaren	1.155.717	Korendijk	760.364
Haarlem	10.794.665	Krimpen aan den IJssel	2.350.620
Haarlemmerliede Spaarnw	326.684	Krimpenerwaard	3.785.388
Haarlemmermeer	8.174.873	Laarbeek	1.669.499
Halderberge	2.629.581	Landerd	1.079.977
Hardenberg	4.414.412	Landgraaf	4.161.780
Harderwijk	3.479.781	Landsmeer	695.906
Hardinxveld-Giessendam	1.218.163	Langedijk	1.639.264
Haren	1.550.718	Lansingerland	2.441.900
Harlingen	1.602.624	Laren	731.749
Hattem	891.662	Leek	1.820.537
Heemskerk	3.323.724	Leerdam	1.805.492

Bijlage 3.3.2 Integratie-uitkering Wmo (vervolg)

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	**Bedrag 2018**	**Gemeente**	**Bedrag 2018**
Leeuwarden	10.326.667	Noordwijk	2.022.611
Leiden	7.412.576	Noordwijkerhout	1.217.086
Leiderdorp	2.016.272	Nuenen c.a.	1.542.400
Leidschendam-Voorburg	6.123.738	Nunspeet	2.073.828
Lelystad	5.136.595	Nuth	1.469.429
Leudal	2.783.710	Oegstgeest	1.258.391
Leusden	1.785.648	Oirschot	1.191.966
Lingewaal	712.469	Oisterwijk	2.074.677
Lingewaard	3.386.374	Oldambt	4.645.180
Lisse	1.767.088	Oldebroek	1.665.745
Lochem	2.860.198	Oldenzaal	2.796.201
Loon op Zand	1.955.993	Olst-Wijhe	1.426.821
Lopik	750.412	Ommen	1.261.917
Loppersum	867.821	Onderbanken	734.088
Losser	2.026.263	Oost Gelre	2.288.678
Maasdriel	1.559.760	Oosterhout	4.578.327
Maasgouw	2.335.134	Ooststellingwerf	2.456.546
Maassluis	2.771.811	Oostzaan	598.986
Maastricht	11.504.341	Opmeer	749.120
Marum	737.209	Opsterland	2.407.006
Medemblik	2.989.936	Oss	7.365.269
Meerssen	1.686.577	Oud-Beijerland	1.735.808
Meierijstad	5.719.376	Oude IJsselstreek	3.698.271
Meppel	2.778.449	Ouder-Amstel	781.006
Middelburg	4.165.504	Oudewater	614.558
Midden Drenthe	2.638.817	Overbetuwe	3.020.040
Midden-Delfland	937.713	Papendrecht	2.481.959
Midden-Groningen	5.980.010	Peel en Maas	3.392.328
Mill en Sint Hubert	879.953	Pekela	1.412.469
Moerdijk	2.906.536	Pijnacker-Nootdorp	2.498.284
Molenwaard	1.543.229	Purmerend	6.916.283
Montferland	3.222.787	Putten	1.802.075
Montfoort U	730.148	Raalte	2.856.435
Mook en Middelaar	568.957	Reimerswaal	1.574.465
Neder-Betuwe	1.615.636	Renkum	2.882.209
Nederweert	1.373.918	Renswoude	225.485
Neerijnen	706.777	Reusel-De Mierden	892.702
Nieuwegein	4.499.390	Rheden	4.568.602
Nieuwkoop	1.870.679	Rhenen	1.503.014
Nijkerk	2.694.550	Ridderkerk	4.397.743
Nijmegen	12.572.902	Rijssen-Holten	2.680.950
Nissewaard	6.813.481	Rijswijk	5.036.740
Noord-Beveland	611.324	Roerdalen	1.857.465
Noordenveld	2.919.243	Roermond	5.471.101
Noordoostpolder	3.030.315	Roosendaal	6.673.430

Bijlage 3.3.2 Integratie-uitkering Wmo (vervolg)

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	**Bedrag 2018**	**Gemeente**	**Bedrag 2018**
Rotterdam	51.960.198	Urk	662.063
Rozendaal	73.736	Utrecht	16.207.666
Rucphen	2.124.939	Utrechtse Heuvelrug	3.590.225
Schagen	3.451.922	Vaals	1.096.522
Scherpenzeel	640.145	Valkenburg aan de Geul	1.720.014
Schiedam	6.413.670	Valkenswaard	2.918.766
Schiermonnikoog	102.296	Veendam	2.950.882
Schinnen	1.124.786	Veenendaal	4.753.104
Schouwen-Duiveland	2.995.642	Veere	1.498.915
's-Gravenhage	36.962.424	Veldhoven	3.520.459
's-Hertogenbosch	11.130.424	Velsen	5.337.493
Simpelveld	1.103.441	Venlo	9.864.038
Sint-Anthonis	895.070	Venray	3.600.485
Sint-Michielsgestel	2.109.183	Vianen	1.351.434
Sittard-Geleen	9.858.573	Vlaardingen	6.804.072
Sliedrecht	2.320.164	Vlieland	88.730
Sluis	2.261.565	Vlissingen	4.401.450
Smallingerland	5.198.274	Voerendaal	1.076.630
Soest	3.353.585	Voorschoten	1.626.520
Someren	1.375.405	Voorst	2.056.848
Son en Breugel	1.253.164	Vught	1.892.243
Stadskanaal	4.095.180	Waadhoeke	3.925.172
Staphorst	839.254	Waalre	1.116.095
Stede Broec	1.499.410	Waalwijk	4.048.300
Steenbergen	2.151.024	Waddinxveen	1.962.220
Steenwijkerland	3.834.367	Wageningen	2.114.006
Stein	2.492.794	Wassenaar	1.462.334
Stichtse Vecht	3.819.456	Waterland	1.135.428
Strijen	641.523	Weert	4.516.263
Sudwest Fryslan	7.458.994	Weesp	1.419.951
Ten Boer	506.304	Werkendam	1.796.077
Terneuzen	5.269.343	West Maas en Waal	1.405.465
Terschelling	305.240	Westerveld	1.752.788
Texel	1.039.373	Westervoort	1.132.417
Teylingen	2.088.306	Westerwolde	2.916.365
Tholen	1.990.647	Westland	7.270.503
Tiel	3.157.274	Weststellingwerf	2.460.979
Tilburg	17.013.655	Westvoorne	1.036.659
Tubbergen	1.409.126	Wierden	1.601.045
Twenterand	2.666.340	Wijchen	3.002.627
Tynaarlo	2.544.767	Wijdemeren	1.561.211
Tytsjerksteradiel	2.726.094	Wijk bij Duurstede	1.359.369
Uden	3.248.760	Winsum	1.050.340
Uitgeest	653.132	Winterswijk	2.690.598
Uithoorn	1.942.695	Woensdrecht	1.757.358

Bijlage 3.3.2 Integratie-uitkering Wmo (vervolg)

Integratie-uitkering Wmo			
Gemeente	**Bedrag 2018**	**Gemeente**	**Bedrag 2018**
Woerden	3.109.496	Zevenaar	3.948.792
Wormerland	1.225.708	Zoetermeer	8.692.498
Woudenberg	850.712	Zoeterwoude	656.554
Woudrichem	1.002.880	Zuidhorn	1.257.070
Zaanstad	11.806.726	Zuidplas	2.337.637
Zaltbommel	1.738.274	Zundert	1.876.895
Zandvoort	1.650.812	Zutphen	4.363.383
Zederik	883.190	Zwartewaterland	1.306.658
Zeewolde	1.005.813	Zwijndrecht	4.074.625
Zeist	4.947.630	Zwolle	8.263.203
		Totaal	**1.293.820.663**

Bijlage 3.3.4 Decentralisatie-uitkering Huisvesting onderwijs asielinstroom

Decentralisatie-uitkering Huisvesting onderwijs asielinstroom	
Gemeente	**Bedrag 2017**
Den Helder	690.890
Leiden	265.590
Lelystad	123.219
Nijmegen	146.630
Midden Drenthe	473.623
Winterswijk	168.729
Venray	183.701
Totaal	**2.052.382**

Bijlage 4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020

Bijlage 4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	**Begrotingtotaal 2019 (na bestemming)**	**Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal**
Aa en Hunze	61.430	2.316
Aalsmeer	104.521	3.941
Aalten	59.707	2.251
Achtkarspelen	77.534	2.923
Alblasserdam	50.399	1.900
Albrandswaard	59.306	2.236
Alkmaar	385.966	14.551
Almelo	284.181	10.714
Almere	904.657	34.106
Alphen aan den Rijn	329.312	12.415
Alphen-Chaam	22.011	830
Altena	128.111	4.830
Ameland	21.612	815
Amersfoort	526.878	19.864
Amstelveen	247.636	9.336
Amsterdam	5.548.009	209.164
Apeldoorn	612.672	23.098
Appingedam	49.012	1.848
Arnhem	758.414	28.593
Assen	304.558	11.482
Asten	37.602	1.418
Baarle-Nassau	16.333	616
Baarn	57.739	2.177
Barendrecht	117.406	4.426
Barneveld	137.770	5.194
Beek	40.730	1.536
Beekdaelen	90.016	3.394
Beemster	18.855	711
Beesel	33.145	1.250
Berg en Dal	88.814	3.348
Bergeijk	49.465	1.865
Bergen L	31.368	1.183
Bergen NH	79.499	2.997
Bergen op Zoom	241.904	9.120
Berkelland	114.479	4.316
Bernheze	81.289	3.065
Best	68.365	2.577
Beuningen	69.363	2.615
Beverwijk	124.800	4.705
Bladel	49.077	1.850
Blaricum	31.098	1.172
Bloemendaal	49.128	1.852
Bodegraven-Reeuwijk	94.403	3.559
Boekel	27.300	1.029
Borger-Odoorn	70.840	2.671
Borne	65.073	2.453

Bijlage 4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	**Begrotingtotaal 2019 (na bestemming)**	**Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal**
Borsele	52.717	1.987
Boxmeer	68.285	2.574
Boxtel	89.557	3.376
Breda	642.863	24.236
Brielle	58.231	2.195
Bronckhorst	76.303	2.877
Brummen	46.887	1.768
Brunssum	101.945	3.843
Bunnik	35.920	1.354
Bunschoten	49.418	1.863
Buren	54.739	2.064
Capelle aan den IJssel	217.568	8.202
Castricum	72.730	2.742
Coevorden	114.600	4.321
Cranendonck	50.454	1.902
Cuijk	73.981	2.789
Culemborg	74.830	2.821
Dalfsen	61.465	2.317
Dantumadiel	53.770	2.027
De Bilt	108.410	4.087
De Fryske Marren	127.131	4.793
De Ronde Venen	103.495	3.902
De Wolden	49.526	1.867
Delft	435.211	16.408
Delfzijl	93.357	3.520
Den Helder	201.454	7.595
Deurne	87.101	3.284
Deventer	342.199	12.901
Diemen	82.591	3.114
Dinkelland	62.230	2.346
Doesburg	33.126	1.249
Doetinchem	226.168	8.527
Dongen	56.219	2.119
Dordrecht	541.059	20.398
Drechterland	43.125	1.626
Drimmelen	54.810	2.066
Dronten	109.014	4.110
Druten	44.949	1.695
Duiven	58.126	2.191
Echt-Susteren	78.372	2.955
Edam-Volendam	92.559	3.490
Ede	416.493	15.702
Eemnes	21.309	803
Eersel	44.352	1.672
Eijsden-Margraten	54.365	2.050
Eindhoven	886.968	33.439

Bijlage 4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	**Begrotingtotaal 2019 (na bestemming)**	**Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal**
Elburg	53.882	2.031
Emmen	417.956	15.757
Enkhuizen	53.564	2.019
Enschede	721.117	27.187
Epe	90.112	3.397
Ermelo	93.793	3.536
Etten-Leur	113.766	4.289
Geertruidenberg	50.717	1.912
Geldrop-Mierlo	103.574	3.905
Gemert-Bakel	74.450	2.807
Gennep	47.617	1.795
Gilze en Rijen	68.046	2.565
Goeree-Overflakkee	120.158	4.530
Goes	128.475	4.844
Goirle	64.093	2.416
Gooise Meren	135.365	5.103
Gorinchem	128.870	4.858
Gouda	260.550	9.823
Grave	28.472	1.073
Groningen	1.063.100	40.080
Gulpen-Wittem	34.771	1.311
Haaksbergen	56.461	2.129
Haaren	34.297	1.293
Haarlem	538.364	20.297
Haarlemmermeer	460.989	17.380
Halderberge	75.361	2.841
Hardenberg	165.025	6.222
Harderwijk	181.682	6.850
Hardinxveld-Giessenc	37.359	1.408
Harlingen	54.827	2.067
Hattem	26.209	988
Heemskerk	100.457	3.787
Heemstede	54.563	2.057
Heerde	44.362	1.672
Heerenveen	153.460	5.786
Heerhugowaard	165.236	6.230
Heerlen	403.349	15.207
Heeze-Leende	35.630	1.343
Heiloo	56.287	2.122
Hellendoorn	90.800	3.423
Hellevoetsluis	100.959	3.806
Helmond	378.760	14.280
Hendrik-Ido-Ambacht	74.260	2.800
Hengelo O	303.750	11.452
Het Hogeland	158.294	5.968
Heumen	38.301	1.444

Bijlage 4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	**Begrotingtotaal 2019 (na bestemming)**	**Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal**
Heusden	105.919	3.993
Hillegom	49.775	1.877
Hilvarenbeek	38.048	1.434
Hilversum	261.386	9.854
Hoeksche Waard	183.273	6.910
Hof van Twente	86.536	3.262
Hollands Kroon	99.636	3.756
Hoogeveen	192.920	7.273
Hoorn	230.114	8.675
Horst aan de Maas	103.339	3.896
Houten	124.580	4.697
Huizen	102.328	3.858
Hulst	66.382	2.503
IJsselstein	75.288	2.838
Kaag en Braassem	58.836	2.218
Kampen	179.940	6.784
Kapelle	32.231	1.215
Katwijk	181.404	6.839
Kerkrade	163.771	6.174
Koggenland	55.961	2.110
Krimpen aan den IJsse	72.991	2.752
Krimpenerwaard	139.132	5.245
Laarbeek	47.173	1.778
Landerd	35.450	1.336
Landgraaf	124.330	4.687
Landsmeer	24.198	912
Langedijk	68.878	2.597
Lansingerland	152.430	5.747
Laren	24.086	908
Leeuwarden	569.882	21.485
Leiden	529.092	19.947
Leiderdorp	70.906	2.673
Leidschendam-Voorbu	223.175	8.414
Lelystad	290.397	10.948
Leudal	83.094	3.133
Leusden	58.329	2.199
Lingewaard	105.669	3.984
Lisse	55.578	2.095
Lochem	81.515	3.073
Loon op Zand	52.897	1.994
Lopik	27.357	1.031
Loppersum	31.978	1.206
Losser	63.960	2.411
Maasdriel	49.790	1.877
Maasgouw	56.786	2.141
Maassluis	88.808	3.348

Bijlage 4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	**Begrotingtotaal 2019 (na bestemming)**	**Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal**
Maastricht	518.248	19.538
Medemblik	97.184	3.664
Meerssen	46.287	1.745
Meierijstad	231.173	8.715
Meppel	108.594	4.094
Middelburg	158.755	5.985
Midden Drenthe	78.675	2.966
Midden-Delfland	46.013	1.735
Midden-Groningen	205.400	7.744
Mill en Sint Hubert	27.071	1.021
Moerdijk	102.792	3.875
Molenlanden	104.058	3.923
Montferland	87.108	3.284
Montfoort U	25.381	957
Mook en Middelaar	16.318	615
Neder-Betuwe	55.857	2.106
Nederweert	43.830	1.652
Nieuwegein	194.606	7.337
Nieuwkoop	99.287	3.743
Nijkerk	97.871	3.690
Nijmegen	811.166	30.582
Nissewaard	289.091	10.899
Noardeast-Fryslân	137.986	5.202
Noord-Beveland	27.686	1.044
Noordenveld	96.090	3.623
Noordoostpolder	138.067	5.205
Noordwijk	118.164	4.455
Nuenen c.a.	70.173	2.646
Nunspeet	62.261	2.347
Oegstgeest	56.695	2.137
Oirschot	51.105	1.927
Oisterwijk	71.295	2.688
Oldambt	142.886	5.387
Oldebroek	71.439	2.693
Oldenzaal	94.578	3.566
Olst-Wijhe	44.675	1.684
Ommen	47.590	1.794
Oost Gelre	76.595	2.888
Oosterhout	169.266	6.381
Ooststellingwerf	69.955	2.637
Oostzaan	20.457	771
Opmeer	35.003	1.320
Opsterland	75.558	2.849
Oss	274.323	10.342
Oude IJsselstreek	101.924	3.843
Ouder-Amstel	33.143	1.250

Bijlage 4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	**Begrotingtotaal 2019 (na bestemming)**	**Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal**
Oudewater	23.330	880
Overbetuwe	99.056	3.734
Papendrecht	89.479	3.373
Peel en Maas	90.828	3.424
Pekela	41.584	1.568
Pijnacker-Nootdorp	161.776	6.099
Purmerend	239.867	9.043
Putten	55.288	2.084
Raalte	91.231	3.439
Reimerswaal	51.145	1.928
Renkum	87.276	3.290
Renswoude	15.088	569
Reusel-De Mierden	39.191	1.478
Rheden	114.786	4.328
Rhenen	45.121	1.701
Ridderkerk	126.975	4.787
Rijssen-Holten	84.967	3.203
Rijswijk	190.392	7.178
Roerdalen	48.058	1.812
Roermond	188.595	7.110
Roosendaal	232.648	8.771
Rotterdam	3.491.809	131.644
Rozendaal	4.738	179
Rucphen	56.008	2.112
Schagen	129.684	4.889
Scherpenzeel	18.862	711
Schiedam	318.461	12.006
Schiermonnikoog	7.110	268
Schouwen-Duiveland	111.878	4.218
's-Gravenhage	2.582.734	97.371
's-Hertogenbosch	657.342	24.782
Simpelveld	25.688	968
Sint-Anthonis	27.254	1.027
Sint-Michielsgestel	69.901	2.635
Sittard-Geleen	316.208	11.921
Sliedrecht	70.095	2.643
Sluis	72.913	2.749
Smallingerland	198.848	7.497
Soest	120.569	4.546
Someren	56.532	2.131
Son en Breugel	47.065	1.774
Stadskanaal	120.262	4.534
Staphorst	37.063	1.397
Stede Broec	48.810	1.840
Steenbergen	59.856	2.257
Steenwijkerland	127.847	4.820

Bijlage 4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	**Begrotingtotaal 2019 (na bestemming)**	**Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal**
Stein	62.398	2.352
Stichtse Vecht	131.540	4.959
Sudwest Fryslan	255.432	9.630
Terneuzen	157.053	5.921
Terschelling	21.176	798
Texel	53.232	2.007
Teylingen	77.566	2.924
Tholen	66.242	2.497
Tiel	122.539	4.620
Tilburg	984.734	37.125
Tubbergen	44.320	1.671
Twenterand	94.429	3.560
Tynaarlo	76.591	2.888
Tytsjerksteradiel	78.702	2.967
Uden	119.564	4.508
Uitgeest	24.165	911
Uithoorn	79.757	3.007
Urk	48.399	1.825
Utrecht	1.512.951	57.039
Utrechtse Heuvelrug	109.937	4.145
Vaals	29.438	1.110
Valkenburg aan de Ge	56.523	2.131
Valkenswaard	78.216	2.949
Veendam	96.847	3.651
Veenendaal	207.245	7.813
Veere	72.726	2.742
Veldhoven	127.371	4.802
Velsen	178.728	6.738
Venlo	417.733	15.749
Venray	125.085	4.716
Vijfheerenlanden	138.505	5.222
Vlaardingen	254.210	9.584
Vlieland	8.266	312
Vlissingen	239.944	9.046
Voerendaal	26.092	984
Voorschoten	53.750	2.026
Voorst	61.849	2.332
Vught	90.779	3.422
Waadhoeke	121.739	4.590
Waalre	31.047	1.170
Waalwijk	145.120	5.471
Waddinxveen	80.968	3.053
Wageningen	99.531	3.752
Wassenaar	65.980	2.487
Waterland	36.240	1.366
Weert	153.220	5.777

Bijlage 4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2020 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	**Begrotingtotaal 2019 (na bestemming)**	**Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal**
Weesp	51.077	1.926
West Betuwe	130.972	4.938
West Maas en Waal	41.642	1.570
Westerkwartier	157.819	5.950
Westerveld	54.024	2.037
Westervoort	36.141	1.363
Westerwolde	83.997	3.167
Westland	313.565	11.822
Weststellingwerf	75.245	2.837
Westvoorne	56.152	2.117
Wierden	56.984	2.148
Wijchen	95.976	3.618
Wijdemeren	50.837	1.917
Wijk bij Duurstede	52.822	1.991
Winterswijk	95.538	3.602
Woensdrecht	50.458	1.902
Woerden	122.604	4.622
Wormerland	34.331	1.294
Woudenberg	37.951	1.431
Zaanstad	542.856	20.466
Zaltbommel	88.770	3.347
Zandvoort	52.903	1.994
Zeewolde	54.082	2.039
Zeist	162.247	6.117
Zevenaar	122.513	4.619
Zoetermeer	369.479	13.930
Zoeterwoude	19.870	749
Zuidplas	112.297	4.234
Zundert	47.309	1.784
Zutphen	179.606	6.771
Zwartewaterland	49.510	1.867
Zwijndrecht	123.221	4.646
Zwolle	544.953	20.545
Totaal	**59.644.336**	**2.248.636**

Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BFR/Bekostiging Binnenlands Bestuur
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

© September 2019 | 123478